

รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำปาง ประจำปี ๒๕๖๐

สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง

PROVINCIAL SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY OFFICE

MINISTRY OF SOCIAL DEVELOPMENT AND HUMAN SECURITY

ศาลากลางจังหวัด ชั้น ๒ ถนนวิชิตสงคราม ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

โทร. ๐ ๕๔๒๖ ๕๐๔๑ - ๔ โทรสาร. ๐ ๕๔๒๖ ๕๐๔๓

E-mail address : lampang@m-society.go.th

Website : www.lampang.m-society.go.th

คำนำ

รายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำปาง ปี 2560 จัดทำขึ้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหาสังคมจังหวัดลำปาง โดยนำข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมของท้องถิ่น ปี 2560 ซึ่งได้จัดเก็บตามแบบสำรวจรายงานสถานการณ์ทางสังคมของท้องถิ่น ปี 2560 (อปท.) จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปาง จำนวน 104 แห่ง (ยกเว้น อบจ.) ใน 2 ประเด็นคือ ปัญหาเชิงประเด็นสังคม และปัญหาสังคมเชิงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการพัฒนา จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย แผนงานและโครงการด้านสังคมในจังหวัดลำปางต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	ก
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภูมิ	ช
ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปจังหวัดลำปาง	๑
ส่วนที่ ๒ สถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำปาง	
สถานการณ์ทางสังคมของท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๖๐	๙
ประชากร/ครัวเรือนในท้องถิ่น	๙
สถานการณ์เชิงประเด็นสังคม	๑๐
ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม	๑๐
ด้านสุขภาพอนามัย	๑๑
ด้านการศึกษา	๑๒
ด้านการมีงานทำและรายได้	๑๓
ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๑๔
ด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม	๑๖
สรุปปัญหาเชิงประเด็นสังคม	๑๗
สถานการณ์สังคมเชิงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการพัฒนา	๑๘
สถานการณ์เด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์)	๑๘
สถานการณ์เยาวชน (อายุ ๑๘ – ๒๕ ปี)	๑๙
สถานการณ์ครอบครัว	๒๑
สถานการณ์สตรี (อายุ ๒๕ ปีขึ้นไป – ๖๐ ปี)	๒๒
สถานการณ์ผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป)	๒๓
สถานการณ์คนพิการ	๒๔
สถานการณ์แรงงาน	๒๖
สรุปปัญหาสังคมเชิงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการพัฒนา	๒๗
ภาคผนวก	
แบบรายงานสถานการณ์ทางสังคมของท้องถิ่น ปี ๒๕๖๐	๒๘
สรุปภาพรวมสถานการณ์ทางสังคมของท้องถิ่น ปี ๒๕๖๐	๓๕

บทที่ ๑

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดที่มีอายุเก่าแก่ไม่น้อยกว่า ๑,๓๐๐ ปี มีชื่อเรียกขานกันหลายชื่อ ซึ่งปรากฏหลักฐานตามตำนานต่างๆ รวม ๑๑ ชื่อ ได้แก่ กุกกุกนคร ลัมภักปะนคร ศรีนครชัย นครเวียง คอกัว เวียงดิน เขลางค์นคร นครลำปางคำเขลางค์ อาลัมภางค์ เมืองลคอร แลเมืองนคร ลำปางจาก การที่เรียกขานกันว่า “กุกกุกนคร” แปลว่า เมืองไก่ ดังนั้นตราประจำจังหวัดลำปางคือ “ไก่ขาว”

จังหวัดลำปาง สร้างเมื่อ พ.ศ. ๑๒๒๓ จากหนังสือพงศาวดารโยนกกล่าวว่า “สุพรมฤชัย” สร้างเมืองเพื่อให้เจ้านันทยศ โอรสพระนางจามเทวี ครองคู่กับเมืองหริภุญชัย (ลำพูน) ให้ชื่อเมืองว่า “นครเขลางค์” ต่อมาเปลี่ยนเป็น “นครอาลัมภางค์” และเปลี่ยนชื่อเป็น “นครลำปาง” ในภายหลัง

ในสมัยโยนกเชียงแสน นครลำปางเคยตกอยู่ภายใต้อำนาจของขอม เคยเป็นเมืองประเทศราชของพม่าและเมืองเชียงใหม่ ในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี “เจ้าทิพย์ช้าง” สามารถขับไล่พม่าออกจากเมืองลำปางได้สำเร็จ จึงได้รับสถาปนาเป็น “พระยาสุวโลไชยสงคราม” ขึ้นครองนครลำปาง ในปี พ.ศ. ๒๒๗๙

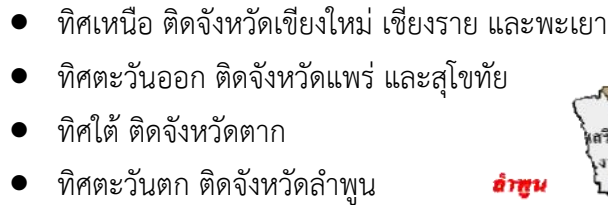
ในปี พ.ศ. ๒๓๐๗ “เจ้าแก้วฟ้า” พระโอรสของเจ้าทิพย์ช้างได้ขึ้นครองนครลำปาง และเป็นต้นตระกูล ณ ลำปาง ณ ลำพูน รวมทั้ง ณ เชียงใหม่ ในเวลาต่อมาและมี “เจ้าบุญวาทย์ วงศ์มานิต” เป็นผู้ครองนครลำปางองค์สุดท้าย

จังหวัดลำปางได้ประกาศจัดตั้งเป็นจังหวัด ในปี พ.ศ. ๒๔๓๕ (สมัยรัชกาลที่ ๕) โดยขึ้นอยู่กับมณฑลพายัพสมัยหนึ่ง (พ.ศ. ๒๔๔๓) ต่อมาแยกเป็นมณฑลมหาสารคาม ในปี พ.ศ. ๒๔๕๘ ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีประกาศยกเลิกมณฑลทั่วราชอาณาจักร ลำปางจึงมีฐานะเป็น “จังหวัดลำปาง” ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๖

๑.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดลำปางตั้งอยู่บริเวณภาคเหนือตอนบน ตั้งอยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ ๑๗ องศา ถึง ๑๙ องศา ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูด ๙๘ องศา ๔๕ ลิปดา ถึง ๑๐๐ องศา ๑๕ ลิปดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ ๒๖๘.๖ เมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ตามแนวทางหลวงแผ่นดินประมาณ ๖๐๒ กิโลเมตร และทางรถไฟ ๖๒๕ กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งสิ้น ๑๒,๕๓๓.๙๖๑ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๗,๘๓๓,๗๒๖ ไร่ ใหญ่เป็นอันดับที่ ๕ ของภาคเหนือรองจากเชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน และเพชรบูรณ์ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

จังหวัดลำปางอยู่สูงจากระดับน้ำทะเล ๒๖๘.๘๐ เมตร พื้นที่มีลักษณะเป็นรูปยาริ
ภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง มีภูเขาสูงอยู่ทั่วไป ทอดตัวยาวตามแนวทิศเหนือไปทางทิศใต้
ของจังหวัด และในบริเวณตอนกลางของจังหวัดลำปางบางส่วนมีที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ และตาม
ลักษณะทางกายภาพทางด้านธรณีสัณฐานวิทยา จังหวัดลำปางมีพื้นที่เป็นที่ราบล้อมรอบด้วยภูเขา
มีลักษณะเป็นแอ่งแผ่นดินที่ยาวและกว้างที่สุดในภาคเหนือเรียกว่า “อ่างลำปาง” ลักษณะภูมิ
ประเทศ แบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ

- บริเวณตอนบนของจังหวัด เป็นที่ราบสูง ภูเขา และเป็นป่าค่อยข้างทึบ อุดมสมบูรณ์ด้วยไม้มีค่า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองปาน แจ้ห่ม วังเหนือ และงาว
- บริเวณตอนกลางของจังหวัด เป็นที่ราบและที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่ พื้นที่อำเภอห้างฉัตร เมืองลำปาง เกาะคา แม่ทะ และสบปราบ
- บริเวณตอนใต้ของจังหวัด เป็นป่าไม้รัง บางส่วนเป็นทุ่งหญ้า ได้แก่ พื้นที่อำเภอเถิน แม่พริก บางส่วนของอำเภอเสริมงาม และแม่ทะ

จากลักษณะพื้นที่ของจังหวัดลำปางที่เป็นแอ่งคล้ายก้นกระทะ จึงทำให้อากาศร้อนอบอ้าวเกือบตลอดปี ฤดูร้อนร้อนจัด และหนาวจัดในฤดูหนาว โดยมีอุณหภูมิสูงสุด ๔๓.๑ องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ ๖ และ ๘ เมษายน ๒๕๕๓ ณ สถานีตำรวจ วัด อำเภอเถิน และมีอุณหภูมิต่ำสุด ๖.๓ องศาเซลเซียสเมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๔ ณ สถานีตำรวจ วัด อำเภอเถิน และในปี ๒๕๕๔ ปริมาณน้ำฝนสะสมวัดได้ ๑,๘๕๒.๗ มิลลิเมตร (ณ สถานีตรวจวัดน้ำฝนอำเภอเมืองลำปาง) ลักษณะภูมิอากาศแบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู คือ

- ฤดูร้อน เริ่มประมาณต้นเดือน มีนาคม จนถึงกลางเดือน พฤษภาคม อากาศจะร้อนอบอ้าว ช่วงที่มีอากาศร้อนที่สุด คือ เดือนเมษายน
- ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคม

- ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายน จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ อากาศจะหนาวเย็น ช่วงที่มีอากาศหนาวจัด คือเดือนมกราคม

๑.๔ เขตการปกครอง

จังหวัดลำปางแบ่งออกเป็น ๑๓ อำเภอ ๑๐๐ ตำบล ๙๓๑ หมู่บ้าน ๑๐๖ชุมชน (เฉพาะชุมชนในเขตเทศบาลนครลำปาง ๔๓ ชุมชน และเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ๖๓ ชุมชน) โดยมีอำเภอดังนี้ อำเภอเมืองลำปาง อำเภอแม่เมาะ อำเภอเกาะคา อำเภอเสริมงาม อำเภองาว อำเภอแจ้ห่ม อำเภอวังเหนือ อำเภอดิน อำเภอแม่พริก อำเภอแม่ทะ อำเภอสบปราบ อำเภอห้างฉัตร และอำเภอเมืองปาน

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๓ แห่ง เทศบาลตำบล ๓๗ แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล ๖๒ แห่ง

๑.๕ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปางมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย จำแนกได้ดังนี้

(๑) แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติแจ้ห่ม อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท วนอุทยานม่อนพระยาแช่ เขื่อนกิ่วลม น้ำตกวังแก้ว ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย ฯลฯ

(๒) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถาน ได้แก่ วัดพระธาตุลำปางหลวง วัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดาราม วัดเจดีย์ขาวหลัง วัดพระธาตุจอมปิง วัดอักษิณคีรี วัดพระบาทปู่ผาแดง ศาลเจ้าพ่อประตูผา หออะม็อก ฯลฯ

(๓) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม ได้แก่ ถนนคนเดินกาตองต้า บ้านป่องนิก หมู่บ้านแกะสลัก (บ้านหลุก) ศูนย์ศิลปาชีพแม่ต้า โครงการศูนย์ศิลปาชีพรอยต่อบ้านทุ่งจิกะลาดีไซน์ ฯลฯ

(๔) แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ ได้แก่ สวนสาธารณะหนองกระทิง สวนสาธารณะเขลางค์นคร สวนสาธารณะเทศบาล ๗ สวนสาธารณะห้าแยกหอนาฬิกา สวนสาธารณะเฉลิมพระเกียรติ ๘๔ พรรษา ฟาร์มแกะ Hug you เดอะโคโคลำปาง ฯลฯ

๑.๖ โครงสร้างพื้นฐาน

๑.๖.๑ ไฟฟ้า

ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๗ จังหวัดลำปางมีจำนวนกระแสไฟฟ้าที่ใช้ทั้งสิ้น ๘๗๖,๗๖๕,๕๒๖ ล้านยูนิต ผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๒๖๒,๗๘๖ ราย

ตารางแสดงจำนวนการใช้ไฟฟ้าทั้งหมดแยกรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	จำนวนหน่วยไฟฟ้า (ล้านยูนิต)
๑. เมืองลำปาง	๙๒,๐๐๗	๕๗๕,๘๘๒,๒๑๘
๒. แม่เมาะ	๑๑,๔๘๒	๒๐,๒๓๙,๓๒๑
๓. เกาะคา	๒๑,๔๓๑	๕๐,๐๐๔,๐๐๐
๔. เสริมงาม	๑๐,๖๑๓	๑๑,๙๕๐,๘๒๔

อำเภอ	จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า (ราย)	จำนวนหน่วยไฟฟ้า (ล้านหน่วย)
๕. งาว	๑๖,๕๓๒	๒๒,๑๙๔,๘๔๙
๖. แจ้ห่ม	๑๓,๔๒๓	๑๘,๕๓๗,๗๔๘
๗. วังเหนือ	๑๔,๙๓๓	๑๗,๙๕๑,๕๐๑
๘. เกิน	๑๙,๕๓๕	๓๔,๖๓๗,๕๙๔
๙. แม่พริก	๘,๗๑๖	๗,๓๘๗,๕๕๙
๑๐. แม่ทะ	๖,๐๙๗	๓๗,๓๑๗,๖๐๒
๑๑. สบปราบ	๑๘,๙๘๔	๑๕,๙๘๐,๐๗๗

จังหวัดลำปาง มีจำนวนการไฟฟ้าทั้งหมด ๑๔ แห่ง ปริมาณการใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๗๓๐.๗๔ ล้านกิโลวัตต์ จำแนกตามประเภทการใช้ไฟฟ้าได้ดังนี้

หน่วย : กิโลวัตต์

ประเภท	๒๕๕๗	๒๕๕๖	๒๕๕๕
ครัวเรือน	๒๓๓,๓๑๓,๔๙๕.๔๐	๒๖๘,๘๒๙,๗๒๕.๗๐	๒๗๐,๓๗๕,๒๖๐.๘๔
ภาคบริการ	๒๗๐,๖๑๙,๘๐๒.๒๘	๓๑๒,๐๖๕,๓๕๗.๓๘	๑๕๐,๙๓๔,๑๙๕.๕๘
ภาคอุตสาหกรรม	๒๑๘,๗๒๑,๗๕๓.๔๙	๒๔๖,๔๔๓,๔๙๗.๕๐	๓๕๘,๖๑๑,๗๓๐.๕๙
ส่วนราชการ	๒๖๔,๙๖๔.๓๒	๓๑๕,๗๒๗.๗๐	๔๓,๑๐๕,๒๒๕.๐๐
สูบน้ำเพื่อ การเกษตร	๗,๘๒๐,๗๗๘.๕๒	๖,๙๖๘,๗๐๙.๔๐	๗,๒๖๖,๕๔๓.๕๘
รวม	๗๓๐,๗๔๐,๗๙๔.๐๑	๘๓๔,๖๒๓,๐๑๗.๖๘	๘๓๐,๒๙๒,๙๕๕.๕๙

ที่มา : สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๗

๑.๖.๒ ประปา ปริมาณการใช้น้ำประปาของประชาชนจังหวัดลำปาง (ในเขตตัวเมืองลำปาง) ในช่วงระหว่างปี พ.ศ.๒๕๕๔ – ๒๕๕๘

ปี พ.ศ.	จำนวนผู้ใช้น้ำประปา (ราย)
พ.ศ.๒๕๕๘	๓๗,๗๙๑
พ.ศ.๒๕๕๗	๓๖,๗๐๘
พ.ศ.๒๕๕๖	๓๕,๖๕๓
พ.ศ.๒๕๕๕	๓๔,๗๙๕
พ.ศ.๒๕๕๔	๓๓,๙๗๑

(ที่มา : การประปาส่วนภูมิภาค สาขาลำปาง)

๑.๖.๓ ถนน ปี ๒๕๕๘ จังหวัดลำปางมีระยะทางที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงลำปางที่ ๑ แขวงทางหลวงลำปางที่ ๒ และแขวงทาง

หลวงชนบท โดยมีสภาพถนนส่วนใหญ่เป็นลาดยางและคอนกรีต รวมทั้งสิ้น ๑,๙๔๖.๐๘๗ กิโลเมตร ตามรายละเอียดดังนี้

ตารางแสดงระยะทางถนนของจังหวัดลำปาง จำแนกตามหน่วยงานที่รับผิดชอบและประเมินผิวจราจร

รายละเอียด	กิโลเมตร	%
แขวงทางหลวงลำปางที่ ๑ จำนวน ๑๗ สายทาง	๗๕๙.๓๖๙	
- ผิวลาดยาง	๖๓๕.๓๑๒	๘๓.๖๖
- ผิวคอนกรีต	๑๒๔.๐๕๗	๑๖.๓๔
แขวงทางหลวงลำปางที่ ๒ จำนวน ๑๓ สายทาง	๕๙๒.๐๓๐	
- ผิวลาดยาง	๕๕๔.๔๙๘	๙๓.๕๘
- ผิวคอนกรีต	๓๘.๐๓๒	๖.๔๒
แขวงทางหลวงชนบทลำปาง จำนวน ๓๒ สายทาง	๕๙๔.๑๘๘	
- ผิวลาดยาง	๕๒๓.๒๕๕	๘๘.๐๖
- ผิวคอนกรีต	๑๓.๖๗๙	๒.๓๐
- ผิวลูกรัง	๕๗.๒๕๔	๙.๖๔
รวมระยะทางถนนของจังหวัดลำปาง	๑,๙๔๖.๐๘๗	
- ผิวลาดยาง	๑,๗๑๓.๐๖๕	๘๘.๐๓
- ผิวคอนกรีต	๑๗๕.๗๖๘	๙.๐๓
- ผิวลูกรัง	๕๗.๒๕๔	๒.๙๔

ที่มา : แขวงทางหลวงลำปางที่ ๑ แขวงทางหลวงลำปางที่ ๒ และแขวงทางหลวงชนบทลำปาง
ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม ๒๕๕๘

๑.๖.๔ การขนส่งทางอากาศ

ท่าอากาศยานจังหวัดลำปางเปิดให้บริการเที่ยวบินสำหรับผู้โดยสารในเส้นทางระหว่างจังหวัดลำปางกับท่าอากาศยานดอนเมือง (สายการบินนกแอร์) และท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (สายการบินบางกอกแอร์เวย์) โดยมีสถิติผู้ใช้บริการตั้งแต่ปี ๒๕๕๔ – ปัจจุบัน ตามตารางดังนี้

ปี พ.ศ.	ผู้ใช้บริการ (คน)	เปลี่ยนแปลง	เที่ยวบิน
๒๕๕๔	๒๒,๓๔๓	▲ ๒๐.๒๙%	๗๓๙
๒๕๕๕	๕๕,๙๕๘	▲ ๕๐.๔๕%	๑,๒๑๔
๒๕๕๖	๗๗,๘๔๘	▲ ๓๙.๑๒%	๑,๖๑๒
๒๕๕๗	๑๒๐,๕๒๐	▲ ๕๔.๘๑%	๒,๕๑๕
๒๕๕๘	๒๖๑,๔๒๘	▲ ๑๑๖.๙๒%	๔,๖๐๒
๒๕๕๙ (ม.ค. – เม.ย.)	๙๓,๔๙๙	▲ ๑๘.๓๗%	๑,๕๖๐

๑.๗ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๗.๑ ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดลำปางมีเนื้อที่ป่าไม้ แยกเป็น

- (๑) ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน ๓๓ ป่า เนื้อที่ ๕,๓๐๒,๔๗๔.๐๐ ไร่
- (๒) อุทยานแห่งชาติ จำนวน ๗ แห่ง เนื้อที่ ๓,๐๓๔,๑๙๘ ไร่ (เนื้อที่ในจังหวัดลำปาง ๑,๙๘๖,๑๓๘ ไร่)
- (๓) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง จำนวน ๑ แห่ง เนื้อที่ ๓๖๔,๔๔๙ ไร่ (เนื้อที่ในจังหวัดลำปาง ๘๖,๙๘๔ ไร่)
- (๔) วนอุทยานแห่งชาติ จำนวน ๑ แห่ง เนื้อที่ ๑๘,๕๗๙ ไร่

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปางและสำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๓ ลำปาง

๑.๗.๒ ทรัพยากรแร่ธาตุ

จังหวัดลำปางมีประทานบัตร จำนวน ๑๒๗ แปลง มีผู้ถือประทานบัตร ๓๖ เหมือง โดยจำแนกตามชนิดแร่ ดังนี้

- (๑) ถ่านหิน จำนวน ๖๕ แปลง
- (๒) หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ จำนวน ๑๖ แปลง
- (๓) ดินขาว จำนวน ๑๓ แปลง
- (๔) หินดินดานและหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ จำนวน ๖ แปลง
- (๕) หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง จำนวน ๕ แปลง
- (๖) บอลเคลย์ จำนวน ๔ แปลง
- (๗) บอลเคลย์ + ถ่านหิน จำนวน ๔ แปลง
- (๘) หินดินดานเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ จำนวน ๓ แปลง
- (๙) หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมเคมี จำนวน ๓ แปลง
- (๑๐) ดินขาว + หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ จำนวน ๒ แปลง
- (๑๑) ดินอุตสาหกรรมชนิดดินซีเมนต์ จำนวน ๒ แปลง
- (๑๒) พลวง จำนวน ๑ แปลง

ปริมาณแร่ธาตุ

จังหวัดลำปางมีปริมาณแร่ธาตุที่ผลิตได้ทั้งหมดในปี ๒๕๕๘ ทั้งหมด มีมากกว่า ๒๑ ล้านเมตริกตัน ตามตาราง โดยในช่วง ๒ ไตรมาสแรกของปี ๒๕๕๙ มีปริมาณแร่ทั้งหมด ๑๑ ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๔๕ เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ดังนี้

ชนิดแร่ธาตุ	ปริมาณที่ผลิตได้ (เมตริกตัน)
ถ่านหิน	๑๕.๓๔
หินปูนเคมี	๑๔.๒๐
หินปูนซีเมนต์	๒.๓๕

๑.๗.๓ ระบบชลประทาน

แหล่งน้ำชลประทานเพื่อการอุปโภคบริโภคและใช้ในการเกษตรกรรมภายในจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย สระเก็บน้ำ ๙๔ แห่ง ฝายน้ำล้น ๑๔๔ แห่ง อ่างเก็บน้ำ ๑๓๕ แห่ง ขุดลอกแหล่งน้ำ ๒๐๖ แห่ง ศูนย์บริการเกษตรกรรมเคลื่อนที่ ๑๑๗ แห่ง สระเก็บน้ำในไร่นา ๑,๖๔๘ แห่ง มีพื้นที่การเกษตรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานประเภทต่างๆ ที่ดำเนินการโดยกรมชลประทาน ๘๕๘,๔๙๗ ไร่ และพื้นที่ชลประทานของหน่วยงานอื่นๆ ประมาณ ๑๑๔,๙๐๐ ไร่ โดยมีแหล่งน้ำที่สำคัญ ดังนี้

ที่	แหล่งน้ำ	ความจุสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)
๑	เขื่อนกิ่วลม	๑๑๐.๐๐๐	๑๐๖.๒๒๐
๒	เขื่อนกิ่วคอหมา	๒๐๖.๖๐๐	๑๗๐.๒๘๘
๓	อ่างเก็บน้ำแม่ทะ	๒.๙๗๕	๒.๕๔๐
๔	อ่างเก็บน้ำแม่ทรายคำ	๑.๕๖๑	๑.๒๔๘
๕	อ่างเก็บน้ำห้วยหลวงวังวู้	๑.๙๐๐	๑.๖๑๐
๖	อ่างเก็บน้ำแม่ค่อม	๑.๕๖๐	๑.๓๖๐
๗	อ่างเก็บน้ำแม่ต๋ำน้อย	๑.๒๕๐	๑.๐๙๐
๘	อ่างเก็บน้ำแม่เฟือง	๑.๓๙๖	๑.๑๓๐
๙	อ่างเก็บน้ำแม่ไฮ	๑.๕๐๐	๑.๒๒๐
๑๐	อ่างเก็บน้ำแม่ธิ	๑.๙๓๕	๑.๖๙๐
๑๑	อ่างเก็บน้ำแม่เสียวพัฒนา	๘.๔๕๐	๖.๙๐๐
๑๒	อ่างเก็บน้ำแม่ต๋ำ	๓.๔๐๐	๒.๕๐๐
๑๓	อ่างเก็บน้ำแม่ก๊ิด	๑.๕๖๙	๑.๓๐๐
๑๔	อ่างเก็บน้ำแม่ทาน	๑๓.๖๐๐	๑๑.๔๐๐
๑๕	อ่างเก็บน้ำห้วยสมัย	๑.๕๓๐	๑.๒๐๐
๑๖	อ่างเก็บน้ำแม่ทก	๑.๓๓๗	๑.๑๑๓
๑๗	อ่างเก็บน้ำแม่เรียง	๑.๓๕๘	๑.๑๒๐
๑๘	อ่างเก็บน้ำห้วยหลวง	๑.๔๙๐	๑.๒๖๐
๑๙	อ่างเก็บน้ำแม่อาบ	๘.๗๘๐	๗.๕๖๐
๒๐	อ่างเก็บน้ำแม่พริก	๕.๔๕๘	๔.๒๐๐
๒๑	อ่างเก็บน้ำแม่ลือหัก	๑.๖๔๘	๑.๓๓๐
๒๒	อ่างเก็บน้ำแม่วะ	๘.๕๐๐	๕.๙๐๐
๒๓	อ่างเก็บน้ำห้วยแม่งอน	๑.๕๔๐	๑.๒๘๐
๒๔	อ่างเก็บน้ำห้วยเกียง	๑๓.๓๒๐	๑๑.๖๐๐
๒๕	อ่างเก็บน้ำแม่ปอน	๒.๑๕๓	๑.๘๑๓
๒๖	อ่างเก็บน้ำแม่ยาว	๔.๒๒๐	๓.๔๘๐
๒๗	อ่างเก็บน้ำแม่ไพร	๓.๕๒๐	๓.๒๐๐
๒๘	อ่างเก็บน้ำแม่สัน	๔.๑๒๕	๓.๕๒๕
๒๙	อ่างเก็บน้ำแม่ฟ้า	๒๒.๖๐๐	๑๙.๙๒๐

ที่	แหล่งน้ำ	ความจุสูงสุด (ล้าน ลบ.ม.)	ความจุกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)
๓๐	อ่างเก็บน้ำแม่มอก (ขป.สุโขทัย)	๑๓๘.๐๐๐	๙๖.๐๐๐
๓๑	อ่างเก็บน้ำแม่จาง (กฟผ.แม่เมาะ)	๑๒๕.๗๘๐	๑๐๕.๗๘๐

ที่มา : โครงการชลประทานลำปาง

๑.๘ วิสัยทัศน์จังหวัดลำปาง (VISION)

“ลำปางเมืองน่าอยู่ นครแห่งความสุข”

นิยาม : จังหวัดลำปางมุ่งไปสู่การเป็นเมืองน่าอยู่ด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ โดยครอบคลุมทั้งด้านการท่องเที่ยว การค้า และการเกษตร และเป็นนครแห่งความสุข ด้วยคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนทุกกลุ่มทุกช่วงวัย ภายใต้การจัดระบบสวัสดิการทางสังคมถ้วนหน้า การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ประชาชนมีความมั่นคงปลอดภัย มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และสภาพแวดล้อมที่ดี

ด้านเศรษฐกิจ - วัดจากผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดและรายได้ต่อหัวของประชากรที่เพิ่มขึ้น ซึ่งสะท้อนถึงอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจและมาตรฐานความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนจังหวัดลำปาง

ด้านสังคม - วัดจากร้อยละหรืออัตราของประชากรกลุ่มเป้าหมายประเภทต่างๆ ที่เข้าถึงสวัสดิการของภาครัฐตามมาตรฐานการให้บริการของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

ด้านความมั่นคง - อัตราการเกิดคดีอาชญากรรม ยาเสพติด และสาธารณภัยต่างๆ ที่กระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจังหวัดลำปางลดลง

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - ปัญหาฝุ่นควันไฟป่าลดลง / ปริมาณขยะและของเสียลดลงจากการบริหารจัดการปัญหาขยะที่มีประสิทธิภาพ

๑.๙ พันธกิจ (Mission)

๑. สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจภายในจังหวัดให้สามารถเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจบนพื้นฐานของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

๒. พัฒนาระดับขีดความสามารถในการประกอบการของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและตลาดโลก

๓. ส่งเสริมและพัฒนาช่องทางจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และบริการของวิสาหกิจขนาดกลางขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชนทั้งภาคผลิตภาคบริการและพาณิชย์กรรมทั้งภายในและภายนอกประเทศ

๔. ส่งเสริมให้มีการผลิตและจำหน่ายสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปคุณภาพสากลสร้างมูลค่าเพิ่มสอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

๕. กำหนดนโยบายจัดทำแผนงานเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้างทางกายภาพบุคลากรและการบริหารจัดการในการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดให้ก้าวสู่ความเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์ของภาคเหนือตอนบน

๖. พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมลำปางให้มีความเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกันรัก

วัฒนธรรมท้องถิ่นและถิ่นกำเนิดตามวิถีลำปางโดยดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๗. เสริมสร้างพัฒนาขีดความสามารถในการรักษาชีวิตทรัพย์สินและความมั่นคงของคนในจังหวัดส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและชุมชนในการสร้างความเข้มแข็งมั่นคงตลอดจนการเฝ้าระวังและป้องกันภัยในชุมชน

๘. สนับสนุนส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนในสังคมมีการดำเนินงานการบริหารจัดการในทุกระดับให้โปร่งใสและเป็นธรรมภายใต้หลักธรรมาภิบาล

๑.๑๐ เป้าประสงค์หลัก

๑. เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเน้นส่งเสริมการท่องเที่ยว การค้าการลงทุน และการเกษตร ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และแก้ไขปัญหาความยากจน ด้วยการเสริมสร้างอาชีพสนองต่อความต้องการของประชาชนจังหวัดลำปาง

๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพคุณภาพชีวิตของประชาชนจังหวัดลำปางทุกกลุ่มทุกช่วงวัย ในด้านการจัดสวัสดิการสังคม อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๓. เพื่อเสริมสร้างจังหวัดลำปางให้เป็นสังคมที่มั่นคง ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ภายใต้กลไกการเชื่อมประสานความสัมพันธ์ปรองดองที่มีประสิทธิภาพ

๔. เพื่อสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติให้อุดมสมบูรณ์ สู่วิถีการดำรงชีวิตที่ยั่งยืนของประชาชนและคุณภาพที่ดีของสิ่งแวดล้อม

๑.๑๑ ยุทธศาสตร์จังหวัดลำปาง

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานของเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การสร้างเสริมและพัฒนาจังหวัดลำปางให้มีความพร้อมรองรับการเป็นศูนย์กลางโลจิสติกส์อย่างเป็นระบบ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานแบบครบวงจร

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และสังคมลำปางให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้มีความเข้มแข็งมีภูมิคุ้มกันสามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การรักษาความมั่นคงการจัดระเบียบสังคมและสร้างความร่วมมือในการรักษาความสงบเรียบร้อย

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ : การส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ : การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีด้วยหลักธรรมาภิบาล

บทที่ ๒

สถานการณ์ทั่วไปจังหวัดลำปาง

๑. ประชากร

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จังหวัดลำปาง มีประชากร จำนวน ๗๕๑,๓๒๐ คน เป็นชาย ๓๖๘,๔๔๘ คน หญิง ๓๘๒,๘๗๒ คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองลำปาง รองลงไป คือ อำเภอกาชา อำเภอกะปิง และอำเภอแม่ทะ ตามลำดับ

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนประชากรในจังหวัดลำปาง

ปี	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวม (คน)
๒๕๕๙	๓๖๘,๔๔๘	๓๘๒,๘๗๒	๗๕๑,๓๒๐
๒๕๕๘	๓๖๙,๒๓๕	๓๘๒,๙๐๕	๗๕๒,๑๔๐
๒๕๕๗	๓๗๐,๗๐๑	๓๘๓,๒๘๓	๗๕๓,๙๘๔
๒๕๕๖	๓๗๑,๙๐๓	๓๘๓,๘๒๙	๗๕๕,๗๓๒
๒๕๕๕	๓๗๒,๗๕๖	๓๘๔,๐๕๕	๗๕๖,๘๑๑
๒๕๕๔	๓๗๓,๑๐๔	๓๘๔,๔๓๐	๗๕๗,๕๓๔
๒๕๕๓	๓๗๔,๓๔๒	๓๘๖,๖๐๗	๗๖๑,๙๔๙

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนประชากรในจังหวัดลำปางแยกตามอำเภอ

เขตพื้นที่	ชาย	หญิง	รวม	หลังคาเรือน
อำเภอเมืองลำปาง	๑๑๐,๓๕๖	๑๑๙,๖๖๘	๒๓๐,๐๒๔	๔๙,๓๓๒
อำเภอแม่เมาะ	๒๐,๐๑๔	๒๐,๐๐๑	๔๐,๐๑๕	๑๖,๕๘๖
อำเภอกาชา	๒๙,๔๗๐	๓๑,๒๘๔	๖๐,๗๕๔	๒๑,๐๕๗
อำเภอเสริมงาม	๑๕,๘๔๗	๑๕,๖๕๐	๓๑,๔๙๗	๑๐,๑๖๕
อำเภองาว	๒๗,๙๗๖	๒๘,๑๒๔	๕๖,๑๐๐	๑๙,๕๖๒
อำเภอแจ้ห่ม	๑๑,๙๓๙	๒๐,๒๖๒	๓๒,๒๐๑	๑๔,๓๔๐
อำเภอวังเหนือ	๒๒,๒๖๔	๒๑,๗๓๒	๔๓,๙๙๖	๑๕,๓๑๙
อำเภอกะปิง	๒๙,๕๕๘	๓๐,๖๕๕	๖๐,๒๑๓	๒๑,๑๒๕
อำเภอแม่พริก	๘,๐๕๘	๘,๓๗๔	๑๖,๔๓๒	๕,๓๘๘
อำเภอแม่ทะ	๒๙,๓๘๙	๒๙,๘๔๐	๕๙,๒๒๙	๒๐,๙๐๒
อำเภอสบปราบ	๑๓,๕๒๗	๑๔,๐๑๓	๒๗,๕๔๐	๘,๔๑๒
อำเภอห้างฉัตร	๒๔,๙๘๕	๒๖,๑๙๘	๕๑,๑๘๓	๑๙,๖๖๔
อำเภอเมืองปาน	๑๖,๘๐๗	๑๖,๖๑๗	๓๓,๔๒๔	๑๑,๑๕๖
รวม	๓๖๘,๔๔๘	๓๘๒,๘๗๒	๗๕๑,๓๒๐	๒๘๖,๑๓๕

มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙

๒. ข้อมูลเศรษฐกิจ

๒.๑ เศรษฐกิจภาพรวม

เศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดลำปางในปี ๒๕๕๘ ขยายตัว จากภาคเกษตรกรรม (๓๔.๑%) และภาคบริการ (๒๓.๔%) ขยายตัว ขณะที่ภาคอุตสาหกรรม (-๗.๔%) หดตัว โดยวัดจากเครื่องชี้ด้านอุปทาน (สัดส่วน Supply Side ต่อ GPP)

ภาคเกษตรกรรมขยายตัว พิจารณาจากดัชนีผลผลิตภาคเกษตรกรรมขยายตัวร้อยละ ๓๔.๑ จากปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้นของสับปะรด ข้าวเหนียวนาปี ข้าวเหนียวนาปรัง มันสำปะหลัง และการเพิ่มขึ้นของจำนวนอาชญาบัตรโคและกระบือเพื่อรองรับความต้องการของผู้บริโภค

ภาคบริการขยายตัว พิจารณาจากดัชนีผลผลิตภาคบริการขยายตัวร้อยละ ๒๓.๔ จากรายได้สนามบินที่มีจำนวนผู้โดยสารมากขึ้นตามการเพิ่มปริมาณเที่ยวบินและตามนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้โครงการ “เมืองต้องห้าม...พลาด” รวมทั้งผลเบิกจ่ายด้านการศึกษาที่ขยายตัวร้อยละ ๘

ภาคอุตสาหกรรมหดตัว พิจารณาจากดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรมหดตัวร้อยละ -๗.๔ จากปริมาณดินขาว ภาษีมูลค่าเพิ่มหมวดอุตสาหกรรม ปริมาณลิกไนต์ และปริมาณผลผลิตกระแสไฟฟ้าลดลง

๒.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด/รายได้ต่อหัวของประชากรจังหวัดลำปาง

ในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๗

สาขาการผลิต	ณ ราคาประจำปี		
	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗
ภาคการเกษตร	๗,๑๕๐	๗,๖๕๔	๗,๖๑๓
นอกภาคการเกษตร	๕๕,๔๖๙	๕๗,๑๙๔	๕๗,๑๓๗
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	๖๒,๖๑๙	๖๔,๘๔๘	๖๔,๗๕๐
อัตราการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	๔.๒	๓.๖	-๐.๒
รายได้ต่อหัวของประชากรจังหวัดลำปาง (บาท)	๘๔,๓๕๘	๘๗,๔๑๘	๘๗,๔๔๐

(ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดลำปางในปี ๒๕๕๗ เท่ากับ ๖๔,๗๕๐ ล้านบาท มีอัตราการลดลง - ๐.๒% เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยมีมูลค่าการผลิตมากที่สุดในภาคนอกการเกษตร สาขาการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน รองลงมาได้แก่ สาขาการผลิตอุตสาหกรรม สาขาเกษตรกรรม/การล่าสัตว์/การป่าไม้ และสาขาการประมง ตามลำดับ และมีรายได้ต่อหัวของประชากรจังหวัดลำปางเท่ากับ ๘๗,๔๔๐.๑ บาท/คน/ปี

๒.๓ เศรษฐกิจด้านการเกษตรของจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปางมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ๑,๓๘๗,๕๕๓ ไร่ พื้นที่ในเขตชลประทาน ๙๐๗,๕๙๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๕.๔๑ พื้นที่นอกเขตชลประทาน ๔๗๙,๙๖๒ ไร่ คิดเป็น ร้อยละ ๓๔.๕๙ เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดข้างเคียงจะพบว่าจังหวัดลำปางมีพื้นที่เกษตรในเขตชลประทานมากกว่าจังหวัดอื่น เช่น จังหวัดเชียงใหม่พื้นที่การเกษตรในเขตชลประทานจำนวน ๖๔๒,๙๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๕ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด จังหวัดลำพูน มีพื้นที่เกษตรในเขตชลประทาน ๓๕๒,๘๒๔ ไร่ คิดร้อยละ ๕๕.๑๔ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด

ด้านการเพาะปลูกพืช

จังหวัดลำปางมีพื้นที่เพาะปลูกพืช จำนวน ๑,๑๑๑,๑๑๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๑๓ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด พื้นที่ปศุสัตว์ ๒๗๐,๐๖๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๕ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด พื้นที่ประมง ๖,๓๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๘ ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม จำนวน ๑๓๕,๐๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๕๓ ของครัวเรือนทั้งหมด แรงงานในจังหวัดลำปาง ๔๓๐,๖๕๙ คน จำแนกเป็นแรงงานในภาคการเกษตร ๑๘๘,๕๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๗๙ อายุเฉลี่ยเกษตรกร อยู่ระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี ร้อยละ ๓๑.๔๖ รองลงมา ๓๖-๔๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๖๕ (ข้อมูล ปี พ.ศ. ๒๕๕๘) รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีของประชากรจังหวัดลำปาง ๖๖,๖๖๐ บาท/ปี รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี ในภาคเกษตร ๒๔,๙๕๘ บาท/ปี รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี นอกภาคเกษตร ๙๐,๐๒๐ บาท/ปี

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดลำปาง

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนครัวเรือนเกษตรกรจังหวัดลำปาง

อำเภอ	จำนวน		
	ครัวเรือน	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่การเกษตร (ไร่)
เมืองลำปาง	๙๒,๘๑๒	๒๗,๖๘๔	๑๘๐,๑๓๓
แม่เมาะ	๑๕,๕๕๒	๖,๑๘๕	๖๔,๔๒๗
เกาะคา	๒๐,๙๔๒	๑๐,๗๖๖	๕๙,๑๙๑
เสริมงาม	๙,๗๑๘	๘,๑๐๔	๕๓,๑๓๙
งาว	๑๘,๓๐๕	๑๐,๑๘๘	๑๒๗,๓๒๓
แจ้ห่ม	๑๓,๖๓๐	๘,๓๙๕	๘๓,๑๑๒
วังเหนือ	๑๔,๖๒๑	๑๐,๐๒๒	๑๓๑,๗๘๔
เถิน	๑๙,๗๖๑	๑๑,๖๙๔	๙๐,๕๖๗
แม่พริก	๕,๑๖๐	๓,๗๕๖	๓๒,๔๐๓
แม่ทะ	๒๐,๐๐๗	๑๓,๒๐๐	๑๑๔,๒๖๓
สบปราบ	๘,๑๔๒	๖,๕๑๑	๔๙,๙๙๐
ห้างฉัตร	๑๘,๒๖๕	๑๐,๗๐๙	๕๖,๐๖๔
เมืองปาน	๑๐,๓๘๑	๗,๘๕๒	๖๘,๗๑๗
รวม	๒๖๗,๒๙๖	๑๓๕,๐๖๖	๑,๑๑๑,๑๑๓

มูลค่าผลผลิตด้านการเกษตร ปี ๒๕๕๙ ด้านพืช ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง จำนวนรวม ๑๐,๒๔๑.๘๒ ล้านบาท จำแนกเป็นด้านพืช จำนวน ๖,๐๕๓.๐๐ ล้านบาท จำแนกเป็นด้านปศุสัตว์ จำนวน ๔,๐๖๕.๕๑ ล้านบาท จำแนกเป็นด้านประมง จำนวน ๑๒๓.๓๑ บาท ตามตาราง

ประเภท	มูลค่า (ล้านบาท)	ร้อยละ
ด้านการเพาะปลูก	6,053.00	59.10
ด้านการปศุสัตว์	4,065.51	39.70
ด้านการประมง	123.31	1.20
มูลค่ารวมทั้งหมด	10,241.82	ล้านบาท

ที่มา : สنج.เกษตรจังหวัดลำปาง สنج.ปศุสัตว์จังหวัด สنج.ประมงจังหวัด ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙

ด้านการเพาะปลูก

พืชเศรษฐกิจ ที่สำคัญของจังหวัดลำปาง ได้แก่ ข้าว พืชไร่ (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง สับปะรด) พืชผัก ไม้ผล (ลำไย) ที่สำคัญ ๕ อันดับแรก มีดังนี้

ข้อมูล	ปี ๒๕๕๘ / ๒๕๕๙		
	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ข้าวนาปี	๓๔๖,๕๖๕	๕๘๐	๑,๖๐๘
ข้าวนาปรัง	๓,๕๐๙.๕๐	๕๕๙	๒.๑๐
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑๖๖,๙๗๗	๘๒๕	๘๒๗
สับปะรด	๒๑,๔๓๕	๓,๔๘๒	๓๙๐
ถั่วลิสง	๗,๐๔๘	๒๘๘.๖๒	๓๘.๗๖

ด้านปศุสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ ส่วนใหญ่เลี้ยงลักษณะเกษตรรายย่อย ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง ๑๓ อำเภอ ประกอบด้วย ไก่พื้นเมือง โคเนื้อลูกผสมพื้นเมือง จากสถิติมีจำนวนโคลดลง เนื่องจากเกษตรกรเลิกเลี้ยงสาเหตุข้อจำกัดสถานที่พื้นที่สำหรับเลี้ยงโค สภาวะราคาไม่แน่นอน และการเลี้ยงสัตว์ปีกส่วนใหญ่เลี้ยงเสริมอาชีพรายได้ในครัวเรือนไม่เป็นการค้า ส่วนการเลี้ยงสัตว์ลักษณะระบบฟาร์ม กระจายกลุ่มอำเภอที่มีความพร้อม โดยรับการสนับสนุนจากบริษัทในเครือ ซีพี เบทาโกร และกลุ่มอิสระพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง เกาะคา ห้างฉัตร เสริมงาม สบปราบ ลักษณะรับจ้างเลี้ยงหรือสัญญาประกันระหว่างเกษตรกรกับตัวแทนบริษัทดังกล่าว ทั้งนี้ มีเงื่อนไขเกษตรกรต้องมีความพร้อมในด้านสถานที่เลี้ยงและต้องเลี้ยงระบบฟาร์มมาตรฐานโดยการรับรองจากหน่วยงานกรมปศุสัตว์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นฟาร์มไก่เนื้อ สุกร กรณีไก่ไข่จำนวนปริมาณลดลงเนื่องจากบริษัทย้ายฐานผลิต

ปัจจุบันกรมปศุสัตว์มีนโยบายส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์พื้นเมือง (ไก่ประดู่หางดำ) ในระบบฟาร์มควบคุมโรคระบาดดำเนินการโดยเกษตรกรรายย่อย กำกับดูแลโดยเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอท้องที่ เช่น อำเภอแจ้ห่ม อำเภอสบปราบ สำหรับสัตว์อื่นๆ มีการกระจายเลี้ยงตามความสนใจเป็นกลุ่มเฉพาะ เช่น หมูป่า นกกระทา แพะ แกะ ฯลฯ

การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดลำปางผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๕๘,๒๙๔ ครัวเรือน สัตว์เศรษฐกิจในจังหวัดลำปาง ๓ ลำดับแรก

	ชนิดสัตว์	เกษตรกร (ครัวเรือน)	จำนวน (ตัว)	มูลค่า (ล้านบาท)
สัตว์ปีก	1. ไก่พื้นเมือง	43,430	1,449,509	133.35
	2. ไก่เนื้อ	774	1,241,179	77.47
	3. ไก่ไข่	430	506,400	455.76
	(ครัวเรือน)			
สัตว์บก	1. โคเนื้อ	9,475	98,653	227.37
	2. สุกร	3,226	74,126	415.10
	3. กระบือ	959	9,368	32.79

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปางข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙

นอกจากนี้ ข้อมูลฟาร์มเลี้ยงสัตว์ที่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม ในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง ปรากฏตามตาราง

อำเภอ	ไก่ไข่ (จำนวน)	ไก่เนื้อ (จำนวน)	สุกร (จำนวน)	โคนม (จำนวน)	โคเนื้อ (จำนวน)	ผึ้ง (จำนวน)	โรงฆ่า สัตว์	ศูนย์ รวบรวม น้ำมันดิบ
เมือง	๒	๒๓	๘	-	-	-	๕	-
แจ้ห่ม	๑	๕	๒	-	-	-	๑	-
ห้างฉัตร	-	๔	๒๓	๑๗	-	-	๒	๑
แม่เมะ	๑	๒	-	-	-	-	-	-
แม่ทะ	๕	๓	๑๖	-	-	-	๒	๑
เกาะคา	๑๒	๓	๔๖	-	-	-	๒	-
วังเหนือ	๑	-	-	-	-	-	๓	-
เมืองปาน	-	-	-	-	-	-	๒	-
งาว	-	-	๒	-	-	-	๑	-
เสริมงาม	๑๒	๑๘	๒๔	-	-	-	๑	-
สบปราบ	-	๙	๑	-	-	-	๑	-
เถิน	-	๑	๓	-	-	-	๓	-
แม่พริก	-	-	-	-	-	-	๑	-
รวม	๓๔	๖๘	๑๒๕	๑๗	๐	๐	๒๔	๒

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม ๒๕๕๗

ด้านการประมง

จังหวัดลำปางมีพื้นที่ทำการประมงทั้งสิ้น ๖,๓๗๑ ไร่ เกษตรกร จำนวน ๑๔,๔๔๗ ราย ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่อำเภอเถิน เมืองลำปาง งาว แม่ทะ สบปราบ แม่เมะ เมืองปาน และเกาะคา ตามลำดับ มีจำนวนเกษตรกรที่เพาะเลี้ยงปลา ๓ อันดับแรก ดังนี้

ที่	ชนิดสัตว์น้ำ	จำนวนเกษตรกร (ราย)	
		บ่อ	กระชัง
๑	ปลานิล	๘,๘๐๖	๑๐
๒	ปลาดุก	๔,๒๖๑	๓๑
๓	ปลาตะเพียน	๑,๐๘๖	-

(ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๘)

จังหวัดลำปางมีจำนวนเกษตรกรที่ผ่านการรับรองมาตรฐานเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (GAP กรมประมง) ขอบข่ายการเลี้ยงปลาน้ำจืด (ปลานิล) รวมทั้งสิ้น ๑๓ ราย ดังนี้ อำเภอเมืองลำปาง ๑๑ ราย อำเภอเสริมงาม ๑ ราย อำเภอห้างฉัตร ๑ ราย

การประมงในจังหวัดลำปางเกษตรกรมีเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ๑๔,๔๔๗ ราย ตามชนิดสัตว์น้ำดังนี้

ชนิดสัตว์น้ำ	พื้นที่เลี้ยงสัตว์น้ำ (ไร่)	ผลผลิต (กก.)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
1. ปลานิล	4,345	1,308,301	56.92	74.47
2. ปลาดุก	1,395	624,042	56.86	35.48

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดลำปาง

ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙

ด้านสถาบันการเกษตร

จังหวัดลำปางได้จัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ โดยจำแนกเป็น ๒ ประเภท ประกอบด้วยสหกรณ์ภาคการเกษตร และสหกรณ์นอกภาคการเกษตร มีจำนวนกลุ่มสหกรณ์รวมทั้งสิ้น ๘๖ สหกรณ์ และสมาชิก รวมทั้งสิ้น จำนวน ๑๔๗,๘๒๕ ราย ซึ่งสหกรณ์ภาคการเกษตร ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร จำนวน ๓๘ สหกรณ์ สมาชิก ๑๐๒,๓๗๙ ราย และสหกรณ์นิคม จำนวน ๑ สหกรณ์ สมาชิก ๒,๓๘๔ ราย ในส่วนของสหกรณ์นอกภาคการเกษตร ประกอบด้วยสหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน ๑๑ สหกรณ์ สมาชิก ๑๘,๖๐๐ ราย สหกรณ์เครดิตยูเนียน จำนวน ๒๒ สหกรณ์ สมาชิก ๑๗,๓๗๐ ราย สหกรณ์บริการ จำนวน ๑๑ สหกรณ์ สมาชิก ๑,๘๑๗ ราย และสหกรณ์ร้านค้า จำนวน ๓ สหกรณ์ สมาชิก ๕,๒๗๕ ราย รายละเอียดตามตาราง

ประเภทสหกรณ์	จำนวน (สหกรณ์)	สมาชิก (ราย)
1. สหกรณ์ภาคการเกษตร		
1.1 สหกรณ์การเกษตร	38	102,379
1.2 สหกรณ์นิคม	1	2,384
2. สหกรณ์นอกภาคการเกษตร		
2.1 สหกรณ์เครดิตยูเนียน	22	17,370
2.2 สหกรณ์ออมทรัพย์	11	18,600
2.3 สหกรณ์บริการ	11	1,817
2.4 สหกรณ์ร้านค้า	3	5,275
รวม	86	147,825

จังหวัดลำปางมีกลุ่มเกษตรกรรวมทั้งสิ้น จำนวน ๗๙ กลุ่ม และมีสมาชิกรวมทั้งสิ้นจำนวน ๗,๙๗๖ ราย จำแนกเป็น กลุ่มเกษตรกรทำนา จำนวน ๓๖ กลุ่ม สมาชิก ๔,๔๖๑ ราย กลุ่มเกษตรกรทำไร่ จำนวน ๒๓ กลุ่ม สมาชิก ๒,๐๑๖ ราย กลุ่มเกษตรกรทำสวน จำนวน ๑๒ กลุ่ม สมาชิก ๑,๐๔๒ ราย และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ จำนวน ๘ กลุ่ม สมาชิก ๔๕๗ ราย รายละเอียดตามตาราง

กลุ่ม	จำนวน (กลุ่ม)	สมาชิก (ราย)
กลุ่มเกษตรกรทำนา	36	4,461
กลุ่มเกษตรกรทำไร่	23	2,016
กลุ่มเกษตรกรทำสวน	12	1,042
กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์	8	457
รวม	79	7,976

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๘

๒.๔ เศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดลำปาง

ในพื้นที่จังหวัดลำปาง มีโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการในปี ๒๕๕๘ จำนวนทั้งสิ้น ๑,๖๔๗ แห่ง เงินลงทุนรวม ๗๗,๑๙๙ ล้านบาท และมีจำนวนคนงาน ๓๐,๖๖๒ คน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง ๖๑๗ แห่ง คนงาน ๑๔,๔๗๕ คน รองลงมาคือ อำเภอห้างฉัตร ๒๖๕ แห่ง คนงาน ๕,๙๖๔ คน โดยมีแนวโน้มขยายตัวเมื่อเปรียบเทียบกับช่วงปีก่อนหน้า

ตารางแสดงประเภทอุตสาหกรรมสูงสุด ๕ อันดับแรก

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน
การเกษตร	๖๕๕
โลหะ	๒๘๑
เฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	๑๘๖
ไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	๑๒๔
อื่นๆ	๑๑๖

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง

อุตสาหกรรม/หัตถอุตสาหกรรม

สถานประกอบการภาคอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ ประกอบด้วย ๒ ส่วนหลัก ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจของจังหวัดลำปาง ดังนี้

๑) อุตสาหกรรมการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน ได้แก่

๑.๑ อุตสาหกรรมการทำเหมืองถ่านหิน (เกรตลิกไนต์) ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เพื่อใช้ไปในการผลิตกระแสไฟฟ้าและสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ประมาณ ๕,๖๐๐ ล้านบาท/ปี การจ้างแรงงานจำนวน ๒,๖๒๔ คน

๑.๒ อุตสาหกรรมเหมืองแร่และเหมืองหิน ได้แก่ อุตสาหกรรมการทำหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์, การทำเหมืองหินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง, การทำเหมืองแร่ดินขาว บอลเคลย์ และถ่านหิน ซึ่งมีจำนวนประทานบัตร ๓๒ ราย ๑๒๗ แปลง มูลค่าการผลิตประมาณ ๒๖๐ ล้านบาท/ปี การจ้างแรงงานจำนวน ๒,๔๒๘ คน

๒) โรงงานอุตสาหกรรม มีกลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ กลุ่มอุตสาหกรรมโลหะ มีทั้งสิ้นจำนวน ๒๘๓ โรงงาน เงินลงทุนจำนวน ๙,๐๕๒ ล้านบาท การจ้างแรงงานจำนวน ๑๑,๔๗๐ คน ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์ อุตสาหกรรมทำเครื่องเคลือบดินเผาหรือเซรามิก ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมดั้งเดิมมีชื่อเสียงควบคู่กับจังหวัดลำปางมาเป็นระยะเวลานาน จนเป็นเอกลักษณ์ในนาม “ถ้วยชาตรางไก่อ” มีจำนวน ๑๙๘ โรงงาน เงินลงทุนจำนวน ๒,๗๐๒ ล้านบาท การจ้างแรงงานจำนวน ๑๐,๓๓๓ คน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ประกอบการรายย่อยจำนวนมาก ที่ได้มีการทำอุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผาในหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งประกอบกิจการในลักษณะ หัตถอุตสาหกรรมจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน มีจำนวนประมาณ ๒,๓๐๐ ราย โดยมีราษฎรที่เป็นแรงงานเกี่ยวข้องกับห่วงโซ่กระบวนการผลิตประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน อุตสาหกรรมอื่นๆ เช่นอุตสาหกรรมทำผลิตภัณฑ์คอนกรีต, ผลิตภัณฑ์ดินเผา, ผลิตภัณฑ์เบี่ยงซีเมนต์ แปรรูปหินอ่อนและแกรนิต เป็นต้น ซึ่งรวมมูลค่าผลิตภัณฑ์ในกลุ่มอุตสาหกรรมโลหะทั้งสิ้นประมาณ ๓,๑๕๐ ล้านบาท/ปี

๒.๒ กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร เครื่องดื่ม และแปรรูปการเกษตร มีทั้งสิ้นจำนวน ๗๔๙ โรงงาน เงินลงทุนจำนวน ๗,๖๒๖ ล้านบาท การจ้างแรงงานจำนวน ๕,๖๒๓ คน ที่สำคัญๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมแปรรูปผักและผลไม้บรรจุกระป๋อง เช่น สับปะรด ลิ้นจี่ ลำไย ข้าวโพดหวาน หน่อไม้ ผักกาดดอง อุตสาหกรรมห้องเย็นและแช่แข็งเพื่อเก็บพืชผักและผลไม้ อุตสาหกรรมผลิตแป้งข้าวเจ้า และข้าวเหนียว อุตสาหกรรมปรับปรุงสภาพเม็ดพันธุ์พืชไร่ อุตสาหกรรมผลิตครึ่งเม็ด และอุตสาหกรรมผลิตน้ำอัดลม ซึ่งรวมมูลค่าผลิตภัณฑ์ในกลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่มและแปรรูปการเกษตรทั้งสิ้นประมาณ ๓,๐๐๐ ล้านบาท/ปี

๒.๓ กลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ มีทั้งสิ้น จำนวน ๓๑๓ โรงงาน เงินลงทุนจำนวน ๑,๘๖๗ ล้านบาท การจ้างแรงงานจำนวน ๖,๒๒๖ คน ที่สำคัญๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องเรือน อุตสาหกรรมเลื่อยไม้ อุตสาหกรรมแกะสลักทำผลิตภัณฑ์ และอื่น ๆ จากไม้ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมการแกะสลักไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ไม้ถือเป็นงานหัตถอุตสาหกรรมที่มีความเป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดลำปางมาอย่างยาวนาน ซึ่งรวมมูลค่าผลิตภัณฑ์ในกลุ่มอุตสาหกรรมแปรรูปไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ ทั้งสิ้น ประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านบาท / ปี

๒.๔ กลุ่มอุตสาหกรรมพลังงานไฟฟ้า จังหวัดลำปางเป็นที่ทราบกันดีว่าเป็นแหล่งอุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าจากพลังงานถ่านหินที่สำคัญของประเทศไทย ในนามโรงไฟฟ้าแม่เมาะ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ซึ่งมีการลงทุนเป็นเงิน จำนวน ๔๑,๑๒๘.๑๒ ล้านบาท การจ้างแรงงาน จำนวน ๒,๖๒๔ คน มีกำลังการผลิตไฟฟ้าขนาด ๒,๔๐๐ เมกะวัตต์ นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าจากพลังงานอื่น ๆ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ อุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าจากพลังงานชีวมวล และยังมีการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานน้ำอีก ๒ แห่ง ได้แก่ จากเขื่อนกิ่วลม และเขื่อนกิ่วคอหมา รวมกำลังการผลิต จำนวน ๕.๕๓ เมกะวัตต์

๓. ลักษณะทางสังคม

๓.๑ สถานการณ์แรงงานจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๕๘

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนประชากรจังหวัดลำปาง จำแนกตามเพศ

สถานภาพแรงงาน	ชาย	หญิง	รวม
ประชากรรวม	๓๖๒,๘๑๐	๓๗๔,๗๔๕	๗๓๗,๕๕๕
ประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป	๓๐๙,๑๑๕	๓๒๓,๐๖๙	๖๓๒,๑๘๔
ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน	๒๓๕,๒๐๐	๒๐๐,๑๘๖	๔๓๕,๓๘๖

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนประชากรจังหวัดลำปาง จำแนกตามสภาพการทำงาน

สถานภาพแรงงาน	ชาย	หญิง	รวม
กำลังแรงงานปัจจุบัน	๒๓๔,๙๒๑	๒๐๐,๑๘๖	๔๓๕,๑๐๗
- ผู้มีงานทำ	๒๓๑,๔๑๔	๑๙๙,๒๔๖	๔๓๐,๖๕๙
- ผู้ว่างงาน	๓,๕๐๗	๙๔๑	๔,๔๔๘
- กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	๒๗๙	-	๒๗๙
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	๗๓,๙๑๕	๑๒๒,๘๓๓	๑๙๖,๗๔๘
- ทำงานบ้าน	๑,๔๕๔	๔๓,๗๖๙	๔๕,๒๒๓
- เรียนหนังสือ	๒๒,๓๙๓	๒๒,๖๐๑	๔๔,๙๙๔
- อื่นๆ	๕๐,๐๖๘	๕๖,๕๐๒	๑๐๖,๕๗๐
ประชากรผู้มีอายุต่ำกว่า ๑๕ ปี	๕๓,๖๙๕	๕๑,๖๗๖	๑๐๕,๓๗๑
อัตราการจ้างงานต่อกำลังแรงงาน	๙๘.๓๙	๙๙.๕๓	๙๘.๙๑
อัตราการว่างงาน	๑.๕๙	๐.๔๗	๑.๐๒

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม ๒๕๕๘

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนแรงงานต่างด้าว

มาตรา ๙ (กลุ่มใช้ความรู้ ความสามารถ)	มาตรา ๑๒ (กลุ่มบุคคล บนพื้นที่สูง)	กลุ่ม ๓ สัญชาติ (เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา)			รวม
		นำเข้า MOU	กลุ่มผ่านการตรวจ สัญชาติ	กลุ่มตามมติ ครม. ๓ มี.ค.๒๕๕๘	
๖๒๑ คน	๗๕๔ คน	๔๙ คน	๒,๕๑๑ คน	๑,๓๐๙ คน	๕,๒๔๔ คน

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดลำปาง ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๕๙

จำนวนแรงงานต่างด้าวจังหวัดลำปางที่ได้รับใบอนุญาตทำงานและต่อใบอนุญาตทำงาน ณ เดือนธันวาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๕,๘๐๖ คน แยกได้ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ คนต่างด้าวที่เดินทางเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย จำนวน ๖๖๕ คน

กลุ่มที่ ๒ ชาวเขาที่ยังไม่ได้รับสัญชาติไทย จำนวน ๗๖๕ คน

กลุ่มที่ ๓ แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ จำนวน ๓,๐๔๓ คน
เป็นสัญชาติพม่า ๒,๙๙๙ คน สัญชาติลาว ๔๔ คน

กลุ่มที่ ๔ การนำเข้าแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ลาว และกัมพูชา จำนวน ๕๑ คน
เป็นแรงงานต่างด้าวสัญชาติพม่า ๒๘ คน สัญชาติลาว ๑๒ คน สัญชาติกัมพูชา ๑๑ คน

กลุ่มที่ ๕ แรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองตามประกาศ คสช. จำนวน ๑,๒๘๒ คน
เป็นแรงงานจำนวน ๑,๒๑๑ คน ผู้ติดตาม ๗๑ คน

- สัญชาติพม่า ๗๙๖ คน แยกเป็นแรงงาน ๗๓๐ คน ผู้ติดตาม ๖๖ คน

- สัญชาติลาว ๔๗๑ คน แยกเป็นแรงงาน ๔๖๖ คน ผู้ติดตาม ๕ คน

- สัญชาติกัมพูชา ๑๕ คน แยกเป็นแรงงาน ๑๕ คน ไม่มีผู้ติดตาม

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดลำปาง

๓.๒ สถานการณ์การทำงานและตำแหน่งงานว่าง ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๘
ตารางแสดงจำนวนผู้มีงานทำจังหวัดลำปาง จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี ๒๕๕๘

ประเภทอุตสาหกรรม	ชาย	หญิง	รวม
รวมภาคเกษตรกรรม	๑๐๓,๖๖๒	๘๔,๙๓๕	๑๘๘,๕๙๗
๑. เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	๑๐๓,๖๖๒	๘๔,๙๓๕	๑๘๘,๕๙๗
รวมนอกภาคเกษตรกรรม	๑๒๗,๗๕๒	๑๑๔,๓๑๐	๒๔๒,๐๖๒
๒. การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	๑,๘๘๒	๖๑๒	๒,๔๙๔
๓. การผลิต	๒๖,๔๗๒	๓๒,๖๑๗	๕๙,๐๘๙
๔. การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	๕,๓๙๑	๘๔๑	๖,๒๓๒
๕. การจัดหา น้ำ บำบัดน้ำเสีย	๒๐๗	๒๒๑	๔๒๘
๖. การก่อสร้าง	๓๓,๓๖๙	๓,๔๕๒	๓๖,๘๒๑
๗. การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์และจักรยานยนต์	๒๖,๕๒๗	๒๘,๖๒๓	๕๕,๑๕๐
๘. การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	๓,๘๖๗	๕๑๖	๔,๓๘๓
๙. กิจกรรมโรงแรมและบริการด้านอาหาร	๕,๔๙๖	๑๖,๐๖๓	๒๑,๕๕๙
๑๐. ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร	๗๘๕	๓๒๕	๑,๑๑๐
๑๑. กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	๑,๔๓๑	๑,๒๘๓	๒,๗๑๔
๑๒. กิจกรรมอสังหาริมทรัพย์	๒๗๔	๒๔๑	๕๑๕
๑๓. กิจกรรมทางวิชาชีพ วิทยาศาสตร์ และเทคนิค	๙๓๗	๒๘๓	๑,๒๒๐
๑๔. กิจกรรมการบริหารและบริการสนับสนุน	๑,๐๕๖	๒,๑๘๒	๓,๒๓๗
๑๕. กิจกรรมบริหารราชการและการป้องกันประเทศและประกันสังคมภาคบังคับ	๑๒,๙๘๖	๗,๘๗๖	๒๐,๘๖๒
๑๖. การศึกษา	๒,๖๐๐	๘,๖๑๕	๑๑,๒๑๕
๑๗. กิจกรรมด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	๙๗๘	๓,๘๘๖	๔,๘๖๔
๑๘. ศิลปะ ความบันเทิง และนันทนาการ	๘๗๓	๑,๒๒๑	๒,๐๙๔
๑๙. กิจกรรมด้านบริการอื่นๆ	๒,๑๘๙	๔,๓๒๔	๖,๕๑๓
๒๐. ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล กิจกรรมผลิตสินค้าและบริการ	๔๓๑	๑,๑๓๑	๑,๕๖๒
๒๑. กิจกรรมขององค์การระหว่างประเทศและภาคีสมาชิก	-	-	-
๒๒. ไม่ทราบ	-	-	-
รวม	๒๓๑,๔๑๔	๑๙๙,๒๔๖	๔๓๐,๖๕๙

(ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดลำปาง)

จำนวนผู้มีงานทำในจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๕๘ มีมากที่สุดที่สุดในสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ รองลงมา ได้แก่ สาขาการผลิต สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ และจักรยานยนต์ สาขาการก่อสร้าง และสาขากิจกรรมโรงแรมและบริการด้านอาหาร ตามลำดับ

อัตราการว่างงานของจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เพศ	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี ๒๕๕๘
ชาย	๐.๕	๐.๗	๐.๗
หญิง	๐.๓	๐.๙	๐.๙
ค่าเฉลี่ย	๐.๔	๐.๘	๐.๘

อัตราการว่างงาน = ผู้ว่างงาน x ๑๐๐ / ผู้อยู่ในกำลังแรงงานในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา
ประชาชนจังหวัดลำปางมีแนวโน้มว่างงานเพิ่มขึ้น โดยเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย

๓.๓ การศึกษา

จังหวัดลำปาง มีการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕) แบ่งออกเป็น ๓ ระบบ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยมีจำนวนสถานศึกษาในระบบโรงเรียน ๔๙๒ แห่ง การศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน ๑๐๐ แห่ง และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) จำนวน ๓ ครอบครัว นอกจากนั้นยังมีศูนย์เด็กเล็กอีกจำนวน ๓๐๓ แห่ง จำนวนครู-อาจารย์ ๗,๔๑๓ คน นักเรียน-นักศึกษา ๑๑๗,๖๐๙ คน แยกเป็นครู-อาจารย์ในสถานศึกษาของรัฐ ๕,๙๓๐ คน นักเรียน ๙๖,๒๔๙ คน โดยอัตราส่วนครู-อาจารย์:นักเรียน-นักศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ คือ ๑:๑๖ และครู-อาจารย์ในสถานศึกษาเอกชน ๑,๔๘๓ คน นักเรียน-นักศึกษา ๒๑,๓๖๐ คน โดยอัตราส่วนครู-อาจารย์:นักเรียน-นักศึกษาในสถานศึกษาเอกชน คือ ๑:๑๕ ตามรายละเอียด ดังนี้

จำนวนสถานศึกษา/นักเรียน/นักศึกษา/ครู/อาจารย์ในระบบ/นอกระบบโรงเรียนของจังหวัดลำปาง
ปีการศึกษา ๒๕๕๙ จำแนกตามสังกัด

สังกัด	สถานศึกษา	นักเรียน/ นักศึกษา	ครู/ อาจารย์
รวมทั้งสิ้น	๔๙๒ แห่ง ๓๐๓ ศูนย์เด็กเล็ก ๓ ครอบครัว	๑๒๖,๗๗๘	๗,๗๕๒
๑. กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)			
๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)	๔๑๖	๕๘,๐๗๒	๔,๐๙๙
๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๑	๑๓๑	๑๖,๒๐๘	๑,๐๒๓
๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๒	๑๕๔	๑๒,๗๑๔	๑,๐๓๘
๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๓	๙๕	๗,๓๒๘	๕๘๕
๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๕	๓๑	๒๐,๕๔๐	๑,๓๓๑
๕) การศึกษาพิเศษ	๒	๑,๐๗๓	๑๑๕
๖) ศูนย์การเรียนรู้ปัญญาวิวัฒน์ ลำปาง	๑	๒๐๕	๗
๗) การศึกษาโดยครอบครัว	๓	๔	
๑.๒ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)	๓๐	๑๙,๕๕๓	๑,๒๐๒
๑.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๑	๒๐	๑๖,๐๗๗	๙๖๖
๑.๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๒	๑๑	๓,๔๗๖	๒๓๖
๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)	๑๑	๑๔,๕๐๒	๕๖๗
๑.๔ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดลำปาง (กศน.)	๑๐๐ ตำบล ๑๓ อำเภอ	๙,๓๖๑	๒๒๙
๑.๕. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)	๘	๙,๐๙๔	๗๗๗

สังกัด	สถานศึกษา	นักเรียน/ นักศึกษา	ครู/ อาจารย์
๑) โรงเรียนสาธิต	๑	๒๘๗	๔๖
๒) สถาบันอุดมศึกษา			
๒.๑) สถาบันอุดมศึกษาภาครัฐ	๖	๘,๐๗๗	๖๑๑
๒.๒) สถาบันอุดมศึกษาภาคเอกชน	๒	๗๓๐	๑๒๐
๒. กระทรวงมหาดไทย (มท.)	๑๘	๑๓,๑๙๙	๕๔๒
๑) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (โรงเรียนเทศบาล)	๑๘	๔,๘๙๐	๒๕๗
๒) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ศูนย์เด็กเล็ก)	๒๗๙ ศูนย์ ๑๓ อำเภอ	๘,๓๐๙	๒๘๕
๓. กระทรวงสาธารณสุข (สธ.)	๑	๗๐๙	๖๓
สถาบันพระบรมราชชนก			
๑) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี	๑	๗๐๙	๖๓
๔. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กก.)	๒	๑,๐๐๘	๗๔
๑) โรงเรียนกีฬาจังหวัดลำปาง	๑	๒๘๘	๓๐
๒) สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตลำปาง	๑	๗๒๐	๔๔
๕. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์		๒๓๒	๘๘
๑) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง	๒๔ ศูนย์ ๖ อำเภอ	๒๓๒	๘๘
๖. สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.)	๙	๑,๐๔๘	๑๑๑
๑) โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา	๙	๑,๐๔๘	๑๑๑

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำปาง ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๙

๓.๔ การศาสนา

ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดลำปางนับถือศาสนาพุทธ จำนวน ๗๔๖,๒๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๙ รองลงมาคือศาสนาคริสต์ และอิสลาม ตามลำดับ โดยในประชากรที่นับถือศาสนาพุทธมีทั้งหมด

ตารางแสดงข้อมูลศาสนสถานที่สำคัญของศาสนาต่างๆ ในจังหวัดลำปาง

ศาสนา	วัด (แห่ง)	มัสยิด (แห่ง)	โบสถ์ (แห่ง)	วัดซิกข์ (แห่ง)
พุทธ	๗๒๐	-	-	-
คริสต์	-	-	๗๐	-
อิสลาม	-	๒	-	-
พราหมณ์ ฮินดู ซิกข์	-	-	-	๒

ตารางแสดงข้อมูลจำนวนพระภิกษุ - สามเณร ในจังหวัดลำปาง

นิกาย	จำนวนพระภิกษุ (รูป)	สามเณรจำนวน (รูป)
มหานิกาย	๒,๒๘๔	๑,๖๓๐
ธรรมยุต	๑๒๙	๑๓
รวม	๒,๔๑๓	๑,๖๔๓

(ที่มา : สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดลำปาง)

๓.๕ กลุ่มเป้าหมายทางสังคมของจังหวัดลำปาง

ตารางแสดงข้อมูลกลุ่มเป้าหมายในจังหวัดลำปางที่ประสบปัญหาทางสังคม

กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน	
	ทั้งหมด	ผู้ประสบปัญหา
๑. กลุ่มเด็กและเยาวชน	๒๐๘,๒๒๘	๗,๕๘๐
๒. กลุ่มสตรี	๒๐๗,๙๘๗	๓,๖๑๕
๓. กลุ่มผู้สูงอายุ	๑๑๘,๑๘๕	๓,๑๖๘
๔. กลุ่มผู้พิการ	๓๐,๖๓๒	๑,๙๙๔
รวม	๕๖๕,๐๓๒	๑๖,๓๕๗

หมายเหตุ ผู้ประสบปัญหาทางสังคมในกลุ่มต่างๆ ได้แก่ ผู้ที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะยากจน/ไม่มีผู้ดูแล/ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้/ถูกทอดทิ้ง เป็นต้น

ตารางแสดงข้อมูลกลุ่มทางสังคมในจังหวัดลำปาง แยกรายอำเภอ

อำเภอ	เด็ก/เยาวชน	ผู้สูงอายุ	คนพิการ	ผู้ยากไร้/ด้อยโอกาส	ผู้สูงอายุ ๑๐๐ ปี ขึ้นไป
เมืองลำปาง	๖๑,๔๓๓	๔๐,๙๑๒	๗,๕๐๕	๒๖๓	๑๓
แม่เมาะ	๑๒,๙๕๗	๕,๔๘๘	๑,๕๕๕	๒	-
เกาะคา	๑๖,๒๙๓	๑๒,๒๘๕	๒,๗๕๘	๒๑๒	๒
เสริมงาม	๘,๙๑๘	๕,๘๕๙	๒,๑๑๒	๒๔	๒
งาว	๑๖,๒๖๖	๙,๑๙๖	๒,๓๗๙	๓๖๑	-
แจ้ห่ม	๑๑,๐๒๓	๗,๒๑๒	๑,๗๙๘	๑๕๘	๔
วังเหนือ	๑๒,๖๒๐	๗,๑๔๐	๑,๕๔๓	๑๗๖	๒
เถิน	๑๖,๘๐๖	๑๑,๘๑๕	๒,๐๘๘	๗๘	๕
แม่พริก	๔,๙๒๒	๓,๖๗๓	๖๒๘	-	๒
แม่ทะ	๑๕,๑๒๑	๑๒,๖๓๒	๓,๓๔๓	๖๐	๒
สบปราบ	๗,๘๖๗	๕,๖๙๙	๑,๑๔๓	๙๐	-
ห้างฉัตร	๑๔,๑๐๐	๘,๘๑๖	๒,๒๙๓	๑๑๐	๓
เมืองปาน	๙,๗๓๖	๕,๒๑๗	๑,๓๘๗	๙๔	๑
รวม	๒๐๘,๐๖๒	๑๓๕,๙๔๔	๓๐,๕๓๒	๑,๖๒๘	๓๖

ตารางแสดงข้อมูลกลุ่ม/องค์กรสาธารณะประโยชน์และกองทุนสวัสดิการชุมชนแยกรายอำเภอ

อำเภอ	ศพค.	ศพอส.	สภา องค์กร ชุมชน	กองทุน สวัสดิการ ชุมชน	องค์กร สาธารณะ ประโยชน์	อพม.	อพมก.	อมส.	ทีมสห วิชาชีพ
เมืองลำปาง	๑๘	-	๑๒	๑๓	๔๘	๖๐	-	๗๐	๓
แม่เมาะ	๕	-	๔	๓	๑	๓๑	-	๒๕	๑
เกาะคา	๑๐	๑	๔	๑๐	๙	๖๑	๑๙	๕๐	๑
เสริมงาม	๕	-	๕	๕	๑	๒๔	-	๒๕	๑
งาว	๑๐	๑	๕	๑๐	๒	๖๐	-	๕๐	๑
แจ้ห่ม	๘	-	๔	๘	๒	๔๔	-	๔๐	๑
วังเหนือ	๑๐	-	๔	๘	๒๔	๕๖	-	๕๐	๑
เถิน	๘	๑	๑	๘	๒	๕๖	๖	๔๐	๑
แม่พริก	๔	-	-	๔	-	๒๙	-	๒๐	๑
แม่ทะ	๑๐	๑	๘	๑๐	๕	๗๘	๑๐	๕๐	๑
สบปราบ	๕	-	๓	๕	๒	๔๑	-	๒๕	๑
ห้างฉัตร	๘	๑	๖	๘	๕	๖๐	-	๔๐	๑
เมืองปาน	๕	-	๔	๕	๔	๔๗	๕	๒๕	๑
รวม	๑๐๖	๕	๖๐	๙๗	๑๐๕	๖๔๗	๔๐	๕๑๐	๑๕

ที่มา : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙

หมายเหตุ ศพค. = ศูนย์พัฒนาครอบครัว, ศพอส. = ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ, อพม. = อาสาสมัครพัฒนาสังคม, อพมก. = อาสาสมัครดูแลคนพิการในชุมชน, อมส. = อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน

๓.๖ การสาธารณสุข

จังหวัดลำปางมีจำนวนสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ ภาคเอกชน และอัตราส่วนบุคลากรทางสาธารณสุขต่อประชากร ดังนี้

(๑) สถานบริการสาธารณสุขภาครัฐ

- โรงพยาบาลศูนย์ ๑ แห่ง ๘๐๐ เตียง
- โรงพยาบาลชุมชน ๑ แห่ง ๑๒๐ เตียง
- โรงพยาบาลชุมชน ๑ แห่ง ๖๐ เตียง
- โรงพยาบาลชุมชน ๑๐ แห่ง ๓๐๐ เตียง
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑๔๒ แห่ง (สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ๑๔๑ แห่ง สังกัดเทศบาลตำบล ๑ แห่ง)

- สถานบริการสาธารณสุขชุมชน ๔ แห่ง
- โรงพยาบาลมะเรียงลำปาง ๑ แห่ง ๒๐๐ เตียง
- โรงพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม ๑ แห่ง ๑๕๐ เตียง

(๒) สถานบริการสาธารณสุขภาคเอกชน

- โรงพยาบาล ๑ แห่ง ๑๐๓ เตียง
- สถานพยาบาลเอกชน ๑ แห่ง ๒๙ เตียง
- คลินิกเอกชน ๒๒๘ แห่ง
- สถานที่ยาโยธา ๑๗๖ แห่ง

(๓) สัดส่วนบุคลากรทางสาธารณสุขที่สำคัญ แยกได้ดังนี้

ประเภท	อัตราส่วน ๑ : ประชากร	
	จ.ลำปาง	ประเทศ
- แพทย์	๑ : ๒,๘๐๕	๑ : ๓,๖๗๓
- ทันตแพทย์	๑ : ๑๑,๙๓๕	๑ : ๑๓,๒๘๕
- เภสัชกร	๑ : ๖,๒๖๖	๑ : ๗,๕๓๗
- พยาบาลวิชาชีพ	๑ : ๔๙๔	๑ : ๕๙๙
- นักวิชาการสาธารณสุข	๑ : ๒,๙๑๔	๑ : ๑,๐๒๕
- เจ้าพนักงานสาธารณสุข	๑ : ๕,๕๒๘	๑ : ๔,๙๓๑
- เจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข ทันตภิบาล	๑ : ๑๒,๗๔๔	๑ : ๑,๕๘๘

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปาง ข้อมูล ณ เดือนกันยายน ๒๕๕๘

๓.๗ ปัญหายาเสพติด

สถานการณ์ปัญหาเสพติดในพื้นที่จังหวัดลำปาง ปรากฏข่าวสารข้อมูลของสภาพปัญหาอยู่ในระดับไม่รุนแรง ประกอบกับ จังหวัดลำปางมีลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งอยู่พื้นที่ตอนในของภาคเหนือตอนบน มีอาณาเขตติดต่อกับ ๗ จังหวัดโดยรอบ ซึ่งล้วนมีเส้นทางผ่านพื้นที่จังหวัดลำปาง ทั้งเส้นทางหลัก ทางหลวงแผ่นดิน และเส้นทางรองที่เชื่อมระหว่างอำเภอและต่อเขตจังหวัดใกล้เคียง

ด้วยลักษณะภูมิประเทศดังกล่าว จังหวัดลำปางต้องให้ความสำคัญกับระบบเฝ้าระวังทั้งในส่วนของนักค้าที่มีการเคลื่อนไหวอยู่ในพื้นที่ และมีนักค้ายาในพื้นที่เข้ามากระทำผิดมากขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่เขตติดต่อกับจังหวัดพะเยาและเชียงใหม่ ซึ่งไม่มีเจ้าหน้าที่ดูแลนักค้ามักใช้เป็นพื้นที่กระทำผิด ลักลอบลำเลียงและเป็นแหล่งพักยา ซึ่งทางตำรวจภูธรจังหวัดลำปางให้ความสำคัญการตั้งด่านตรวจถาวร ด่านตรวจประจำ และด่านเคลื่อนที่ ตรวจยึดจับกุม ยาเสพติดได้ จำนวน ๓ - ๔ ล้านเม็ดต่อปี และเน้นการสืบสวนจับกุมในข้อหาสำคัญคือ ผลิต ครอบครองเพื่อจำหน่าย และขอหาจำหน่าย สูงถึงร้อยละ ๒๗ ของคดียาเสพติดในแต่ละปี

ในส่วนของ Potential Demand ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่เป็นวัยรุ่น พบว่าเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดเพิ่มขึ้น ซึ่งลดระดับช่วยอายุลง จะเห็นว่ามีเด็กอายุ ๗-๑๒ ปี เริ่มใช้ยาเสพติด แม้ว่าปัญหาการผลิตที่เคยลักลอบปลูกฝิ่นลดลง แต่ก็ยังคงมีพื้นที่แพร่ระบาดของยาเสพติดประเภทยาบ้าในทุกอำเภอตามแต่สถานการณ์ปัจจัยเสี่ยงและความหนาแน่นของประชากร ด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่มากขึ้น ทำให้การป้องกันและแก้ไขปัญหาดำเนินการในลักษณะเสริมสร้างให้หมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน มีระบบเฝ้าระวังและมีผู้นำหรือ ราษฎรอาสาสมัคร ๒๕ ตาสับปรด เป็นผู้มีบทบาทจัดการปัญหาในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนของตนเอง ทั้งการค้นหาผู้เสพ/ผู้ติด เข้ารับการบำบัดรักษาและติดตามดูแลช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดกลับสู่หมู่บ้าน/ชุมชน แทนที่จะรอให้ทางราชการเข้ามาจัดการปัญหาเหมือนเช่นก่อนมา

อย่างไรก็ตาม ยังคงจำเป็นต้องให้ความรู้เป็นภูมิคุ้มกันแก่เด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยง เพิ่มพื้นที่คุณภาพ และกิจกรรมเชิงบวกให้ได้มากที่สุดเป็นการลด Demand Size ซึ่งสถานศึกษาให้ ความร่วมมือในการค้นหาผู้เสพในสถานศึกษา นำเข้าสู่ระบบสมัครใจบำบัดแบบจิตสังคมบำบัดใน โรงเรียนและในโรงพยาบาลมากขึ้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำโครงการและสนับสนุน งบประมาณเกี่ยวกับกิจกรรมเชิงบวกแบบสร้างสรรค์ ด้านศิลปวัฒนธรรม กีฬา ดนตรี To Be Number One แก่กลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้ใช้เวลาว่างเป็นประโยชน์ ทำให้เห็นคุณค่าตนเอง และ พัฒนาการเป็นการทำงานแบบจิตอาสาในสังคมในลำดับต่อไปมากขึ้น ซึ่งล้วนแต่ต้องได้รับความร่วมมือ จากทุกภาคส่วน รวมทั้งภาคเอกชน ภาคประชาชนในพื้นที่ร่วมมือกันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ก็จะสามารถควบคุมปัญหายาเสพติดไม่ให้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตามปกติของประชาชนคน ลำปาง ทำให้จังหวัดลำปางเป็น “นครแห่งความสุข” อย่างแท้จริง

ที่มา : ศูนย์อำนวยการพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติดจังหวัดลำปาง (ศพส.จ.ลป.)

๓.๘ กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดลำปาง

อำเภอ	เมียน	กะเหรี่ยง	อาข่า	ม้ง	ขมุ	ลาหู่
เมืองลำปาง	๑๕๗					
แม่เมาะ		๘๕๗	๑๘๒			
เกาะคา						
เสริมงาม		๑,๔๘๔				
งาว	๓,๑๖๓	๑,๑๒๗	๑,๒๙๕	๔๕๑	๑๔๔	
แจ้ห่ม	๕๔๓	๒๑๓	๘๗	๒๔๖		๔๐๘
วังเหนือ	๒,๒๙๖					
เถิน						
แม่พริก						
แม่ทะ						
สบปราบ						
ห้างฉัตร						
เมืองปาน	๘๓	๗๒๓		๗๓๕		๖๑๙
รวม	๖,๒๔๒	๔,๔๐๔	๑,๕๖๔	๑,๔๓๒	๑๔๔	๑,๐๒๗

ที่มา : ศูนย์พัฒนารัฐบุณย์พื้นที่สูง จังหวัดลำปาง

ข้อมูลสรุปผลการดำเนินการตามแผนฯ ที่ผ่านมา

๑.๘ ข้อมูลทางสถิติที่สำคัญเชิงพื้นที่

๑.๘.๑ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ และการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดลำปาง (โครงการปิดทองหลังพระ)

การจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์หรือโครงการปิดทองหลังพระ เป็นกระบวนการในการสร้างรากฐานที่เสริมองค์ความรู้ให้แก่ชาวบ้านในฐานะเจ้าของพื้นที่ ได้เรียนรู้และปฏิบัติ โดยมีหลักการสำคัญ คือทีมงานของภาครัฐที่จะแสดงบทบาทเข้าไปขับเคลื่อน ช่วยเหลือ ดูแล หมู่บ้านให้สามารถยืนหยัดและสามารถเดินได้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง และยั่งยืนแท้จริง

รูปแบบวิธีการทำงานมุ่งเน้นที่การลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้ข้อมูลเดิมและที่สำรวจใหม่ เพื่อสืบค้นสภาพปัญหาที่แท้จริงของหมู่บ้าน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อแก้ไขได้ตรงกับปัญหา โดยผู้นำของหมู่บ้านจะทำหน้าที่บริหารแผนพัฒนาที่ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น และใช้แผนเป็นตัวขับเคลื่อนงานไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อเนื่อง

จังหวัดลำปางมีหมู่บ้านเป้าหมายการพัฒนา จำนวน ๒๗๒ หมู่บ้าน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงาน แบ่งพื้นที่รับผิดชอบเป็น ๓ โซน ดังนี้

- (๑) โซนเหนือ ประกอบด้วย อำเภอเมืองปาน แจ้ห่ม วังเหนือ และงาว
- (๒) โซนกลาง ประกอบด้วย อำเภอเมืองลำปาง เกาะคา ห้างฉัตร แม่เมาะ และแม่ทะ
- (๓) โซนใต้ ประกอบด้วย อำเภอเสริมงาม สบปราบ เกิน และแม่พริก

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ หรือโครงการปิดทองหลังพระ แบ่งออกเป็น ๘ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ สร้างทีมปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ ประกอบด้วยทีมจังหวัดและทีมอำเภอ

ขั้นตอนที่ ๒ จัดประชุมทีมปฏิบัติงานในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในแนวทางการทำงานที่น้อมนำหลักการทรงงานโครงการพระราชดำริ มาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาหมู่บ้านที่สอดคล้องกับภูมิสังคม โดยยึดหลักองค์ความรู้ ๖ มิติ (น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่า สิ่งแวดล้อม)

ขั้นตอนที่ ๓ ทีมปฏิบัติงานระดับอำเภอจัดประชุมชาวบ้าน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการทำงาน และประโยชน์ที่จะได้รับ พร้อมทั้งคัดเลือกอาสาสมัครพัฒนาชนบท (อสพ.)

ขั้นตอนที่ ๔ นัดหมายผู้นำชุมชน และอสพ. เพื่อเตรียมการสำรวจข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๕ ทีมปฏิบัติงานระดับอำเภอ อสพ. และชาวบ้าน ดำเนินการสำรวจข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยใช้แบบสำรวจและเดินกายภาพ เพื่อทราบสภาพปัญหาของชุมชน

ขั้นตอนที่ ๖ นำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสำรวจ มาสรุปเป็นภาพรวมของหมู่บ้าน และวิเคราะห์หาประเด็นร่วมของชุมชนเพื่อนำไปสู่การวางแผนแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ ๗ คืบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ให้ชาวบ้านตรวจสอบ และร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ในลักษณะร่วมคิด เรียนรู้ ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ ๘ จัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ โดยแบ่งเป็นแผนงานแก้ไขปัญหาในระยะเร่งด่วน (Quick win) และแผนฉบับสมบูรณ์ที่ระบุแผนงาน โครงการ เป้าหมาย ต้นทุนดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ ประโยชน์ที่จะได้รับ

การจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ กำหนดให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ ในลักษณะของแผนงานโครงการ ๓ รูปแบบ คือ

- (๑) โครงการที่ดำเนินการเองโดยหมู่บ้าน ไม่ใช้งบประมาณ
- (๒) โครงการที่ดำเนินการร่วมระหว่างหมู่บ้านกับอปท. หรือส่วนราชการ (ใช้แรงงานของชาวบ้าน โดยอปท.หรือส่วนราชการสนับสนุนงบประมาณจัดหาวัสดุอุปกรณ์)
- (๓) โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากอปท.และส่วนราชการ เนื่องจากเกินขีดความสามารถของหมู่บ้าน

สรุปแผนงานของทั้ง ๒๗๒ หมู่บ้าน ใน ๑๓ อำเภอ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ มีดังนี้

- (๑) จำนวนครัวเรือนที่ทำการสำรวจ จำนวน ๔๔,๑๘๖ ครัวเรือน จากทั้งหมด ๕๗,๖๔๓ ครัวเรือน
- (๒) แผนงานแก้ไขปัญหาในระยะเร่งด่วน (Quick win) ในปี ๒๕๕๘ เป็นโครงการที่ดำเนินการเองโดยหมู่บ้าน จำนวน ๒๖๔ โครงการ งบประมาณ ๘๘๐,๕๐๐ บาท เป็นโครงการที่ดำเนินการร่วมระหว่างชาวบ้านกับส่วนราชการ จำนวน ๓๘๔ โครงการ งบประมาณ ๘๒,๗๑๐,๙๕๕ บาท
- (๓) แผนงานโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากอปท. ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำนวน ๑,๕๕๖ โครงการ งบประมาณ ๕๒๕,๕๔๙,๗๙๕ บาท
- (๔) แผนงานโครงการที่จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณในปี ๒๕๖๐
 - อปท. จำนวน ๑,๓๐๔ โครงการ งบประมาณ ๕๑๕,๙๓๒,๗๖๒ บาท
 - งบกรม (Function) จำนวน ๗๒๓ โครงการ งบประมาณ ๔๘๗,๑๙๐,๓๓๐ บาท
 - งบพัฒนาจังหวัด จำนวน ๓๓๔ โครงการ งบประมาณ ๕๐๘,๑๐๖,๔๗๐ บาท

๓.๙ คุณภาพชีวิต

จังหวัดลำปางได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of life) ของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ สุขภาพ วัฒนธรรม ความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชน เพื่อยกระดับการเป็นสังคมที่มีคุณค่าตามอุดมคติ โดยสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของจังหวัดลำปางที่เน้นในด้านการเป็นเมืองน่าอยู่ นครแห่งความสุข ปรากฏในรูปแบบการดำเนินงานดังนี้

(๑) ด้านสุขภาพ (Health)

(๑.๑) ศูนย์โรคหัวใจโรงพยาบาลลำปาง

จังหวัดลำปาง เป็นที่ตั้ง “ศูนย์โรคหัวใจตติยภูมิระดับ ๔” พัฒนาระบบการให้บริการผู้ป่วยเฉพาะด้านโรคหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษการดูแลรักษาผู้ป่วยทั่วไปและฉุกเฉินตามศักยภาพและ/หรือการผ่าตัดที่มีค่าใช้จ่ายสูง และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๕๓ เริ่มให้บริการผ่าตัดหัวใจแบบเปิดในกลุ่มผู้ป่วยผู้ใหญ่โรคลิ้นหัวใจและโรคเส้นเลือดหัวใจตีบด้วยครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่ได้รับสนับสนุนจากกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดลำปาง สถิติผ่าตัดหัวใจให้ผู้ป่วยเขตภาคเหนือไปแล้วทั้งสิ้น ๒,๐๘๘ ราย (ข้อมูล ณ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘) ให้บริการตรวจสวนหัวใจและหลอดเลือดและการรักษาด้วย Intervention ซึ่งสามารถให้บริการผู้ป่วยได้วันละ ๕-๗ ราย โดยให้บริการผู้ป่วยไปแล้ว ๕๘๘ ราย (เมษายน ๒๕๕๓- พฤษภาคม ๒๕๕๘) และการรักษาผู้ป่วยด้วยการใส่ Device (ASD closure/PDA closure/VSD closure สามารถให้บริการผู้ป่วยไปแล้วจำนวน ๑๒ ราย (ต.ค. ๕๗- พ.ค.๕๘)

(๑.๒) ดวงตาสดใส....ห่วงใยคนลำปาง

จังหวัดลำปาง ได้เล็งเห็นถึงปัญหาของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคต้อกระจกซึ่งเป็นโรคที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะตาบอดได้ อันจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวผู้ดูแลและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก โรงพยาบาลลำปางร่วมกับโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้มีการคัดกรองต้อกระจก ในผู้สูงอายุ พัฒนาศักยภาพบุคลากรระดับอำเภอในการอ่านภาพถ่ายจอประสาทตา และพัฒนาแนวทางการส่งภาพจอประสาทตาที่มีปัญหาปรึกษาจักษุแพทย์ (Diabetic Retinopathy) จัดระบบการรักษาโดยการผ่าตัดในวันเสาร์และวันอาทิตย์ อำนวยความสะดวกมารับผู้สูงอายุจากโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดลำปางมารับการผ่าตัดที่โรงพยาบาลลำปาง และจัดช่องทางพิเศษในการตรวจและการรับยา อีกทั้งประสานความร่วมมือกับโรงพยาบาลค่ายสุรศักดิ์มนตรี ร่วมดำเนินการตรวจคัดกรองและผ่าตัดผู้ป่วยต้อกระจกในบางพื้นที่ ซึ่งโรงพยาบาลค่ายสุรศักดิ์มนตรี ได้รับรางวัลบริการภาครัฐแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๗ ประเภทรางวัลนวัตกรรมบริการที่เป็นเลิศ ระดับดี จากคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ผลงานการผ่าตัดต้อกระจกสุก ยุคใหม่ ด้วย Lerprat technique

ผลการดำเนินงานในปี ๒๕๕๘ พบว่าอัตราการคัดกรองวัดสายตาในผู้ป่วยอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๘๖ สูงขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ที่มีผลงานร้อยละ ๕๖ และผู้ป่วย Blinding cataract ได้รับการผ่าตัดต้อกระจกภายใน ๓๐ วัน ร้อยละ ๘๒ สูงขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ที่มีผลงานร้อยละ ๕๘

(๑.๓) ปิงปองจรรยาชีวิต ๗ สี จังหวัดลำปาง มีการเฝ้าระวัง ควบคุมโรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิตสูงโดยใช้ “ปิงปองจรรยาชีวิต ๗ สี” เป็นเครื่องมือในการคัดกรองและจัดระดับความรุนแรงของโรค ออกเป็น ๔ กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มปกติ สีขาว กลุ่มเสี่ยง สีเขียวอ่อน กลุ่มป่วยระดับ ๐ คือ กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง เน้นกิจกรรมการสร้างความรู้ ความเข้าใจและการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมเพื่อป้องกันการเจ็บป่วย สีเขียวเข้ม ระดับ ๑ สีเหลือง ระดับ ๒ สีส้ม ระดับ ๓ สีแดง มีการให้ความรู้คำแนะนำและการรักษาเพื่อลดความรุนแรงของโรค ป้องกันไม่ให้เกิดผู้ป่วยรายใหม่ ลดความรุนแรงจากโรคสีแดงให้เป็นสีส้ม สีเหลืองและสีเขียวเข้ม รวมทั้งลดความเสี่ยงของกลุ่มสีแดงไม่ให้มีโรคแทรกซ้อนสีดำ โดยสถานบริการทุกระดับได้นำปิงปองจรรยาชีวิต ๗ สีมาใช้เป็นเครื่องมือใน

การสะท้อนข้อมูลให้กับผู้ป่วย เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการควบคุมโรค ผู้ป่วยทุกรายจะรับรู้และเข้าใจสถานะโรคของตนเองว่าอยู่ในระดับสีใดในแต่ละครั้งที่มารับการรักษา (ดีขึ้น เหมือนเดิมหรือแย่ลง) มีการกำหนดเป้าหมายการดูแลตนเองให้สถานการณ์เจ็บป่วยอยู่ในระดับสีที่ลดลง ผ่านระบบให้คำปรึกษาแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์ และการติดตามดูแลโดยทีมหมออนามัยครอบครัว และอาสาสมัครสาธารณสุข

ผลการดำเนินงานในปี ๒๕๕๖-๒๕๕๗ พบว่ากลุ่มผู้ป่วยเบาหวานควบคุมโรคได้ (สีเขียวเข้ม, สีเหลือง) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๔ กลุ่มควบคุมโรคไม่ได้ (สีส้ม, สีแดง) มีอัตราลดลง ร้อยละ ๔.๔ กลุ่มที่มีภาวะแทรกซ้อน (สีดำ) เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑.๕ แม้ว่าผลการดำเนินงานจะยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย แต่การใช้แนวคิดป้องกันปัจจัยเสี่ยง ๗ ส ก็สามารถสร้างความเข้าใจในการเจ็บป่วยและใช้ในการจัดระดับความรุนแรงของโรคได้ดี สร้างการรับรู้และความเข้าใจเดียวกันทั้งบุคลากรทางการแพทย์ ผู้ป่วย/ญาติ และอาสาสมัครสาธารณสุข

(๒) การศึกษา (Education)

(๒.๑) ลำปางนครแห่งการอ่าน

จังหวัดลำปาง ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๑ จัดนิทรรศการงานส่งเสริมการรักการอ่านเพื่อแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ และมีนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เพื่อให้มีแหล่งการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคลากร ผู้บริหาร ครู นักเรียน เยาวชน และประชาชน จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ภูมิปัญญาเพื่อการเรียนรู้ขึ้น และจัดกิจกรรมการพัฒนาศูนย์ภูมิปัญญา ที่มีชีวิตเหมือนห้องสมุดมีชีวิต โดยเน้นให้มีกิจกรรมที่เคลื่อนไหวตลอดเวลา มีกิจกรรมบูรณาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระนำผลปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มาจัดนิทรรศการหมุนเวียนกันทุก ๑ เดือน ๒ เดือน หรือ ๓ เดือน ให้สอดคล้องกับงานนโยบายระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับเขตพื้นที่ และงานโครงการที่สำคัญต่างๆ นอกจากนี้ มีการบูรณาการกับโครงการกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โครงการพัฒนาทักษะภาษาไทย โครงการรักษ์ภาษาไทย และโครงการ Read Thailand การจัดกิจกรรมห้องศูนย์รวมสื่อ โดยจัดสื่อหนังสือของโครงการ Read Thailand ไว้บริการที่ศูนย์รวมสื่อให้บริการยืมสำหรับโรงเรียนที่ร่วมโครงการและโรงเรียนที่สนใจ

(๒.๒) ฝึกอาชีพเพิ่มโอกาสสตรีวิถีล้านนา

จังหวัดลำปางได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคเหนือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่เยาวชนสตรีและสตรีที่ขาดโอกาสด้านการศึกษาและมีฐานะยากจน ให้มีความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ทั้งหลักสูตรระยะสั้น ๒๔๐ ชั่วโมง และหลักสูตร ๖ เดือน

ผลงานที่ปรากฏ ได้แก่ ผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกอบรม จำนวน ๓๗,๙๘๐ คน ส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

(๓) สตรีและครอบครัว (Women and their families)

จังหวัดลำปางมีศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนทั้งสิ้น ๑๐๖ ศูนย์ ครอบคลุมทุกอำเภอ ทุกตำบล ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวให้แก่ประชาชนและตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เช่น โครงการเตรียมความพร้อมสำหรับการมีครอบครัว โครงการให้ความรู้พ่อ/แม่/ผู้ปกครองในวิธีการบอบาการเลี้ยงดู บุตรหลานที่เป็นวัยรุ่น การจัดกิจกรรมนันทนาการแก่วัยรุ่น การให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุตรหลานที่เป็นวัยรุ่น เช่น การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โครงการเพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้แก่สมาชิกในครอบครัวในหมู่บ้าน/ตำบล โครงการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดและความรุนแรงในครอบครัว โดยประสานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในให้ความช่วยเหลือ/สงเคราะห์/ฟื้นฟูและพัฒนา ซึ่งจะเห็นได้ว่า ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนสามารถดูแลครอบครัวและคนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง สามารถเข้าถึงปัญหาและแก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเองได้อย่างทั่วถึงและตรงประเด็น

(๔) ด้านเด็กและเยาวชน (Children and Youth)

จังหวัดลำปาง ได้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนขึ้น ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอ ๑๓ อำเภอๆ ละ ๑๖ คน รวม ๒๐๘ คน และสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด จำนวน ๒๑ คน เพื่อเป็นองค์กรกลางและทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเยาวชนในจังหวัด ประสานกลุ่มต่างๆ ภายในจังหวัด รวบรวมสังเคราะห์ปัญหาความต้องการในการพัฒนาและข้อเสนอในการพัฒนาเด็กและเยาวชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีการดำเนินงานในด้านต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างมีระบบ และเป็นรูปแบบ เพื่อปฏิบัติการกิจกรรมร่วมกันในการแสวงหาแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและสังคม โดยจัดให้มีพื้นที่ที่สร้างสรรค์สำหรับการจัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชนตามโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำเด็กและเยาวชนอำเภอเกาะคาสู่อาเซียน โครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กและเยาวชน กับการเตรียมความพร้อมเมื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โครงการเยาวชนหัวใจสีขาวอำเภอเสริมงาม โครงการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนในการต่อต้านการค้ายาเสพติด โครงการสายใยรักจากรุ่นพี่ สร้างน้องดีสู่สังคม โครงการเยาวชนรักษาน้ำรักษำป่าอำเภอแม่พริก เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว เป็นการพัฒนาเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิตในสังคม และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กให้เป็นคนดี มีภูมิคุ้มกันในตนเองในโลกยุคโลกาภิวัตน์ อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

(๕) ผู้สูงอายุ (The elderly)

จังหวัดลำปาง ได้เตรียมความพร้อมในการ ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยการจัดตั้งศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง ให้เป็นศูนย์การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุแบบสถาบัน โดยให้บริการเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ด้านปัจจัย ๔ ที่จำเป็นต่อชีวิต สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุชาย/หญิง สัญชาติไทย ตั้งแต่ ๖๐ ปี ขึ้นไปใน ๗ จังหวัดภาคเหนือ ที่ไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดู ไม่มีที่อยู่อาศัย หรือมีที่อยู่อาศัยแต่ขาดคนดูแลช่วยเหลือ หรืออยู่กับครอบครัวไม่มีความสุข ซึ่งในปัจจุบันมีผู้เข้ารับบริการจำนวนทั้งสิ้น ๘๔ ราย ร่วมกับเครือข่ายและชมรมผู้สูงอายุจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุตำบลนครพัฒนา เพื่อให้บริการผู้สูงอายุในตำบลนครพัฒนา และเป็นแหล่งสวัสดิการที่มีประโยชน์ในชุมชน สร้างความสามัคคีกันในชุมชน และให้บริการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงอายุที่ยากจน ขาดผู้ดูแล โดยภาครัฐให้การสนับสนุน ดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพ

ผู้สูงอายุในชุมชน ๕ พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่เทศบาลตำบลเกาะคา เทศบาลตำบลแม่ทะ เทศบาลตำบลห้างฉัตร เทศบาลเมืองลี้แอ อำเภอเถิน และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอ้อ อำเภอเถิน ให้เป็นศูนย์ส่งเสริมการจัดกิจกรรมของชมรมผู้สูงอายุ ส่งเสริมด้านอาชีพ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในชุมชน ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสังคม โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ สำหรับผู้สูงอายุภายในศูนย์ฯ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้บริการได้อย่างเบ็ดเสร็จครบวงจรได้มาตรฐาน และเป็นแนวทางในการขยายการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์ฯ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกชุมชนใน ๑๓ อำเภอของจังหวัดลำปางต่อไป

(๖) คนพิการ (Disability)

จังหวัดลำปาง ได้จัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๑๐ แห่ง ในพื้นที่ ๑๐ ตำบล อำเภอ เพื่อให้บริการแก่คนพิการในระดับพื้นที่ หรือตามประเภทความพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิและสวัสดิการอย่างเป็นธรรม ทั้งถึง และเท่าเทียม มีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อให้คนพิการพัฒนาศักยภาพตนเองในการดำรงอยู่ในสังคม เช่น เป็นอาสาสมัคร ทำงานช่วยเหลือศูนย์ฯ และช่วยสื่อสารถึงสิทธิคนพิการไปยังคนพิการคนอื่นๆ รวมทั้งให้การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพคนพิการ การคุ้มครองให้คนพิการมีงานทำ หรือประกอบอาชีพ โดยมีให้มีการเลือกปฏิบัติ โดยให้หน่วยงานของรัฐ และนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๓๔ หรือให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ ตามมาตรา ๓๕ และประสานหน่วยงานองค์กรภาคเอกชนมูลนิธิต่าง ๆ ร่วมให้บริการแก่คนพิการ เช่น ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ได้จัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ให้บริการขาเทียมแก่คนพิการขาขาด ภายใต้โครงการส่งเสริมศักยภาพคนพิการขาขาด เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เนื่องในโอกาสเจริญพระชนมายุ ๖๐ พรรษา ในระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ณ ศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าเซรามิกและหัตถอุตสาหกรรม อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง

(๗) การมีส่วนร่วม (Participation)

การจัดสวัสดิการชุมชนจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปางได้ดำเนินการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดลำปาง ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางเป็นประธาน และมีภาคประชาชนเป็นคณะกรรมการ โดยมีเจตนารมณ์สำคัญ ที่จะทำให้เกิดการทำงานร่วมกันในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ให้เป็นไปตามหลักการจัดสวัสดิการชุมชน และปัจจุบันจังหวัดลำปางมีกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งแล้วจำนวน ๑๐๐ กองทุน และได้รับสภทบงบประมาณจากรัฐบาลทั้งหมดจำนวน ๙๕ กองทุน จากเป้าหมาย ๑๐๓ กองทุน และมีพื้นที่ ที่ยังไม่ได้จัดตั้งกองทุนอีกจำนวน ๓ พื้นที่ คาดว่าในปี ๒๕๖๐ จังหวัดลำปางจะก้าวเข้าสู่ครบสวัสดิการ เพื่อให้เกิดการได้รับสวัสดิการสังคมถ้วนหน้าตามเป้าหมายเต็มพื้นที่

ผลการดำเนินงานด้านการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนของจังหวัดลำปาง

๑. เป้าหมาย กองทุนทั้งหมดจำนวน ๑๐๓ กองทุน

จัดตั้งแล้ว	ได้รับสมทบ	รอการสมทบ	จัดตั้งใหม่
๑๐๐ กท.	๙๕ กท.	๕ กท.	๓ กท.

๑.๑ จัดตั้งเป็นกองทุนแล้ว ๑๐๐ กองทุน

๑.๒ ได้รับการสมทบจากภาครัฐ ๙๕ กองทุน

๑.๓ จัดตั้งแล้วรอการสมทบจากรัฐ ๕ กองทุน ได้แก่

๑.๓.๑) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านแลง

๑.๓.๒) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเวียงมอก

๑.๓.๓) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังซ้าย

๑.๓.๔.) กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลแจ้ห่ม

๑.๓.๕) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังทอง

๑.๔ จัดตั้งแล้วอยู่ระหว่างดำเนินการ ๓ กองทุน ได้แก่

๑.๔.๑) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาสัก

๑.๔.๒) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลจางเหนือ

๑.๔.๓) กองทุนเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว

๒. ข้อมูลการสมทบ (งบประมาณ ๑:๑:๑)

ประชาชน	อปท	ภาครัฐ
๑๐๐ กองทุน	๕๓ กองทุน	๙๕ กองทุน

งบประมาณรวมของกองทุนทั้งหมด

- เงินสมทบจากชุมชน ๑๗๑,๘๐๐,๓๘๗ บาท

- เงินสมทบจากท้องถิ่น ๑๓,๙๔๑,๒๒๕ บาท

- เงินสมทบจากรัฐ ๗๘,๕๐๗,๙๔๕ บาท

รวมทั้งสิ้น ๒๖๔,๒๔๙,๕๕๗ บาท

๑.๙.๓ ความมั่นคง

จังหวัดลำปางได้มีการปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนในการเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์และการสร้างความสามัคคีปรองดองตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งยังมีการส่งเสริมการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชนในการสร้างความสามัคคีปรองดองและสมานฉันท์ และมีการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งระดับครอบครัวและชุมชนในการให้ความร่วมมือป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขปัญหาเสพติด อบายมุขและปัญหาแรงงานต่างด้าวในจังหวัด และยังมีการพัฒนาบุคลากรเทคโนโลยีกระบวนการและปัจจัยอื่นที่

เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในจังหวัด

สภาพการณ์ของจังหวัดลำปางในปัจจุบันประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งมีแนวโน้มสูงมากขึ้น และสิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ ได้แพร่ระบาดไปยังกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนผู้ใช้แรงงานอย่างรวดเร็ว ทั้งในสถานประกอบกิจการ เช่น โรงงาน ฯลฯ และสถานที่ที่หล่อหลอมต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ได้แก่ สถานบริการ และสถานบันเทิงต่างๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมในสังคมปัจจุบันซึ่งเป็นสังคมในโลกยุคโลกาภิวัตน์ การสื่อสารที่รวดเร็ว เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้เกิดส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน เกิดความเสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข วงจรการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานประกอบกิจการในรูปแบบสถานบริการ สถานบันเทิง ร้านอาหาร คาราโอเกะร้านบริการอินเทอร์เน็ต ร้านเกม หอพัก บ้านเช่า ที่พักเชิงพาณิชย์ ที่อาจเป็นแหล่งยั่วยวหรือแหล่งมั่วสุม ให้เด็กและเยาวชนหลงผิดได้ง่าย จังหวัดลำปางได้เล็งเห็นถึงปัญหาเหล่านี้จึงได้มีการดำเนินการดังนี้

(๑) การจัดระเบียบสังคม และป้องกันการปราบปรามการค้ามนุษย์

จังหวัดลำปางได้กำหนดให้มีการจัดระเบียบสังคม การออกตรวจเยี่ยมหอพัก การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดกั้นยาเสพติด และได้ตระหนักถึงความจำเป็นจากสภาพปัญหาสังคมในปัจจุบันที่ส่งผลโดยตรงต่อสถานการณ์ของปัญหาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งในการเฝ้าระวังและดูแลปัญหาเสพติดในพื้นที่จังหวัดลำปาง ได้มีการรวมตัวของกลุ่มผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน ผู้ประสานพลังแผ่นดิน (๒๕ ตาสับปะรด) ชูรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ภายใต้ความรับผิดชอบ ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยทางจังหวัดลำปางได้มีการจัดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน/ชุมชน (ชรบ.) ในรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านชุมชน อาทิเช่น ป้องกันปัญหาการลักเล็กขโมยน้อย ปัญหาแหล่งมั่วสุมในพื้นที่ ปัญหายาเสพติด การตั้งจุดตรวจจุดสกัด การค้ามนุษย์ ค่าประเวณี แรงงานเด็ก แรงงานต่างด้าว ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการทำงานตามนโยบายของรัฐบาลและยังมีการออกตรวจสถานบริการ สถานประกอบการ ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ ร้านเกม ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง ซึ่งได้มีการให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการในการแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ

นอกจากนี้ ยังได้มีการจัดฝึกอบรมผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ๒๕ ตาสับปะรด ในทุกตำบล ของอำเภอเมืองลำปาง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้สังคมไทยปลอดยาเสพติด และมีการจัดฝึกอบรมผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ๒๕ ตาสับปะรด ในทุกตำบลของอำเภอเมืองลำปาง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้สังคมไทยปลอดยาเสพติด

ทั้งนี้ปัญหาต่างๆ ได้ดำเนินการแก้ไขโดยมุ่งเน้นไปที่การปราบปรามการผลิตและจำหน่ายยาเสพติดซึ่งเป็นสาเหตุพื้นฐานของการเกิด อาชญากรรม นำไปสู่ปัญหาการค้ามนุษย์ ในบางกรณีก็มีพื้นฐานมาจากยาเสพติด เช่น การบังคับหรือเชิญชวนให้ เด็กหรือกลุ่มเสี่ยงในการค้ามนุษย์ นั้น ตกเป็นทาสของยาเสพติด จนก่อให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย อำเภอเมืองลำปางยังคงดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดพร้อมบำบัดรักษาฟื้นฟูควบคู่กันไปด้วย เพื่อทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นบรรเทาเบาบางลง

(๒) ผลการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๕๙

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นปีที่ ๒ ที่จังหวัดลำปางได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ ซึ่งแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๙ กำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามกรอบยุทธศาสตร์ ๘ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด
๒. ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
๓. ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
๔. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวและผู้ค้ายาเสพติด
๕. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ
๖. ยุทธศาสตร์สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด
๗. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน
๘. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

แนวคิดและวิธีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดละปัญหาสังคม จังหวัดลำปาง ที่เป็น Best Practice ตามแนวทางของคู่มือราชการจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย

๑. ปัญหายาเสพติด แบ่งเป็น ๒ มิติ คือ

๑.๑ ถ้าไม่มีผู้ขาย ก็ไม่มีผู้เสพ เป็นโจทย์ยากที่ต้องใช้กลไกเจ้าหน้าที่หลักในการสืบสวนจับกุมปราบปราม หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เรียกว่า “แข็งนอก”

๑.๒ ถ้าไม่มีผู้เสพ ก็จะไม่มีการซื้อขาย เป็นโจทย์ง่าย เพราะคำตอบอยู่ที่หมู่บ้าน ชุมชน กลไกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการชุมชน ผู้นำตามธรรมชาติ และภาคประชาชนทั่วไป ต้องเฝ้าระวัง Re x-Ray ค้นหาผู้เสพ ผู้ติดยา ผู้ค้าในหมู่บ้านชุมชน แล้วดำเนินการตามแนวทางที่กำหนด เรียกว่า “แข็งใน”

๒. ปัญหายาเสพติดไม่มีใครรู้ดีเท่าชาวบ้านในหมู่บ้าน/ชุมชน “มังกรต่างถิ่น ไม่สู้ดินลำปาง” เจ้าหน้าที่ของรัฐ เปรียบเป็นมังกรต่างถิ่นไม่รู้ดีไปกว่าชุมชน ภาคประชาชนต้องมีส่วนร่วมใช้กฎกติกาหมู่บ้าน ธรรมนูญตำบล เป็นมาตรการทางสังคมกดดันผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้เลิกพฤติกรรม แจ้งเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ดำเนินการ “ไม่เลิก ไม่รอด”

๓. ปลุกจิตสำนึกร่วมของภาคประชาชนทั่วไป ให้ตระหนักถึงปัญหาของตน ฟังตนเอง ประสานสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ บังคับใช้กฎหมายระยะแรก คู่มือราชการจังหวัดลำปาง พบปะกับทุกส่วนราชการระดับจังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เพื่อจุดประกาย ขยายความคิด ติดอาวุธทางปัญญา ให้ภาครัฐตรวจสอบตนเองและครอบครัวไม่ให้ตนเอง และคนในครอบครัวเป็นผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด แล้วขยายการปลุกจิตสำนึก เกิดจิตอาสาไปสู่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดในที่สุด เป็นการทำงาน ยึดหลัก ๓ ไม่ คือ “เราไม่ทำ เราไม่ให้คนอื่นทำ และเห็นใครทำเรายอมไม่ได้”

๔. การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ๗ ประเภท คือ

- (๑) หนีเรียน
- (๒) ติดเกมส์
- (๓) ก้าวร้าว ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ครู อาจารย์
- (๔) แก๊งค์มอเตอร์ไซด์ซิ่ง (เด็กแว้นซ์)
- (๕) สูบบุหรี่
- (๖) ดื่มสุรา
- (๗) ติดยาเสพติด

มาให้ความรู้ถึงโทษ พิษภัย แนวทางการประพฤติตน และพาไปดูสภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำกลางลำปาง เพื่อให้กลับตัวกลับใจ เป็นคนดีของครอบครัว สังคม เป็นการป้องกันผู้เสพยาใหม่ ไม่ให้เพิ่มขึ้นในวงจร

๕. การประเมินผลการดำเนินงานเชิงพื้นที่ ได้กำหนดตัวชี้วัดการทำงาน ทั้งด้าน กลไก กระบวนการและผลสัมฤทธิ์ ไว้ ๘ ตัวชี้วัด เพื่อประเมินผลการดำเนินงานแล้วประกาศเกียรติคุณ ยกย่องเชิดชูเป็นกำลังใจ ใครทำดียกให้เด่นเป็นตัวอย่าง

(๑) มีคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เป็นกลไกปฏิบัติงานด้านยาเสพติดใน หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีการแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร

(๒) คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ที่เป็นกลไก ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดอย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง เช่น ประชุม/ประชาคม/ตั้งจุดตรวจ – จุดสกัด

(๓) มีกฎ กติกา ของหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมกันเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการประกาศให้ทราบ และถือปฏิบัติร่วมกัน

(๔) มีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เช่น กิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ติดตั้งกล้องวงจรปิด กิจกรรมส่งเสริมการกีฬาและการออกกำลังกาย กิจกรรมสภาเด็กและเยาวชน หรือกิจกรรมของกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นต้น

(๕) มีการค้นหา/ตรวจสอบ ผู้เสพ ผู้ติด ผู้ค้ายาเสพติดหรือกลุ่มเสี่ยงเข้าไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยวิธีการต่างๆ เช่น ประชุม/ประชาคม/สุ่มตรวจ/เยี่ยมบ้าน ด้วยสันติวิธี อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

(๖) มีการรับรองครัวเรือนปลอดภัยโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน/ คณะกรรมการชุมชน รับผิดชอบ (๑ คน ต่อ ๒๐ ครัวเรือน) หรือตามความเหมาะสม

(๗) ราษฎรในหมู่บ้านไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ลงประชามติว่าไม่มีผู้ค้า/ผู้เสพ ในหมู่บ้านหรือมีไม่เกิน ๓ ต่อ ๑,๐๐๐ คน

(๘) รักษาสถานะของหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เกิดความเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด สามารถควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนได้อย่างยั่งยืน

๓. การดำเนินการด้านอาชญากรรม

จังหวัดลำปางโดยตำรวจภูธรจังหวัดลำปางได้ดำเนินการเกี่ยวกับความผิด คดีอาญาต่างๆ ในรอบ ๓ ปีงบประมาณ ที่ผ่านมา (พ.ศ.๒๕๕๗ – ๒๕๕๙)

จำแนกตามความผิดประเภทต่างๆ สรุปได้ดังนี้

ประเภทความผิด	ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗		ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘		ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙	
	จำนวน รับแจ้ง (ราย)	จำนวน จับกุม (ราย)	จำนวน รับแจ้ง (ราย)	จำนวน จับกุม (ราย)	จำนวน รับแจ้ง (ราย)	จำนวน จับกุม (ราย)
๑. ความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ	๒๐๐	๑๑๗	๑๙๖	๑๒๙	๑๗๒	๑๒๒
๑.๑ ฆ่าผู้อื่น	๒๒	๑๗	๑๘	๑๔	๗	๖
๑.๒ ทำร้ายผู้อื่นให้ถึงแก่ความ ตาย	๗	๕	๓	๑	๐	๐
๑.๓ พยายามฆ่า	๓๔	๒๓	๓๒	๒๓	๒๒	๑๗
๑.๔ ทำร้ายร่างกาย	๙๒	๔๙	๙๕	๕๒	๑๐๑	๗๒
๑.๕ ข่มขืนกระทำชำเรา	๓๓	๑๙	๒๗	๒๒	๒๕	๑๗
๑.๖ อื่นๆ	๑๒	๔	๒๑	๑๗	๑๗	๑๐
๒. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน	๕๑๙	๒๕๙	๖๗๓	๓๒๑	๕๒๐	๒๓๔
๒.๑ ปล้นทรัพย์	๑	๐	๑	๐	๐	๐
๒.๒ ชิงทรัพย์	๓	๑	๗	๗	๓	๑
๒.๓ วิ่งราวทรัพย์	๒๓	๑๑	๒๐	๙	๑๕	๘
๒.๔ ลักทรัพย์	๒๘๕	๑๔๐	๓๖๘	๑๖๐	๒๕๗	๑๑๗
๒.๕ กรรโชกทรัพย์	๑	๑	๒	๒	๑๐	๗
๒.๖ ฉ้อโกง	๕๑	๒๒	๙๙	๔๗	๗๕	๒๗
๒.๗ ยักยอกทรัพย์	๑๐๘	๕๙	๑๑๐	๖๑	๑๐๒	๔๑
๒.๘ ทำให้เสียทรัพย์	๒๐	๑๑	๓๓	๒๐	๓๓	๑๗
๒.๙ รับของโจร	๗	๕	๖	๖	๕	๕
๒.๑๐ ลักพาเรียกค่าไถ่	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๒.๑๑ วางเพลิง	๒	๑	๓	๒	๕	๒
๒.๑๒ อื่นๆ	๑๘	๘	๒๔	๗	๑๕	๙
- โจรกรรมรถยนต์	๔	๑	๒	๐	๓	๐
- โจรกรรมรถจักรยานยนต์	๕๓	๒๘	๔๐	๑๙	๓๕	๑๕

ประเภทความผิด	ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗		ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๘		ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙	
	จำนวน รับแจ้ง (ราย)	จำนวน จับกุม (ราย)	จำนวน รับแจ้ง (ราย)	จำนวน จับกุม (ราย)	จำนวน รับแจ้ง (ราย)	จำนวน จับกุม (ราย)
๓. คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย	๒,๓๓๗	๒,๗๘๙	๒,๘๒๕	๓,๒๙๑	๑,๘๘๙	๒,๓๕๒
๓.๑ ยาเสพติด	๑,๘๙๘	๒,๐๗๕	๒,๒๕๕	๒,๔๙๐	๑,๓๐๘	๑,๔๘๘
๓.๒ อาวุธปืนและวัตถุระเบิด	๒๓๙	๒๔๕	๒๙๘	๓๑๖	๓๒๙	๓๔๗
๓.๓ การพนัน	๑๕๔	๔๑๗	๑๗๙	๓๘๔	๑๗๐	๔๓๒
๓.๔ ความผิดเกี่ยวกับวัสดุ สื่อ สิ่งพิมพ์ลามกอนาจาร	๐	๐	๐	๐	๐	๐
๓.๕ ความผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. คนเข้าเมือง	๓๒	๓๓	๔๗	๕๒	๖๔	๖๗
๓.๖ ความผิดเกี่ยวกับการ ป้องกันและปราบปรามการ ค้าประเวณี	๓	๓	๑๑	๑๔	๓	๓
๓.๗ ความผิดเกี่ยวกับสถาน บริการ	๒	๒	๑	๑	๐	๐
๓.๘ ความผิดเกี่ยวกับการ ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	๙	๑๔	๓๔	๓๔	๑๕	๑๕
รวม	๓,๑๑๓	๓,๑๙๔	๓,๗๓๖	๓,๗๖๐	๒,๖๑๙	๒,๗๒๓

๑.๙.๔ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จังหวัดลำปางได้ดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด โดยใช้หลักการทำงาน AFP (Area :Function :Participation) ภายใต้บทบาทและภารกิจของแต่ละหน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆในพื้นที่ และให้หน่วยงานผู้รับผิดชอบพื้นที่ เป็นเจ้าภาพหลัก ภายใต้การกำกับดูแลและอำนวยการของจังหวัดและอำเภอ เพื่อทำหน้าที่เชื่อมประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้การสนับสนุน ขณะเดียวกัน มีการบูรณาการ องค์กรภาคประชาชน และชุมชนในพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังปัญหา และลดปัญหาตั้งแต่ต้นทาง โดยภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจในพื้นที่ ให้การสนับสนุน สภาพปัญหาในระดับพื้นที่ซึ่งปรากฏอย่างต่อเนื่อง คือปัญหาไฟป่าและฝุ่นควันจังหวัดลำปางในช่วงหน้าแล้ง

เพื่อเป็นการบริหารจัดการปัญหาดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ จังหวัดลำปางจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดการทำงาน คือ “ไม่มีการเผา ไม่ต้องดับไฟป่า” โดยห้วงเวลาที่กำหนดซึ่งเป็นช่วงวิกฤต ต้องไม่มีการเผาโดยเด็ดขาด หรือถ้าพบว่ามี การเผา ต้องมีการดับให้เร็วที่สุดสำหรับบางพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องเผา เช่น พื้นที่เกษตรของราษฎร ซึ่งต้องมีการจัดการเศษพืชหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรหรือ พื้นที่ป่าที่เจ้าหน้าที่ต้องจัดการเชื้อเพลิงหรือชิงเผา ตามหลักวิชาการ ต้องมีการควบคุมหรือจัดระเบียบการเผา และดำเนินการให้เสร็จก่อนการกำหนดห้วงเวลาวิกฤต เพื่อไม่ให้ก่อให้เกิดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและส่งผลกระทบต่อประชาชน

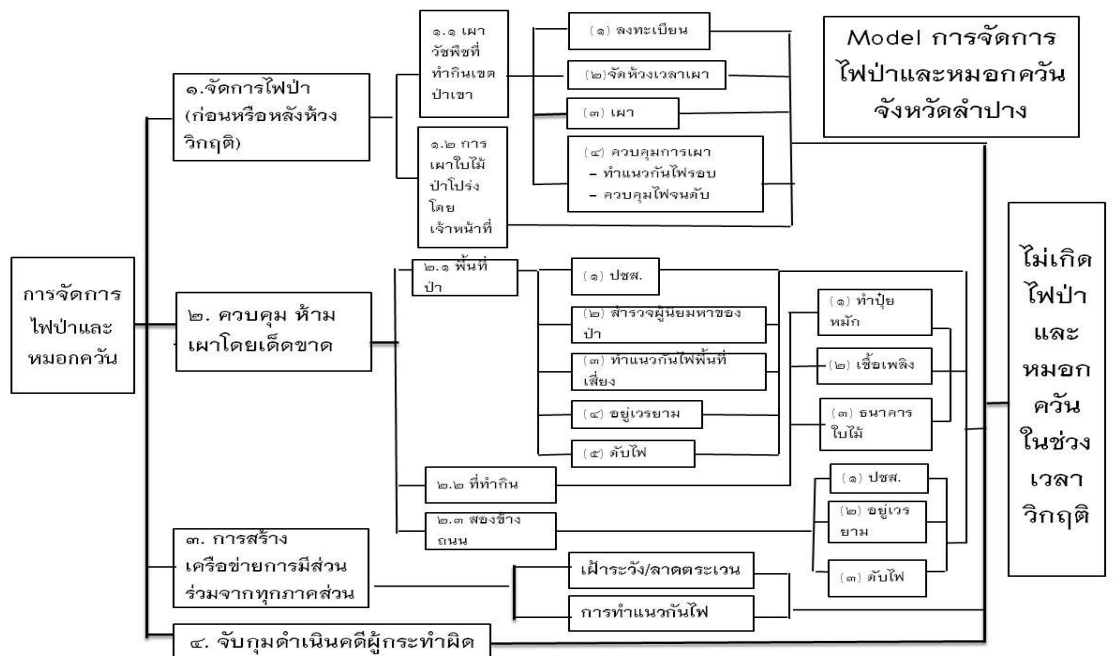

จังหวัดลำปางได้ใช้หลักการทำงาน AFP (Area : Function :Participation) และการบูรณาการทำงานของหน่วยงานภายใต้ระบบ Single Command ระดับจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ ระดับอำเภอ มีนายอำเภอทุกอำเภอ เป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ พร้อมทั้ง ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ/ศูนย์รวบรวมข้อมูลและสั่งการ (War Room) ณ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำปาง และมอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่อยู่ปฏิบัติงานรับแจ้งเหตุและประสานงานการปฏิบัติกับศูนย์ฯ อำเภอและหน่วยงานต่างๆ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

รวมทั้งจังหวัดลำปางได้กำหนดรูปแบบหรือโมเดลการทำงานขึ้น และได้มีการถ่ายทอดแนวคิดและ รูปแบบหรือโมเดลการทำงานดังกล่าว ลงสู่ระดับอำเภอและหน่วยงาน เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีการบูรณาการทำงานจากทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ยังได้กำหนดให้มีการประชุม ศูนย์รวบรวมข้อมูลและสั่งการ (War Room) ทุกวันจันทร์ เพื่อสรุปและประเมินสถานการณ์ พร้อมทั้งกำหนดมาตรการเพิ่มเติมเพื่อการแก้ไขปัญหาเป็นการเฉพาะพื้นที่ที่คาดว่าจะมีสถานการณ์รุนแรงรายสัปดาห์

ทั้งนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดลำปาง จะมุ่งเน้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สร้างสมดุลของการพัฒนาจังหวัดทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อม ตามกรอบแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development)

๑.๙.๕ ด้านการบริหารจัดการ

(๑) การร้องเรียน/ร้องทุกข์ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดลำปางได้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นหน่วยประสานงานหลักในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในด้านต่างๆ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกโดยกำหนดช่องทางการติดต่อรับ-ส่งเรื่องราวต่างๆ

ตารางแสดงผลการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ผ่านทุกช่องทาง

จำนวนเรื่องร้องเรียนทั้งหมด	จำนวนเรื่องที่ยุติแล้ว	คิดเป็นร้อยละ	จำนวนเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ	คิดเป็นร้อยละ
๑,๑๙๖	๑,๐๐๓	๘๔	๑๙๓	๑๖

(๒) การประเมินความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ
ระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐใน
จังหวัดลำปาง (ITA) ประจำปี ๒๕๕๙

ผลการประเมินจังหวัดลำปาง (ITA) ได้ ๗๕ คะแนน ระดับ ๓.๗๕
เกณฑ์การให้คะแนน แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ ดังนี้
ระดับที่ ๕ ค่าคะแนนระหว่าง ๘๐ - ๑๐๐ คะแนน (มีระดับคุณธรรมและ
ความโปร่งใสในการดำเนินงานสูงมาก)

ระดับที่ ๔ ค่าคะแนนระหว่าง ๖๐ - ๗๙.๙๙ คะแนน (มีระดับคุณธรรมและ
ความโปร่งใสในการดำเนินงานสูง)

ระดับที่ ๓ ค่าคะแนนระหว่าง ๔๐ - ๕๙.๙๙ คะแนน (มีระดับคุณธรรมและ
ความโปร่งใสในการดำเนินงานปานกลาง)

ระดับที่ ๒ ค่าคะแนนระหว่าง ๒๐ - ๓๙.๙๙ คะแนน (มีระดับคุณธรรมและ
ความโปร่งใสในการดำเนินงานต่ำ)

ระดับที่ ๑ ค่าคะแนนระหว่าง ๐ - ๑๙.๙๙ คะแนน (มีระดับคุณธรรมและ
ความโปร่งใสในการดำเนินงานต่ำมาก)

บทที่ 3

สถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำปาง

สถานการณ์ทางสังคมของท้องถิ่นจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๕๘

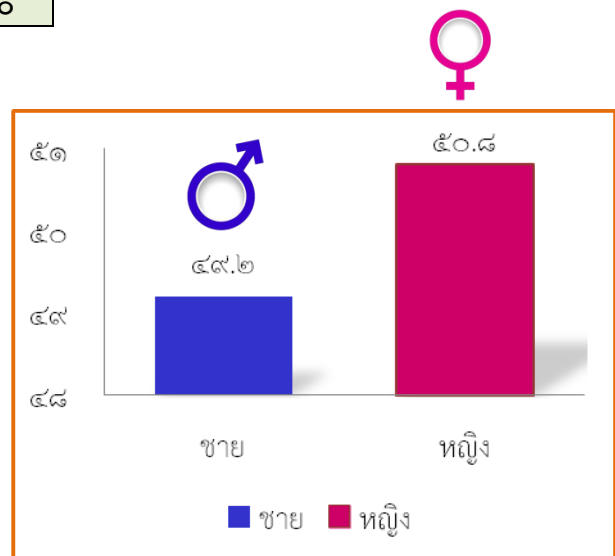
จังหวัดลำปาง โดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมของท้องถิ่น จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๐๓ แห่ง ตามแบบรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับท้องถิ่น ปี ๒๕๕๘ (อทป.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสถานการณ์ปัญหาทางสังคมของท้องถิ่น และความต้องการการแก้ไขปัญหาสังคม เพื่อเป็นการบูรณาการข้อมูลทางสังคมระหว่างท้องถิ่นและจังหวัด และเพื่อให้การแก้ไขปัญหาสังคมของจังหวัดเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สรุปผลการสำรวจข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมของท้องถิ่นจังหวัดลำปางได้ดังนี้

ประชากร/ครัวเรือนในท้องถิ่น

ผลจากการรวบรวมข้อมูลประชากร และครัวเรือนในท้องถิ่นพบว่า เป็นชาย จำนวน ๓๔๓,๔๐๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๒๐ เป็นหญิง ๓๕๔,๕๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๐.๘๐ รวมทั้งหมด ๖๙๘,๐๐๘ คน จำนวนครัวเรือนในท้องถิ่น จำนวน ๒๓๒,๓๘๓ ครัวเรือน ดังแสดงในตารางที่ ๑ และแผนภูมิที่ ๑

ประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	๓๔๓,๔๐๙	๔๙.๒๐
หญิง	๓๕๔,๕๙๙	๕๐.๘๐
รวม	๖๙๘,๐๐๘	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๑ จำนวนประชากรชาย/หญิง

แผนภูมิที่ ๑ จำนวนร้อยละประชากรชาย/หญิง

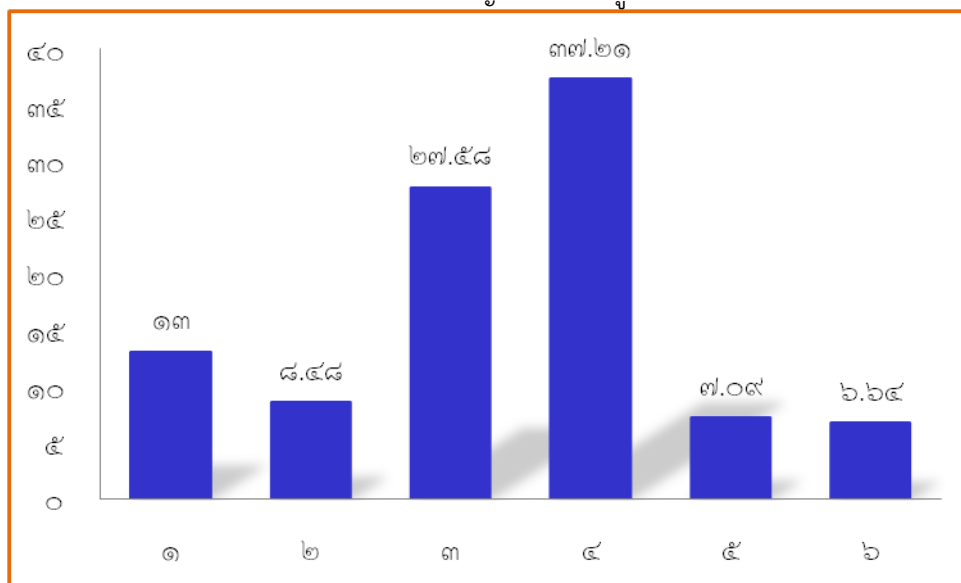
สถานการณ์เชิงประเด็นสังคม

ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม

ผลจากการสำรวจด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนที่มีปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑๕,๗๑๓ ครัวเรือน โดยปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุด คือ ครัวเรือนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย เช่น อาศัยอยู่ในพื้นที่สาธารณะ ที่ราชพัสดุ อยู่ในเขตป่าสงวน ภายในบริเวณวัด ที่เช่า การถูกไล่ที่ เป็นต้น ร้อยละ ๓๗.๒๑ รองลงมาครัวเรือนที่อาศัยในพื้นที่เสี่ยงภัยทางธรรมชาติ ในระดับที่เป็นอันตรายต่อชีวิตแลทรัพย์สิน และครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสม ดังแสดงในตารางที่ ๒ และแผนภูมิที่ ๒

ปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
๑. ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม	๒,๐๔๓	๑๓.๐๐
๒. ครัวเรือนที่มีสภาพที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงถาวร	๑,๓๓๒	๘.๔๘
๓. ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยทางธรรมชาติ ในระดับที่เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน	๔,๓๓๔	๒๗.๕๘
๔. ครัวเรือนที่ไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย เช่น อาศัยอยู่ในพื้นที่สาธารณะ ที่ราชพัสดุ อยู่ในเขตป่าสงวน ภายในบริเวณวัด ที่เช่า การถูกไล่ที่ เป็นต้น	๕,๘๔๗	๓๗.๒๑
๕. ครัวเรือนที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน (สถานที่เปลี่ยวมีแสงสว่างไม่เพียงพอ หรือตั้งอยู่ทางไกลชุมชน)	๑,๑๑๔	๗.๐๙
๖. จำนวนครัวเรือนสมควรได้รับความช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย	๑,๐๔๓	๖.๖๔
รวม	๑๕,๗๑๓	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๒ จำนวนร้อยละของปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม

แผนภูมิที่ ๒ ร้อยละของปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม

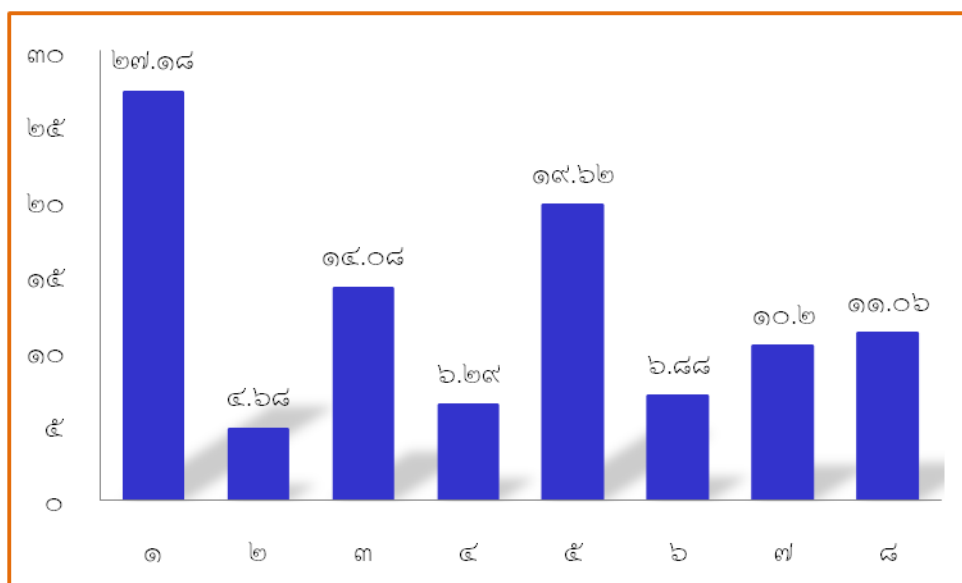

ด้านสุขภาพอนามัย

ผลจากการสำรวจข้อมูลด้านสุขภาพอนามัย พบว่า ประชาชนที่มีปัญหาด้านสุขภาพอนามัย ๑๓,๗๒๖ คน โดยประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๒๗.๑๘ ประชาชนติดสุรา รองลงมา มีประชาชนที่เสียชีวิตในรอบปีจาก โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคความดัน และโรคหัวใจ เป็นต้น ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๓ และแผนภูมิที่ ๓

ปัญหาด้านสุขภาพอนามัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. ประชาชนติดสุรา	๓,๗๓๑	๒๗.๑๘
๒. ประชาชนที่ติดสารเสพติดร้ายแรง เช่น ยาบ้า ยาอี สารระเหย กัญชา เป็นต้น	๖๔๒	๔.๖๘
๓. ประชาชนที่ติดเชื้อเอดส์/ป่วยเป็นโรคเอดส์	๑,๙๓๓	๑๔.๐๘
๔. ประชาชนที่ติดโรคระบาดในรอบปี เช่น โรคไข้เลือดออก โรคไข้หวัดนก โรคฉี่หนู และโรคมือเท้าปาก	๘๖๔	๖.๒๙
๕. ประชาชนที่เสียชีวิตในรอบปีจาก โรคมะเร็ง โรคเบาหวาน โรคความดัน และโรคหัวใจ	๒,๖๙๓	๑๙.๖๒
๖. ประชาชนที่เจ็บป่วยเรื้อรัง เช่น ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ และไม่มีผู้ดูแล	๙๔๕	๖.๘๘
๗. ประชาชนที่มีอาการทางจิต/ประสาท	๑,๔๐๐	๑๐.๒๐
๘. ประชาชนที่เจ็บป่วยไม่สามารถไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลได้ (ยากจน, อยู่ในที่ห่างไกล)	๑,๕๑๘	๑๑.๐๖
รวม	๑๓,๗๒๖	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๓ จำนวนร้อยละของปัญหาด้านสุขภาพอนามัย

แผนภูมิที่ ๓ ร้อยละปัญหาด้านสุขภาพอนามัย

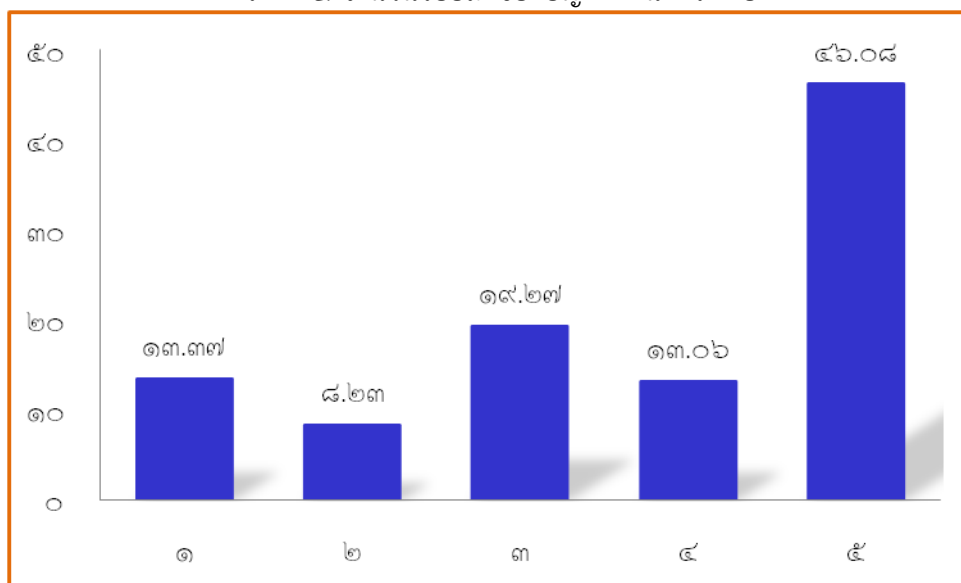

ด้านการศึกษา

ผลจากการสำรวจข้อมูลด้านการศึกษา พบว่า ประชาชนที่มีปัญหาทางการศึกษา จำนวน ๒,๘๘๐ คน โดยประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๔๖.๐๘ มีปัญหาคนที่อายุ ๑๕ ปีขึ้นไปไม่สามารถอ่านออกเขียนภาษาไทยได้ รองลงมาคือ เยาวชน (อายุ ๑๘ – ๒๕ ปี) หลังจบการศึกษาระดับดังต่อไปนี้ แล้วไม่มีงานทำในรอบ ๑ ปี (ประถม มัธยม สายอาชีพ มหาวิทยาลัย การศึกษาภาคพิเศษ) และเด็ก (อายุ ๖ – ๑๕ ปี) ที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อตามภาคบังคับได้ ดังแสดงในตารางที่ ๔ และแผนภูมิที่ ๔

ปัญหาด้านการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เด็ก (อายุ ๖ – ๑๕ ปี) ที่ไม่สามารถเข้าศึกษาต่อตามภาคบังคับได้	๓๘๕	๑๓.๓๗
๒. เด็ก (อายุ ๖ – ๑๕ ปี) ที่ออกเรียนกลางคันในภาคการศึกษาบังคับ	๒๓๗	๘.๒๓
๓. เยาวชน (อายุ ๑๘ – ๒๕ ปี) หลังจบการศึกษาระดับดังต่อไปนี้แล้วไม่มีงานทำในรอบ ๑ ปี (ประถม มัธยม สายอาชีพ มหาวิทยาลัย การศึกษาภาคพิเศษ)	๕๕๕	๑๙.๒๗
๔. คนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาแต่ไม่สามารถอ่านออกเขียนภาษาไทยได้	๓๗๖	๑๓.๐๖
๕. คนที่อายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ไม่สามารถอ่านออกเขียนภาษาไทยได้	๑,๓๒๗	๔๖.๐๘
รวม	๒,๘๘๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔ จำนวนร้อยละของปัญหาด้านการศึกษา

แผนภูมิที่ ๔ ร้อยละปัญหาด้านการศึกษา

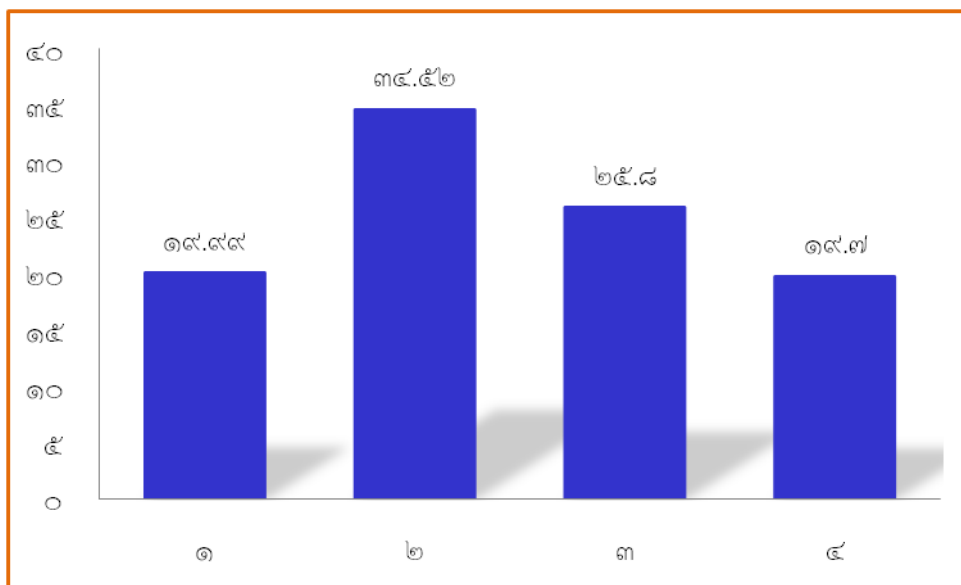

ด้านการมีงานทำและรายได้

ผลจากการสำรวจข้อมูลด้านการมีงานทำและรายได้ พบว่า ประชาชนจำนวน ๒๑,๗๕๖ คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ ๓๔.๕๒ ประชาชนที่มีรายได้น้อยขาดแคลนทุนประกอบอาชีพเพื่อยังชีพ รองลงมาประชาชนที่มีรายได้น้อยที่มีหนี้สินและมีปัญหาในการส่งใช้เงินกู้ยืม และประชาชนในวัยทำงานที่ไม่มีงานทำหรือไม่ประกอบอาชีพ และไม่มีรายได้ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๕ และแผนภูมิที่ ๕

ปัญหาด้านการมีงานทำและรายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. ประชาชนในวัยทำงานที่ไม่มีงานทำหรือไม่ประกอบอาชีพและไม่มีรายได้	๔,๓๔๙	๑๙.๙๙
๒. ประชาชนที่มีรายได้น้อยขาดแคลนทุนประกอบอาชีพเพื่อยังชีพ	๗,๕๑๐	๓๔.๕๒
๓. ประชาชนที่มีรายได้น้อยที่มีหนี้สินและมีปัญหาในการส่งใช้เงินกู้ยืม	๕,๖๑๒	๒๕.๘๐
๔. ประชาชนที่มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการยังชีพ	๔,๒๘๕	๑๙.๗๐
รวม	๒๑,๗๕๖	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๕ จำนวนร้อยละของปัญหาด้านการมีงานทำและรายได้

แผนภูมิที่ ๕ ร้อยละปัญหาด้านการมีงานทำและรายได้

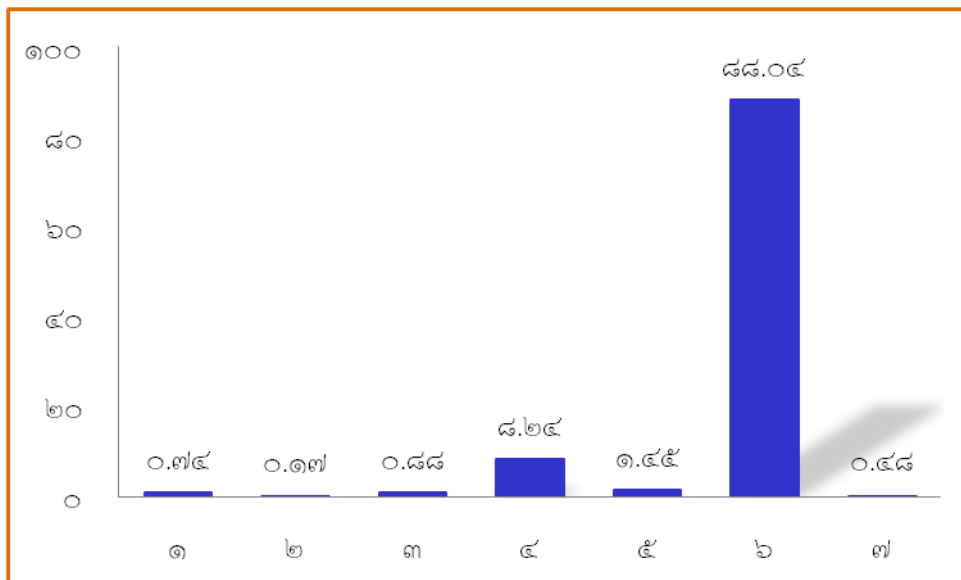

ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ผลจากการสำรวจข้อมูลด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พบว่า ประชาชนจำนวน ๑๔,๗๑๖ คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ ๘๘.๐๔ ประชาชนที่ประสบสาธารณภัยในรอบปี (ภัยที่เกิดจากธรรมชาติ) รองลงมาประชาชนที่ได้รับอุบัติเหตุจากยานพาหนะในรอบปีที่ผ่านมา และประชาชนที่ประสบภัยจากการทำงานในรอบปีที่ผ่านมา ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๖ และแผนภูมิที่ ๖

ปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. ประชาชนถูกทำร้ายร่างกายในรอบปีที่ผ่านมา	๑๐๙	๐.๗๔
๒. ประชาชนถูกล่วงละเมิดทางเพศในรอบปีที่ผ่านมา	๒๕	๐.๑๗
๓. ประชาชนถูกลักทรัพย์/ชิงทรัพย์/ถูกทำลายทรัพย์สินในรอบปีที่ผ่านมา	๑๓๐	๐.๘๘
๔. ประชาชนที่มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการยังชีพ	๔,๒๘๕	๑๙.๗๐
๕. ประชาชนที่ประสบภัยจากการทำงานในรอบปีที่ผ่านมา	๒๑๓	๑.๔๕
๖. ประชาชนที่ประสบสาธารณภัยในรอบปี (ภัยที่เกิดจากธรรมชาติ)	๑๒,๙๕๖	๘๘.๐๔
๗. บุคคลสูญหายในพื้นที่	๗๑	๐.๔๘
รวม	๑๔,๗๑๖	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๖ จำนวนร้อยละของปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แผนภูมิที่ ๖ ร้อยละปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

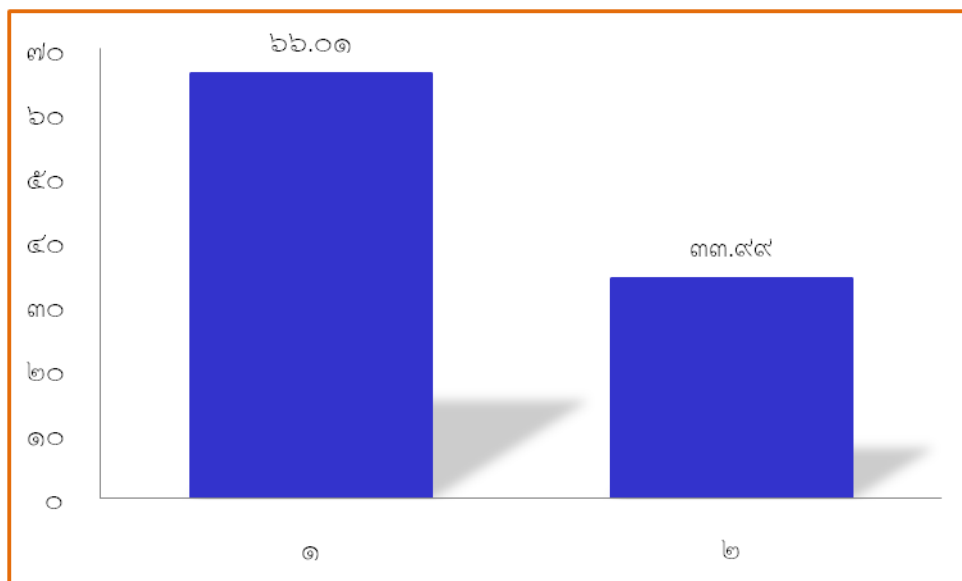

ด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม

ผลจากการสำรวจข้อมูลด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม พบว่า มีสถานที่ที่ก่อให้เกิดปัญหา ด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม จำนวน ๔๐๙ แห่ง โดยส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๖.๐๑ มีปัญหาร้านค้า ที่ขายเหล้า/บุหรี่ อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาและศาสนสถาน รองลงมาสถานที่ที่ไม่เหมาะสม ในท้องถิ่น เช่น ร้านสุรามก ร้านคาราโอเกะ สถานเริงรมณ์ โต๊ะสนุก และร้านเกม ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๗ และแผนภูมิที่ ๗

ปัญหาด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
๑. ร้านค้าที่ขายเหล้า/บุหรี่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงสถานศึกษาและศาสนสถาน	๒๗๐	๖๖.๐๑
๒. สถานที่ที่ไม่เหมาะสมในท้องถิ่น เช่น ร้านสุรามก ร้านคาราโอเกะ สถานเริงรมณ์ โต๊ะสนุก และร้านเกม	๑๓๙	๓๓.๙๙
รวม	๔๐๙	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๗ จำนวนร้อยละของปัญหาด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม

แผนภูมิที่ ๗ ร้อยละปัญหาด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม

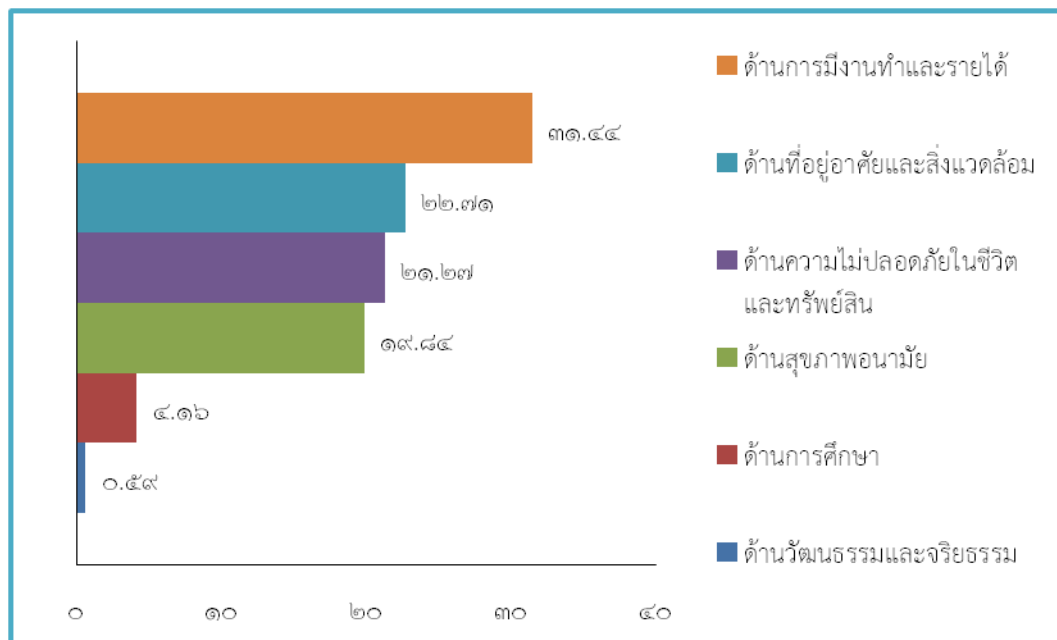

สรุปสถานการณ์เชิงประเด็นสังคม

ผลจากการรวบรวมข้อมูลประเด็นปัญหาทั้ง ๖ ประเด็นดังกล่าวข้างต้น พบว่า มีปัญหาเกิดขึ้นทั้งหมด ๖๙,๒๐๐ คน สามารถเรียงลำดับปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุด ไปหาลำดับน้อยที่สุด ดังแสดงในตารางที่ ๘ และแผนภูมิที่ ๘

ปัญหาเชิงประเด็นสังคม	จำนวน	ร้อยละ
๑. ด้านการมีงานทำและรายได้	๒๑,๗๕๖	๓๑.๔๔
๒. ด้านที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม	๑๕,๗๑๓	๒๒.๗๑
๓. ด้านความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	๑๔,๗๑๖	๒๑.๒๗
๔. ด้านสุขภาพอนามัย	๑๓,๗๒๖	๑๙.๘๔
๕. ด้านการศึกษา	๒,๘๘๐	๔.๑๖
๖. ด้านวัฒนธรรมและจริยธรรม	๔๐๙	๐.๕๙
รวม	๖๙,๒๐๐	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๘ สรุปปัญหาเชิงประเด็นสังคม

แผนภูมิที่ ๘ สรุปปัญหาเชิงประเด็นสังคม

สถานการณ์สังคมเชิงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการพัฒนา

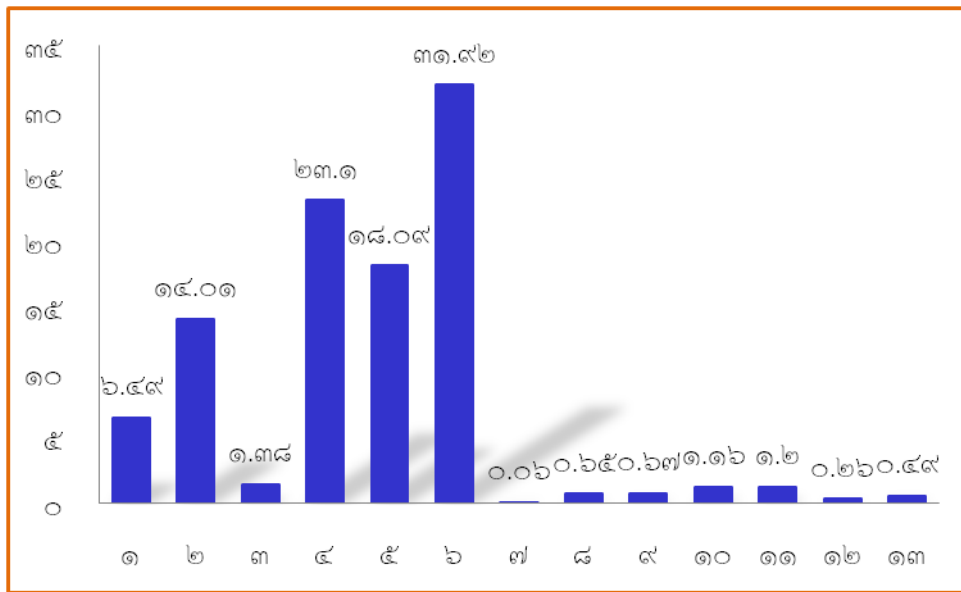
สถานการณ์เด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์)

ผลจากการสำรวจข้อมูลสถานการณ์เด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์) พบว่ามีเด็กที่ประสบปัญหา จำนวน ๔,๙๓๑ คน โดยเด็กส่วนใหญ่ ร้อยละ ๓๑.๙๒ ประสบปัญหาเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและพบเห็นได้ในที่สาธารณะ รองลงมาเด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว และเด็กในครอบครัวยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๙ และแผนภูมิที่ ๙

ปัญหาเด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เด็กขาดผู้อุปการะ	๓๒๐	๖.๔๙
๒. เด็กถูกทอดทิ้ง	๖๙๑	๑๔.๐๑
๓. เด็กไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน (ที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรืออื่นๆ ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา)	๖๘	๑.๓๘
๔. เด็กที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว	๑,๑๓๙	๒๓.๑๐
๕. เด็กในครอบครัวยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายทางการศึกษา	๘๙๒	๑๘.๐๙
๖. เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและพบเห็นได้ในที่สาธารณะ	๑,๕๗๔	๓๑.๙๒
๗. เด็กเร่ร่อน ขอดทาน	๓	๐.๐๖
๘. เด็กที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน	๓๒	๐.๖๕
๙. เด็กที่ไร้สัญชาติ	๓๓	๐.๖๗
๑๐. เด็กที่ตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรไม่พร้อมในการเลี้ยงดูบุตร	๕๗	๑.๑๖
๑๑. เด็กต่างด้าว	๘๕	๑.๖
๑๒. เด็กที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศ	๑๓	๐.๒๖
๑๓. เด็กที่ต้องรับภาระดูแลบุคคลในครอบครัว	๒๔	๐.๔๙
รวม	๔,๙๓๑	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๙ จำนวนร้อยละของปัญหาเด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์)

แผนภูมิที่ ๙ ร้อยละปัญหาเด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์)

สถานการณ์เยาวชน (อายุ ๑๘ - ๒๕ ปี)

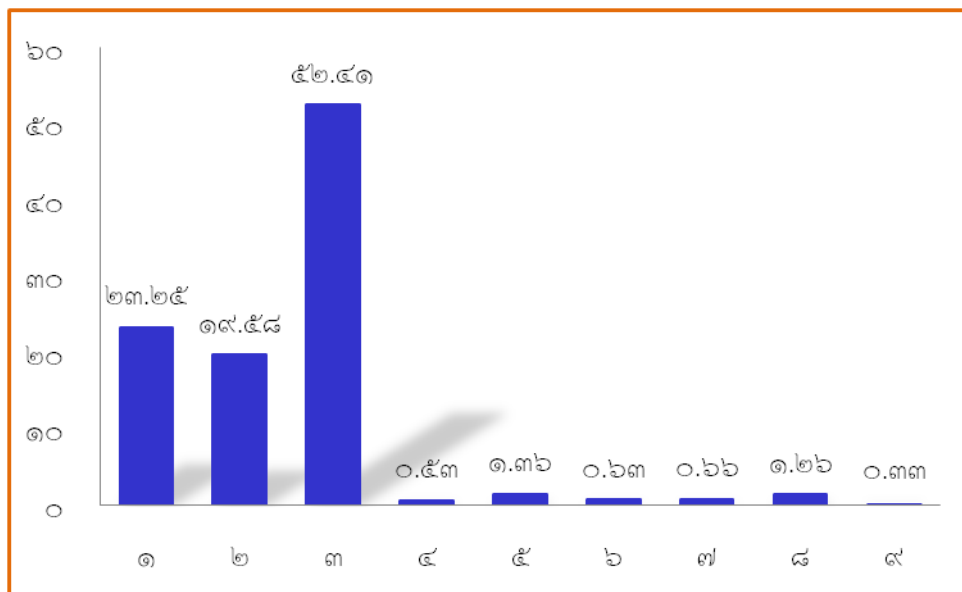
ผลจากการสำรวจข้อมูลสถานการณ์เยาวชน (อายุ ๑๘ - ๒๕ ปี) พบว่า มีเยาวชนที่ประสบปัญหาจำนวน ๓,๐๒๔ คน โดยเยาวชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๒.๔๑ ประสบปัญหาเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและพบเห็นได้ในที่สาธารณะ รองลงมาเยาวชนที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว และเยาวชนในครอบครัวยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๑๐ และแผนภูมิที่ ๑๐

ปัญหาเยาวชน (อายุ ๑๘ - ๒๕ ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เยาวชนที่อยู่ในครอบครัวเลี้ยงเดี่ยว	๗๐๓	๒๓.๒๕
๒. เยาวชนในครอบครัวยากจนไม่มีค่าใช้จ่ายทางการศึกษา	๕๙๒	๑๙.๕๘
๓. เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและพบเห็นได้ในที่สาธารณะ	๑,๕๘๕	๕๒.๔๑
๔. เยาวชนเร่ร่อน ขอดทาน	๑๖	๐.๕๓
๕. เยาวชนที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน	๔๑	๑.๓๖
๖. เยาวชนที่ไร้สัญชาติ	๑๙	๐.๖๓
๗. เยาวชนในชุมชนที่เสี่ยงถูบุตรตามลำพัง	๒๐	๐.๖๖

ปัญหาเยาวชน (อายุ ๑๘ – ๒๕ ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๘. เยาวชนต่างด้าว	๓๘	๑.๒๖
๙. เยาวชนที่ถูกทารุณกรรมทางร่างกายจิตใจและทางเพศ	๑๐	๐.๓๓
รวม	๓,๐๒๔	๑๐๐%

ตารางที่ ๑๐ จำนวนร้อยละของปัญหาเยาวชน (๑๘ – ๒๕ ปี)

แผนภูมิที่ ๑๐ ร้อยละปัญหาเยาวชน (๑๘ – ๒๕ ปี)

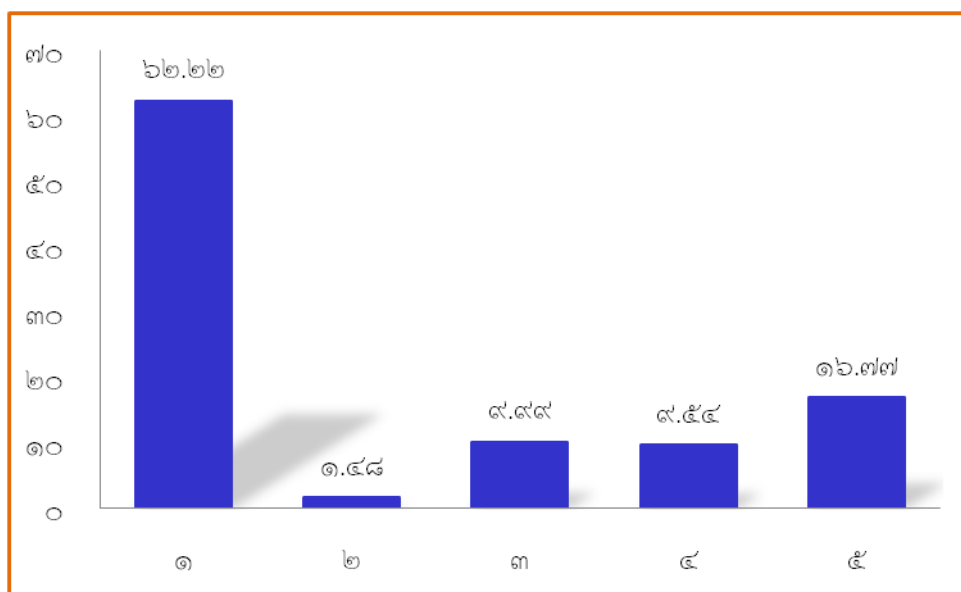
สถานการณ์ครอบครัว

ผลจากการสำรวจข้อมูลสถานการณ์ครอบครัว พบว่า ครอบครัวที่ประสบปัญหา จำนวน ๒,๐๓๓ ครอบครัว โดยครอบครัวส่วนใหญ่ ร้อยละ ๖๒.๒๒ ประสบปัญหาครอบครัวหย่าร้าง (เล็กน้อย/ไม่อยู่ด้วยกันฉันท์สามีภรรยา) รองลงมาครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวประพฤติตัวไม่เหมาะสม และครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๑๑ และแผนภูมิที่ ๑๑

ปัญหาครอบครัว	จำนวน (ครอบครัว)	ร้อยละ
๑. ครอบครัวหย่าร้าง (เลิกกัน/ไม่อยู่ด้วยกันฉันท์สามีภรรยา)	๑,๒๖๕	๖๒.๒๒
๒. ครอบครัวที่กระทำความรุนแรงต่อเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและคนพิการ	๓๐	๑.๔๘
๓. ครอบครัวที่มีคนในครอบครัวกระทำความรุนแรงต่อกัน	๒๐๓	๙.๙๙
๔. ครอบครัวที่ไม่เลี้ยงดูบุพการีได้ (บุพการี หมายถึง พ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นต้น)	๑๙๔	๙.๕๔
๕. ครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวประพฤติดัวไม่เหมาะสม	๓๔๑	๑๖.๗๗
รวม	๒,๐๓๓	๑๐๐%

ตารางที่ ๑๑ จำนวนร้อยละของปัญหาครอบครัว

แผนภูมิที่ ๑๑ ร้อยละปัญหาครอบครัว

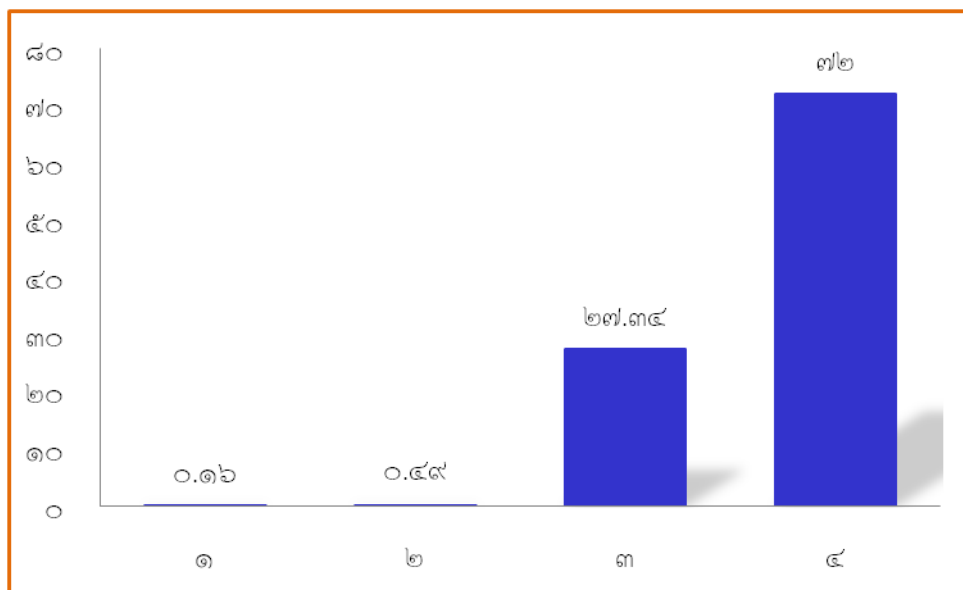

สถานการณ์สตรี

ผลจากการสำรวจข้อมูลสถานการณ์สตรี (อายุ ๒๕ – ๖๐ ปี) พบว่า มีสตรีที่ประสบปัญหาจำนวน ๓,๖๖๘ คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ ๗๒ เป็นสตรีที่มีรายได้น้อย ขาดแคลนทุนประกอบอาชีพ รองลงมาสตรีหม้ายที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง และสตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๑๒ และแผนภูมิที่ ๑๒

ปัญหาสตรี (๒๕ – ๖๐ ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. สตรีที่ถูกละเมิดทางเพศ	๖	๐.๑๖
๒. สตรีที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	๑๘	๐.๔๙
๓. สตรีหม้ายที่ต้องเลี้ยงดูบุตรเพียงลำพัง	๑,๐๐๓	๒๗.๓๔
๔. สตรีที่มีรายได้น้อยขาดแคลนทุนประกอบอาชีพ	๒,๖๔๑	๗๒.๐๐
รวม		๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๑๒ จำนวนร้อยละของปัญหาสตรี

แผนภูมิที่ ๑๒ ร้อยละปัญหาสตรี

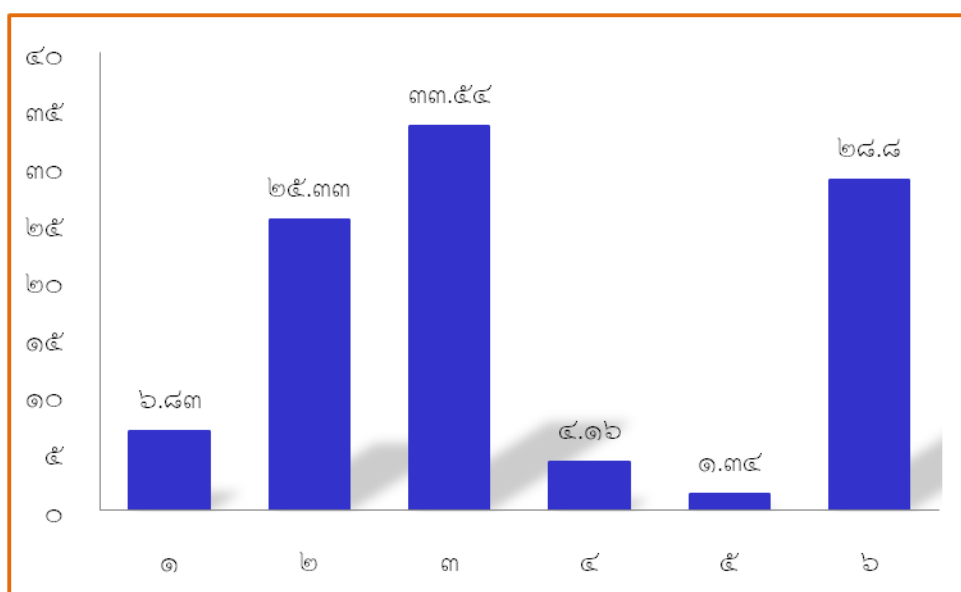

สถานการณ์ผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป)

ผลจากการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป พบว่ามีผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาจำนวน ๓,๒๙๒ คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ ๓๓.๕๔ ผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงบริการ/กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ เช่น ด้านฝึกอาชีพ สุขภาพ นันทนาการ เป็นต้น รองลงมาผู้สูงอายุที่ยากจนและมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรหลาน และผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ไม่มีคนดูแล ไม่มีรายได้ และสมควรได้รับความช่วยเหลือ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๑๓ และแผนภูมิที่ ๑๓

ปัญหาผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. ผู้สูงอายุที่ยังไม่ได้ไปแจ้งจดทะเบียนเพื่อรับเบี้ยยังชีพได้ตามกำหนด	๒๒๕	๖.๘๓
๒. ผู้สูงอายุช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ไม่มีคนดูแล ไม่มีรายได้ และสมควรได้รับความช่วยเหลือ	๘๓๔	๒๕.๓๓
๓. ผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงบริการ/กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ เช่น ด้านฝึกอาชีพ สุขภาพ นันทนาการ เป็นต้น	๑,๑๐๔	๓๓.๕๔
๔. ผู้สูงอายุที่ถูกกระทำความรุนแรงทางร่างกายหรือจิตใจ	๑๓๗	๔.๑๖
๕. ผู้สูงอายุที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน/ไม่มีบัตรประชาชน	๔๔	๑.๓๔
๖. ผู้สูงอายุที่ยากจนและมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรหลาน	๙๔๘	๒๘.๘๐
รวม	๓,๒๙๒	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๑๓ จำนวนร้อยละของปัญหาผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป)

แผนภูมิที่ ๑๓ ร้อยละปัญหาผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป)

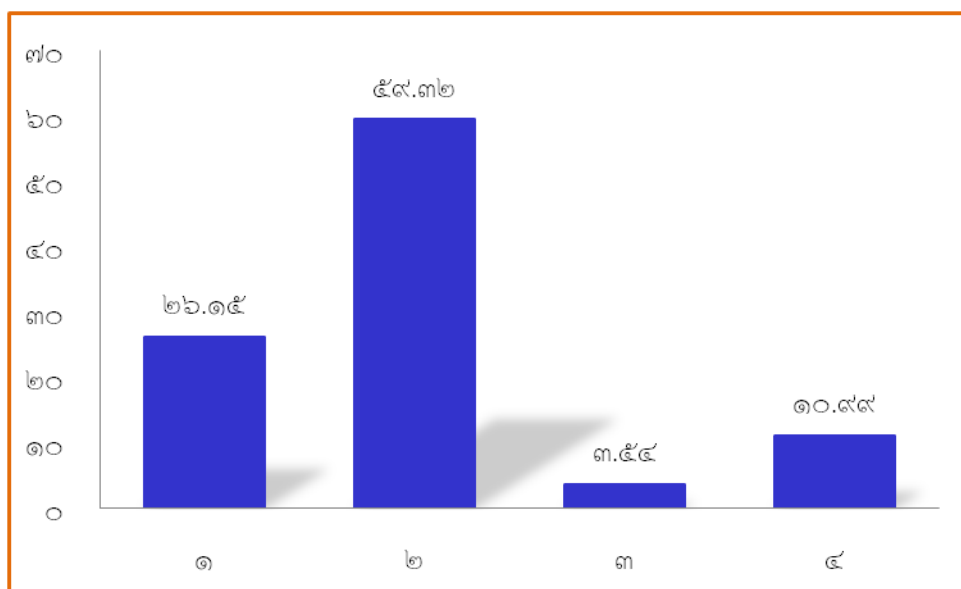

สถานการณ์คนพิการ

ผลจากการสำรวจข้อมูลคนพิการ พบว่า ผู้พิการประสบปัญหาจำนวน ๑,๘๙๓ คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๙.๓๒ เป็นปัญหาคนพิการมีความต้องการกายอุปกรณ์ รองลงมาบุคคลที่เข้าข่ายความพิการแต่ยังไม่ได้รับการตรวจประเมินจากแพทย์และยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนคนพิการ และคนพิการที่ยังไม่เคยได้รับความช่วยเหลือ(ทั้งที่จดทะเบียนแล้วและยังไม่ได้จดทะเบียน) ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ ๑๔ และแผนภูมิที่ ๑๔

ปัญหาคนพิการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. บุคคลที่เข้าข่ายความพิการแต่ยังไม่ได้รับการตรวจประเมินจากแพทย์และยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนคนพิการ	๔๙๕	๒๖.๑๕
๒. คนพิการมีความต้องการกายอุปกรณ์	๑,๑๒๓	๕๙.๓๒
๓. คนพิการที่ถูกทอดทิ้ง/ไม่ได้ความเอาใจใส่จากครอบครัว	๖๗	๓.๕๔
๔. คนพิการที่ยังไม่เคยได้รับความช่วยเหลือ(ทั้งที่จดทะเบียนแล้วและยังไม่ได้จดทะเบียน)	๒๐๘	๑๐.๙๙
รวม	๑,๘๙๓	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๑๔ จำนวนร้อยละของปัญหาคนพิการ

แผนภูมิที่ ๑๔ ร้อยละปัญหาคนพิการ

โดยท้องถิ่นได้สำรวจข้อมูลคนพิการไว้แล้วนั้น สามารถจำแนกได้ ดังนี้

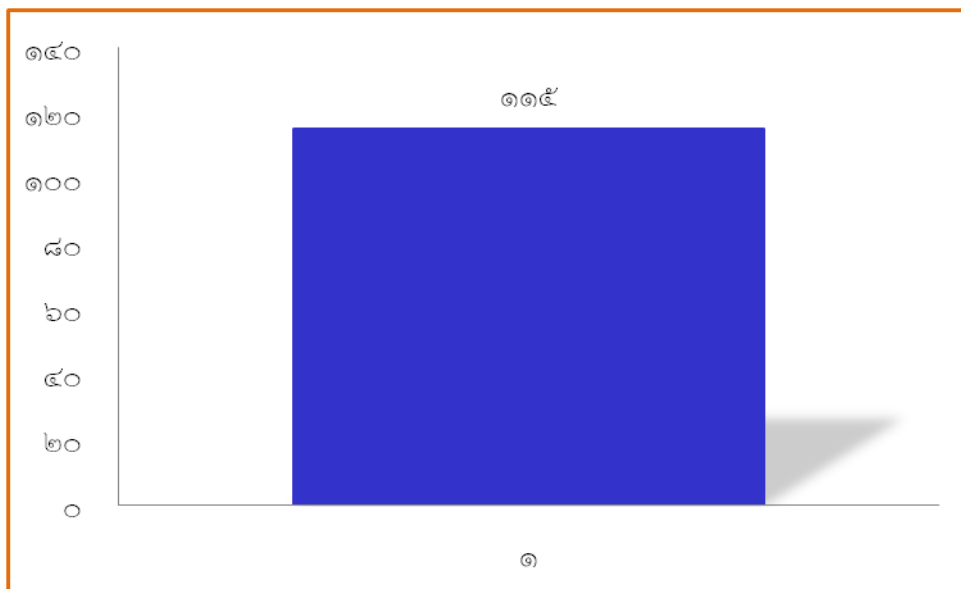
๑. คนพิการที่ได้รับการจดทะเบียน	จำนวน ๑๓,๙๒๕ คน
๒. คนพิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ	จำนวน ๑๖,๐๗๔ คน
๓. คนพิการที่ทำงานในสถานประกอบการ	จำนวน ๓๖๑ คน

สถานการณ์แรงงาน

ผลจากการสำรวจข้อมูลด้านแรงงาน พบว่า ประชาชนที่ประสบปัญหาแรงงาน จำนวน ๑๑๕ คน ประสบปัญหาแรงงานไทยที่อพยพมาจากต่างจังหวัด ดังแสดงในตารางที่ ๑๕ และแผนภูมิที่ ๑๕

ปัญหาแรงงาน	จำนวน (คน)
๑. แรงงานไทยที่อพยพมาจากต่างจังหวัด	๑๑๕
รวม	๑๑๕

ตารางที่ ๑๕ จำนวนปัญหาแรงงาน

แผนภูมิที่ ๑๕ ปัญหาแรงงาน

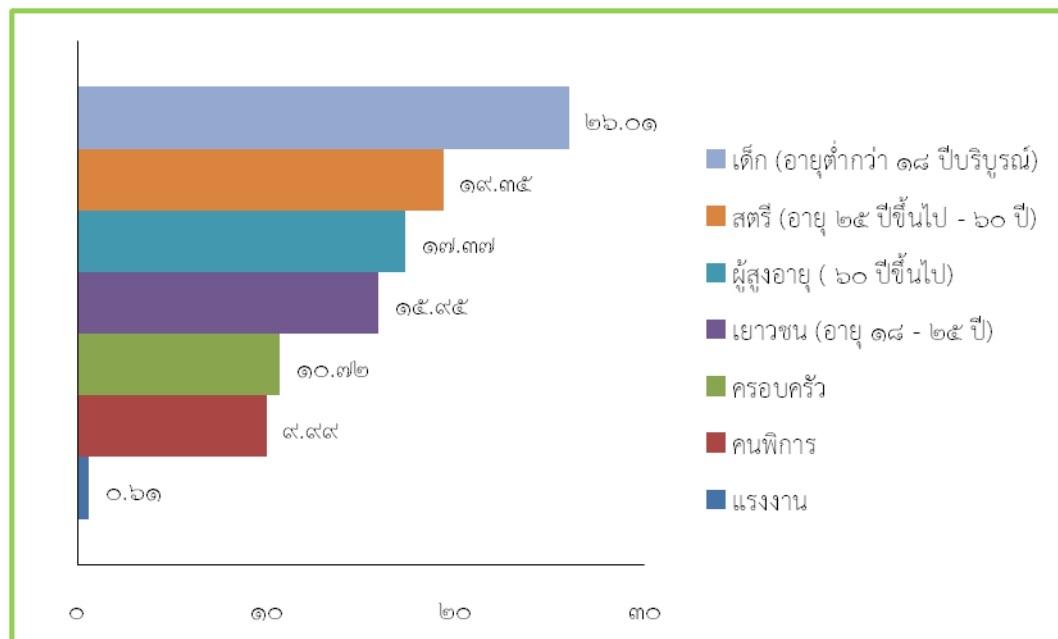

สรุปปัญหาสังคมเชิงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการพัฒนา

ผลจากการรวบรวมข้อมูลสังคมเชิงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการพัฒนา ทั้ง ๗ ประเด็น ดังกล่าวข้างต้น พบว่า มีปัญหาเกิดขึ้นทั้งหมด ๑๘,๙๕๖ คน สามารถเรียงลำดับปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุด ไปหาลำดับน้อยที่สุด ดังแสดงในตารางที่ ๑๖ และแผนภูมิที่ ๑๖

ปัญหาสตรี (๒๕ - ๖๐ ปี)	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เด็ก (อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีบริบูรณ์)	๔,๙๓๑	๒๖.๐๑
๒. สตรี (อายุ ๒๕ ปีขึ้นไป - ๖๐ ปี)	๓,๖๖๘	๑๙.๓๕
๓. ผู้สูงอายุ (อายุ ๖๐ ปีขึ้นไป)	๓,๒๙๒	๑๗.๓๗
๔. เยาวชน (อายุ ๑๘ - ๒๕ ปี)	๓,๐๒๔	๑๕.๙๕
๕. ครอบครัว	๒,๐๓๓	๑๐.๗๒
๖. คนพิการ	๑,๘๙๓	๙.๙๙
๗. แรงงาน	๑๑๕	๐.๖๑
รวม	๑๘,๙๕๖	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๑๖ สรุปปัญหาสังคมเชิงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการพัฒนา

แผนภูมิที่ ๑๖ สรุปปัญหาสังคมเชิงกลุ่มเป้าหมายที่ต้องได้รับการพัฒนา

บทที่ ๔

การใช้ประโยชน์

๑. ใช้เป็นข้อมูลทางสถิติที่สำคัญเชิงพื้นที่ และเชิงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อแก้ไขปัญหาสังคมให้แก่ประชาชนในจังหวัดลำปางได้อย่างทั่วถึง ถ้วนหน้า และเป็นธรรม โดยในปี ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา จังหวัดลำปาง ได้ดำเนินการโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคม ดังนี้

๑.๑ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ จังหวัดลำปาง มีคำสั่งที่ ๒๒๓๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำปาง และสนับสนุนการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดลำปาง โดยแต่งตั้งให้ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปางในฐานะผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหัวหน้าคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมลำปางให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีความเข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกัน สามารถดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานของ ก.บ.จ. ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทิศทางการพัฒนาภาค การพัฒนาจังหวัด และกลุ่มจังหวัด รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ๔ ปี แผนปฏิบัติราชการประจำปี และค่าของงบประมาณประจำปีของจังหวัดลำปาง ภายใต้กรอบการดำเนินงานที่ ก.น.จ., ก.บ.จ.จังหวัดลำปาง หรือคณะอนุกรรมการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกำหนด รวมทั้งกำหนดแนวทางการทำงานตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบ การอำนวยความสะดวก การบริหารจัดการ และติดตามประเมินผล และรวบรวมข้อคิดเห็นในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านคุณภาพชีวิต นำเสนอประเด็นการพัฒนาและการบริหารงานของจังหวัด เพื่อเสนอต่อ ก.บ.จ. จังหวัดลำปาง หรือผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง ทราบและพิจารณา

ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง ในฐานะประธานคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดลำปางในยุทธศาสตร์ที่ ๔ ร่วมกับคณะทำงาน ฯ และภาคีเครือข่ายด้านสังคมในจังหวัดลำปาง จำนวน ๔๐ หน่วยงาน ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ด้านสังคมของจังหวัดลำปาง (ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔) และผลักดันแผนงาน/โครงการเข้าบรรจุในยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัดทั้งสิ้น ๑๙๙ โครงการ งบประมาณ ๒,๔๘๗,๓๐๘,๘๘๘ บาท (สองพันสี่ร้อยแปดสิบเจ็ดล้านสามแสนแปดพันแปดร้อยแปดสิบแปดบาทถ้วน) ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ด้านสังคมได้รับการจัดสรรงบประมาณจังหวัด จำนวน ๑๗ โครงการ ๗๙ กิจกรรม งบประมาณ ๒๓๗,๘๐๒,๗๐๐ บาท โดยหน่วยงานกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดลำปาง ได้รับการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณจังหวัด จำนวน ๑ โครงการ งบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท และงบกลุ่มจังหวัด จำนวน ๓ โครงการ งบประมาณ ๔,๓๐๐,๐๐๐ บาท และในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ด้านสังคมได้เสนอขอรับการสนับสนุนงบพัฒนาจังหวัด จำนวน ๔ โครงการหลัก ๑๙ กิจกรรมย่อย งบประมาณ ๑๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งร้อยสิบล้านบาทถ้วน) โดยหน่วยงานกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในจังหวัดลำปาง ได้รับการเสนอขอรับการสนับสนุนงบพัฒนาจังหวัด

จำนวน ๘ โครงการ งบประมาณ ๑๗,๓๘๓,๗๔๐ บาท และงบกลุ่มจังหวัด จำนวน ๒ โครงการ งบประมาณ ๑๖,๑๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๒ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ และการดำเนินงานตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของจังหวัดลำปาง (โครงการปิดทองหลังพระ)

การจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์หรือโครงการปิดทองหลังพระ เป็นกระบวนการในการสร้างรากฐานที่เสริมองค์ความรู้ให้แก่ชาวบ้านในฐานะเจ้าของพื้นที่ ได้เรียนรู้และปฏิบัติ โดยมีหลักการสำคัญ คือทีมงานของภาครัฐที่จะแสดงบทบาทเข้าไปขับเคลื่อน ช่วยเหลือ ดูแล หมู่บ้านให้สามารถยืนหยัดและสามารถเดินได้ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็ง และยั่งยืนแท้จริง รูปแบบวิธีการทำงานมุ่งเน้นที่การลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้ข้อมูลเดิมและที่สำรวจใหม่ เพื่อสืบค้นสภาพปัญหาที่แท้จริงของหมู่บ้าน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อแก้ไขได้ตรงกับปัญหา โดยผู้นำของหมู่บ้านจะทำหน้าที่บริหารแผนพัฒนาที่ร่วมกันจัดทำขึ้น และใช้แผนเป็นตัวขับเคลื่อนงานไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อเนื่อง

จังหวัดลำปางมีหมู่บ้านเป้าหมายการพัฒนา จำนวน ๒๗๒ หมู่บ้าน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงาน แบ่งพื้นที่รับผิดชอบเป็น ๓ โซน ดังนี้

- (๑) โซนเหนือ ประกอบด้วย อำเภอเมืองปาน แจ้ห่ม วังเหนือ และงาว
- (๒) โซนกลาง ประกอบด้วย อำเภอเมืองลำปาง เกาะคา ห้างฉัตร แม่เกาะ และแม่ทะ
- (๓) โซนใต้ ประกอบด้วย อำเภอเสริมงาม สบปราบ เกิน และแม่พริก

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ หรือโครงการปิดทองหลังพระ แบ่งออกเป็น ๘ ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ ๑ สร้างทีมปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ ประกอบด้วยทีมจังหวัดและทีมอำเภอ

ขั้นตอนที่ ๒ จัดประชุมทีมปฏิบัติงานในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในแนวทางการทำงานที่น้อมนำหลักการทรงงานโครงการพระราชดำริ มาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาหมู่บ้านที่สอดคล้องกับภูมิสังคม โดยยึดหลักองค์ความรู้ ๖ มิติ (น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่า สิ่งแวดล้อม)

ขั้นตอนที่ ๓ ทีมปฏิบัติงานระดับอำเภอจัดประชุมชาวบ้าน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการทำงาน และประโยชน์ที่จะได้รับ พร้อมทั้งคัดเลือกอาสาสมัครพัฒนาชนบท (อสพ.)

ขั้นตอนที่ ๔ นัดหมายผู้นำชุมชน และอสพ. เพื่อเตรียมการสำรวจข้อมูล

ขั้นตอนที่ ๕ ทีมปฏิบัติงานระดับอำเภอ อสพ. และชาวบ้าน ดำเนินการสำรวจข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยใช้แบบสำรวจและเดินกายภาพ เพื่อทราบสภาพปัญหาของชุมชน

ขั้นตอนที่ ๖ นำข้อมูลที่ได้รับจากแบบสำรวจ มาสรุปเป็นภาพรวมของหมู่บ้าน และวิเคราะห์หาประเด็นร่วมของชุมชนเพื่อนำไปสู่การวางแผนแก้ไขปัญหา

ขั้นตอนที่ ๗ คัดเลือกข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ให้ชาวบ้านตรวจสอบ และร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนา ในลักษณะร่วมคิด เรียนรู้ ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ ๘ จัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ โดยแบ่งเป็นแผนงานแก้ไขปัญหในระยะเร่งด่วน (Quick win) และแผนฉบับสมบูรณ์ที่ระบุแผนงานโครงการ เป้าหมาย ต้นทุนดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ ประโยชน์ที่จะได้รับ

การจัดทำแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ กำหนดให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ ในลักษณะของแผนงานโครงการ ๓ รูปแบบ คือ

- (๑) โครงการที่ดำเนินการเองโดยหมู่บ้าน ไม่ใช้งบประมาณ
- (๒) โครงการที่ดำเนินการร่วมระหว่างหมู่บ้านกับอปท. หรือส่วนราชการ (ใช้แรงงานของชาวบ้าน โดยอปท.หรือส่วนราชการสนับสนุนงบประมาณจัดหาวัสดุอุปกรณ์)
- (๓) โครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากอปท.และส่วนราชการ เนื่องจากเกินขีดความสามารถของหมู่บ้าน

สรุปแผนงานของทั้ง ๒๗๒ หมู่บ้าน ใน ๑๓ อำเภอ ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๘ มีดังนี้

- (๑) จำนวนครัวเรือนที่ทำการสำรวจ จำนวน ๔๔,๑๘๖ ครัวเรือน จากทั้งหมด ๕๗,๖๔๓ ครัวเรือน
- (๒) แผนงานแก้ไขปัญหในระยะเร่งด่วน (Quick win) ในปี ๒๕๕๘ เป็นโครงการที่ดำเนินการเองโดยหมู่บ้าน จำนวน ๒๖๔ โครงการ งบประมาณ ๘๘๐,๕๐๐ บาท เป็นโครงการที่ดำเนินการร่วมระหว่างชาวบ้านกับส่วนราชการ จำนวน ๓๘๔ โครงการ งบประมาณ ๘๒,๗๑๐,๙๕๕ บาท
- (๓) แผนงานโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจากอปท. ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ จำนวน ๑,๕๕๖ โครงการ งบประมาณ ๕๒๕,๕๔๙,๗๙๕ บาท
- (๔) แผนงานโครงการที่จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณในปี ๒๕๖๐
 - อปท. จำนวน ๑,๓๐๔ โครงการ งบประมาณ ๕๑๕,๙๓๒,๗๖๒ บาท
 - งบกรม(Function)จำนวน ๗๒๓ โครงการ งบประมาณ ๔๘๗,๑๙๐,๓๓๐ บาท
 - งบพัฒนาจังหวัด จำนวน ๓๓๔ โครงการ งบประมาณ ๕๐๘,๑๐๖,๔๗๐ บาท

๑.๒ การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปางได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of life) ของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ สุขภาพ วัฒนธรรม ความเข้มแข็งของครอบครัว และชุมชน เพื่อยกระดับการเป็นสังคมที่มีคุณค่าตามอุดมคติ โดยสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของจังหวัดลำปางที่เน้นในด้านการเป็นเมืองน่าอยู่ นครแห่งความสุข ปรากฏในรูปแบบการดำเนินงานดังนี้

(๑) ด้านสุขภาพ (Health)

(๑.๑) ศูนย์โรคหัวใจโรงพยาบาลลำปาง

จังหวัดลำปาง เป็นที่ตั้ง “ศูนย์โรคหัวใจตติยภูมิมระดับ ๔” พัฒนาระบบการให้บริการผู้ป่วยเฉพาะด้านโรคหัวใจด้วยเครื่องมือพิเศษการดูแลรักษาผู้ป่วยทั่วไปและฉุกเฉินตามศักยภาพและ/หรือการผ่าตัดที่มีค่าใช้จ่ายสูง และได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ๒๕๕๓ เริ่มให้บริการผ่าตัดหัวใจแบบเปิดในกลุ่มผู้ป่วยผู้ใหญ่โรคลิ้นหัวใจและโรคเส้น

เลือดหัวใจตีบด้วยครุภัณฑ์ทางการแพทย์ที่ได้รับสนับสนุนจากกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ และหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดลำปาง สถิติผ่าตัดหัวใจให้ผู้ป่วยเขตภาคเหนือไปแล้วทั้งสิ้น ๒,๐๘๘ ราย (ข้อมูล ณ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘) ให้บริการตรวจสอบหัวใจและหลอดเลือดและการรักษาด้วย Intervention ซึ่งสามารถให้บริการผู้ป่วยได้วันละ ๕-๗ ราย โดยให้บริการผู้ป่วยไปแล้ว ๕๔๘ ราย (เมษายน ๒๕๕๗- พฤษภาคม ๒๕๕๘) และการรักษาผู้ป่วยด้วยการใส่ Device (ASD closure/PDA closure/VSD closure สามารถให้บริการผู้ป่วยไปแล้วจำนวน ๑๒ ราย (ต.ค. ๕๗- พ.ค.๕๘)

(๑.๒) ดวงตาสดใส...ห่วงใยคนลำปาง

จังหวัดลำปาง ได้เล็งเห็นถึงปัญหาของผู้สูงอายุที่ป่วยด้วยโรคต้อกระจกซึ่งเป็นโรคที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดภาวะตาบอดได้ อันจะส่งผลกระทบต่อครอบครัวผู้ดูแลและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเป็นอย่างมาก โรงพยาบาลลำปางร่วมกับโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่งพัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้มีการคัดกรองต้อกระจก ในผู้สูงอายุ พัฒนาศักยภาพบุคลากรระดับอำเภอในการอ่านภาพถ่ายจอประสาทตา และพัฒนาแนวทางการส่งภาพ จอประสาทตาที่มีปัญหาปรึกษาจักษุแพทย์ (Diabetic Retinopathy) จัดระบบการรักษาโดยการผ่าตัดในวันเสาร์และวันอาทิตย์ อำนวยความสะดวกมารับผู้สูงอายุจากโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดลำปางมารับการผ่าตัดที่โรงพยาบาลลำปาง และจัดช่องทางพิเศษในการตรวจและการรับยา อีกทั้งประสานความร่วมมือกับโรงพยาบาลค่ายสุรศักดิ์มนตรี ร่วมดำเนินการตรวจคัดกรองและผ่าตัดผู้ป่วยต้อกระจกในบางพื้นที่ ซึ่งโรงพยาบาลค่ายสุรศักดิ์มนตรี ได้รับรางวัลบริการภาครัฐแห่งชาติ ประจำปี ๒๕๕๗ ประเภทรางวัลนวัตกรรมบริการที่เป็นเลิศ ระดับดี จากคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ผลงานการผ่าตัดต้อกระจกยุคใหม่ ด้วย Lerprat technique

ผลการดำเนินงานในปี ๒๕๕๘ พบว่าอัตราการคัดกรองวัดสายตาในผู้ป่วยอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๘๖ สูงขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ที่มีผลงานร้อยละ ๕๖ และผู้ป่วย Blinding cataract ได้รับการผ่าตัดต้อกระจกภายใน ๓๐ วัน ร้อยละ ๘๒ สูงขึ้นจากปี ๒๕๕๗ ที่มีผลงานร้อยละ ๕๘

(๑.๓) ปิงปองจรรยาชีวิต ๗ สี จังหวัดลำปาง มีการเฝ้าระวัง ควบคุมโรคเบาหวาน และโรคความดันโลหิตสูงโดยใช้ “ปิงปองจรรยาชีวิต ๗ สี” เป็นเครื่องมือในการคัดกรองและจัดระดับความรุนแรงของโรค ออกเป็น ๔ กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มปกติ สีขาว กลุ่มเสี่ยง สีเขียวอ่อน กลุ่มป่วยระดับ ๐ คือ กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง เน้นกิจกรรมการสร้างความรู้ ความเข้าใจและการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมเพื่อป้องกันการเจ็บป่วย สีเขียวเข้ม ระดับ ๑ สีเหลือง ระดับ ๒ สีส้ม ระดับ ๓ สีแดง มีการให้ความรู้คำแนะนำและการรักษาเพื่อลดความรุนแรงของโรค ป้องกันไม่ให้เกิดผู้ป่วยรายใหม่ ลดความรุนแรงจากโรคสีแดงให้เป็นสีส้ม สีเหลืองและสีเขียวเข้ม รวมทั้งลดความเสี่ยงของกลุ่มสีแดงไม่ให้มีโรคแทรกซ้อนสีดำ โดยสถานบริการทุกระดับได้นำปิงปองจรรยาชีวิต ๗ สีมาใช้เป็นเครื่องมือในการสะท้อนข้อมูลให้กับผู้ป่วยเพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการควบคุมโรค ผู้ป่วยทุกรายจะรับรู้และเข้าใจสถานะโรคของตนเองว่าอยู่ในระดับสีใดในแต่ละครั้งที่มารับการรักษา (ดีขึ้น เหมือนเดิมหรือแย่ลง) มีการกำหนดเป้าหมายการดูแลตนเองให้สถานการณ์เจ็บป่วยอยู่ในระดับสีที่ลดลง ผ่านระบบให้คำปรึกษาแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์ และการติดตามดูแลโดยทีมหมออนามัยครอบครัว และอาสาสมัครสาธารณสุข

ผลการดำเนินงานในปี ๒๕๕๖-๒๕๕๗ พบว่ากลุ่มป่วยเบาหวานควบคุมโรคได้ (สีเขียวเข้ม, สีเหลือง) เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒.๙ กลุ่มควบคุมโรคไม่ได้ (สีส้ม, สีแดง) มี

อัตราการลง ร้อยละ ๔.๔ กลุ่มที่มีภาวะแทรกซ้อน (สีดำ) เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑.๕ แม้ว่าผลการดำเนินงานจะยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย แต่การใช้แนวคิดป้องกันจรรยา ๗ สี ก็สามารถสร้างความเข้าใจในการเจ็บป่วยและใช้ในการจัดระดับความรุนแรงของโรคได้ดี สร้างการรับรู้และความเข้าใจเดียวกันทั้งบุคลากรการแพทย์ ผู้ป่วย/ญาติ และอาสาสมัครสาธารณสุข

(๒) ด้านการศึกษา (Education)

(๒.๑) ลำปางนครแห่งการอ่าน

จังหวัดลำปาง ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต ๑ จัดนิทรรศการงานส่งเสริมการรักการอ่านเพื่อแก้ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ และมีนโยบายในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เพื่อให้มีแหล่งการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของบุคลากร ผู้บริหาร ครู นักเรียน เยาวชน และประชาชน จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ภูมิปัญญาเพื่อการเรียนรู้ขึ้น และจัดกิจกรรมการพัฒนาศูนย์ภูมิปัญญา ที่มีชีวิตเหมือนห้องสมุดมีชีวิต โดยเน้นให้มีกิจกรรมที่เคลื่อนไหวตลอดเวลา มีกิจกรรมบูรณาการการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระนำผลปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) มาจัดนิทรรศการหมุนเวียนกันทุก ๑ เดือน ๒ เดือน หรือ ๓ เดือน ให้สอดคล้องกับงานนโยบายระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับเขตพื้นที่ และงานโครงการที่สำคัญต่างๆ นอกจากนี้ มีการบูรณาการกับโครงการกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน โครงการพัฒนาทักษะภาษาไทย โครงการรักษ์ภาษาไทย และโครงการ Read Thailand การจัดกิจกรรมห้องศูนย์รวมสื่อ โดยจัดสื่อหนังสือของโครงการ Read Thailand ไว้บริการที่ศูนย์รวมสื่อให้บริการยืมสำหรับโรงเรียนที่ร่วมโครงการและโรงเรียนที่สนใจ

(๒.๒) ฝึกอาชีพเพิ่มโอกาสสตรีวิถีล้านนา

จังหวัดลำปางได้จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การพัฒนาสตรีและครอบครัวภาคเหนือ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยได้ดำเนินการจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่เยาวชนสตรีและสตรีที่ขาดโอกาสด้านการศึกษาและมีฐานะยากจน ให้มีความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ โดยไม่เสียค่าจ่ายในการฝึกอบรม ทั้งหลักสูตรระยะสั้น ๒๔๐ ชั่วโมง และหลักสูตร ๖ เดือน

ผลงานที่ปรากฏ ได้แก่ ผู้สำเร็จตามหลักสูตรการฝึกอบรม จำนวน ๓๗,๙๘๐ คน ส่วนใหญ่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

(๓) สตรีและครอบครัว (Women and their families)

จังหวัดลำปางมีศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนทั้งสิ้น ๑๐๖ ศูนย์ ครอบคลุมทุกอำเภอ ทุกตำบล ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา และจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวให้แก่ประชาชนและตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เช่น โครงการเตรียมความพร้อมสำหรับการมีครอบครัว โครงการให้ความรู้พ่อ/แม่/ผู้ปกครองในวิธีการบ่มเพาะการเลี้ยงดู บุตรหลานที่เป็นวัยรุ่น การจัดกิจกรรมนันทนาการแก่วัยรุ่น การให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุตรหลานที่เป็นวัยรุ่น เช่น การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โครงการเพื่อเสริมสร้างสัมพันธภาพที่ดี ให้แก่สมาชิกในครอบครัวในหมู่บ้าน/ตำบล โครงการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดและความรุนแรงในครอบครัว โดยประสานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ/สงเคราะห์/ฟื้นฟูและพัฒนา ซึ่งจะเห็นได้ว่า ศูนย์พัฒนา

ครอบครัวในชุมชนสามารถดูแลครอบครัวและคนในชุมชนได้อย่างทั่วถึง สามารถเข้าถึงปัญหาและ
แก้ไขปัญหาในชุมชนของตนเองได้อย่างทั่วถึงและตรงประเด็น

(๔) ด้านเด็กและเยาวชน (Children and Youth)

จังหวัดลำปาง ได้มีการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนขึ้น ตามพระราชบัญญัติส่งเสริม
การพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนระดับอำเภอ ๑๓ อำเภอๆ
ละ ๑๖ คน รวม ๒๐๘ คน และสภาเด็กและเยาวชนระดับจังหวัด จำนวน ๒๑ คน เพื่อเป็นองค์กรกลาง
และทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเยาวชนในจังหวัด ประสานกลุ่มต่างๆ ภายในจังหวัด รวบรวมสังเคราะห์
ปัญหาความต้องการในการพัฒนาและข้อเสนอในการพัฒนาเด็กและเยาวชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็น
เครือข่ายเชื่อมโยงกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีการดำเนินงานในด้านต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างมีระบบ และเป็น
รูปแบบ เพื่อปฏิบัติการกิจกรรมร่วมกันในการแสวงหาแนวทางในการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและ
สังคม โดยจัดให้มีพื้นที่สร้างสรรค์สำหรับการจัดกิจกรรมของเด็กและเยาวชนตามโครงการต่าง ๆ เช่น
โครงการพัฒนาศักยภาพผู้นำเด็กและเยาวชนอำเภอเกาะคาสู่อาเซียน โครงการการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก
และเยาวชน กับการเตรียมความพร้อมเมื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โครงการเยาวชนหัวใจสีขาวอำเภอ
เสริมงาม โครงการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนในการต่อต้านการค้ามนุษย์ โครงการสายใยรัก
จากรุ่นพี่ สร้างน้องดีสู่สังคม โครงการเยาวชนรักษ์น้ำรักษ์ป่าอำเภอแม่พริก เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว
เป็นการพัฒนาเสริมสร้างทักษะการใช้ชีวิตในสังคม และปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่เด็กให้เป็นคนดี มี
ภูมิคุ้มกันในตนเองในโลกยุคโลกาภิวัตน์ อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี

(๕) ด้านผู้สูงอายุ (The elderly)

จังหวัดลำปาง ได้เตรียมความพร้อมในการ ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยการจัดตั้ง
ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง ให้เป็นศูนย์การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุแบบ
สถาบัน โดยให้บริการเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ด้านปัจจัย ๔ ที่จำเป็นต่อชีวิต สำหรับผู้สูงอายุที่มีอายุชาย/
หญิง สัญชาติไทย ตั้งแต่ ๖๐ ปี ขึ้นไปใน ๗ จังหวัดภาคเหนือ ที่ไม่มีผู้อุปการะเลี้ยงดู ไม่มีที่อยู่อาศัย หรือ
มีที่อยู่อาศัยแต่ขาดคนดูแลช่วยเหลือ หรืออยู่กับครอบครัวไม่มีความสุข ซึ่งในปัจจุบันมีผู้เข้ารับบริการ
จำนวนทั้งสิ้น ๘๔ ราย ร่วมกับเครือข่ายและชมรมผู้สูงอายุจัดตั้งศูนย์บริการผู้สูงอายุตำบลนิคมพัฒนา
เพื่อให้บริการผู้สูงอายุในตำบลนิคมพัฒนา และเป็นแหล่งสวัสดิการที่มีประโยชน์ในชุมชน สร้างความ
สามัคคีกันในชุมชน และให้บริการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้ผู้สูงอายุที่ยากจน ขาดผู้ดูแล โดยภาครัฐให้การ
สนับสนุน ดำเนินการจัดตั้งศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในชุมชน ๕ พื้นที่ ได้แก่
พื้นที่เทศบาลตำบลเกาะคา เทศบาลตำบลแม่ทะ เทศบาลตำบลห้างฉัตร เทศบาลเมืองลี้มแรด อำเภอ
เถิน และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านอ้อ อำเภองาว ให้เป็นศูนย์ส่งเสริมการจัดกิจกรรมของชมรม
ผู้สูงอายุ ส่งเสริมด้านอาชีพ และการถ่ายทอดภูมิปัญญาของผู้สูงอายุในชุมชน ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับ
การพัฒนาด้านสุขภาพกาย จิตใจ และสังคม โดยจัดตั้งศูนย์รวมความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและสนับสนุน
กิจกรรมต่างๆ สำหรับผู้สูงอายุภายในศูนย์ฯ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้บริการได้อย่างเบ็ดเสร็จครบวงจร
ได้มาตรฐาน และเป็นแนวทางในการขยายการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์ฯ ให้ครอบคลุมพื้นที่ทุกชุมชนใน ๑๓
อำเภอของจังหวัดลำปางต่อไป

(๖) ด้านคนพิการ (Disability)

จังหวัดลำปาง ได้จัดตั้งศูนย์บริการคนพิการทั่วไปเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๑๐ แห่ง ในพื้นที่ ๑๐ ตำบล อำเภอ เพื่อให้บริการแก่คนพิการในระดับพื้นที่ หรือตามประเภทความพิการ เพื่อให้คนพิการได้รับสิทธิและสวัสดิการอย่างเป็นธรรม ทั้งถึง และเท่าเทียม มีการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อให้คนพิการพัฒนาศักยภาพตนเองในการดำรงอยู่ในสังคม เช่น เป็นอาสาสมัคร ทำงานช่วยเหลือศูนย์ฯ และช่วยสื่อสารถึงสิทธิคนพิการไปยังคนพิการคนอื่นๆ รวมทั้งให้การสนับสนุนเงินทุนประกอบอาชีพคนพิการ การคุ้มครองให้คนพิการมีงานทำ หรือประกอบอาชีพ โดยมีให้มีการเลือกปฏิบัติ โดยให้หน่วยงานของรัฐ และนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการต้องรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา ๓๓ หรือส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการตามมาตรา ๓๔ หรือให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงาน ฝึกงาน หรือให้การ ช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการ หรือผู้ดูแลคนพิการ ตามมาตรา ๓๕ และประสานหน่วยงานองค์กรภาคเอกชนมูลนิธิต่าง ๆ ร่วมให้บริการแก่คนพิการ

(๗) ด้านการมีส่วนร่วม (Participation)

การจัดสวัสดิการชุมชนจังหวัดลำปาง

จังหวัดลำปางได้ดำเนินการขับเคลื่อนงานสวัสดิการชุมชน โดยคณะกรรมการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดลำปาง ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดลำปางเป็นประธาน และมีภาคประชาชนเป็นคณะกรรมการ โดยมีเจตนารมณ์สำคัญ ที่จะทำให้เกิดการทำงานร่วมกันในการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน ให้เป็นไปตามหลักการจัดสวัสดิการชุมชน และปัจจุบันจังหวัดลำปางมีกองทุนสวัสดิการชุมชนที่จัดตั้งแล้วจำนวน ๑๐๐ กองทุน และได้รับสมทบงบประมาณจากรัฐบาลทั้งหมดจำนวน ๙๕ กองทุน จากเป้าหมาย ๑๐๓ กองทุน และมีพื้นที่ ที่ยังไม่ได้จัดตั้งกองทุนอีกจำนวน ๓ พื้นที่ คาดว่าในปี ๒๕๖๐ จังหวัดลำปางจะก้าวเข้าสู่นครสวัสดิการ เพื่อให้เกิดการได้รับสวัสดิการสังคมถ้วนหน้าตามเป้าหมายเต็มพื้นที่

ผลการดำเนินงานด้านการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนของจังหวัดลำปาง

๑. เป้าหมาย กองทุนทั้งหมดจำนวน ๑๐๓ กองทุน

จัดตั้งแล้ว	ได้รับสมทบ	รอการสมทบ	จัดตั้งใหม่
๑๐๐ กท.	๙๕ กท.	๕ กท.	๓ กท.

๑.๑ จัดตั้งเป็นกองทุนแล้ว ๑๐๐ กองทุน

๑.๒ ได้รับการสมทบจากภาครัฐ ๙๕ กองทุน

๑.๓ จัดตั้งแล้วรอการสมทบจากรัฐ ๕ กองทุน ได้แก่

๑.๓.๑) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านแลง

๑.๓.๒) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเวียงมอก

๑.๓.๓) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังซ้าย

๑.๓.๔.) กองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลแจ้ห่ม

๑.๓.๕) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังทอง

๑.๔ จัดตั้งแล้วอยู่ระหว่างดำเนินการ ๓ กองทุน ได้แก่

๑.๔.๑) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลนาสัก

๑.๔.๒) กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลจางเหนือ

๑.๔.๓) กองทุนเทศบาลตำบลบ่อแฮ้ว

๒. ข้อมูลการสมทบ (งบประมาณ ๑:๑:๑)

ประชาชน	อปท	ภาครัฐ
๑๐๐ กองทุน	๕๓ กองทุน	๙๕ กองทุน

งบประมาณรวมของกองทุนทั้งหมด

- เงินสมทบจากชุมชน ๑๗๑,๘๐๐,๓๘๗ บาท
- เงินสมทบจากท้องถิ่น ๑๓,๙๔๑,๒๒๕ บาท
- เงินสมทบจากรัฐ ๗๘,๕๐๗,๙๔๕ บาท

รวมทั้งสิ้น ๒๖๔,๒๔๙,๕๕๗ บาท

(๘) ด้านความมั่นคง

จังหวัดลำปางได้มีการปลูกจิตสำนึกให้กับประชาชนในการเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์และการสร้างความสามัคคีปรองดองตามแนวพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งยังมีการส่งเสริมการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชนในการสร้างความสามัคคีปรองดองและสมานฉันท์ และมีการกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งระดับครอบครัวและชุมชนในการให้ความร่วมมือป้องกันอาชญากรรมและแก้ไขปัญหายาเสพติด อบายมุขและปัญหาแรงงานต่างด้าวในจังหวัด และยังมีการพัฒนาบุคลากรเทคโนโลยีกระบวนการและปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยและการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในจังหวัด

สภาพการณ์ของจังหวัดลำปางในปัจจุบันประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งมีแนวโน้มสูงมากขึ้น และสิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ ได้แพร่ระบาดไปยังกลุ่มเด็ก เยาวชน และประชาชนผู้ใช้แรงงานอย่างรวดเร็ว ทั้งในสถานประกอบกิจการ เช่น โรงงาน ฯลฯ และสถานที่ที่ล่อแหลมต่อการแพร่ระบาดของยาเสพติด ได้แก่ สถานบริการ และสถานบันเทิงต่างๆ ตลอดจนสภาพแวดล้อมในสังคมปัจจุบันซึ่งเป็นสังคมในโลกยุคโลกาภิวัตน์ การสื่อสารที่รวดเร็ว เทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้เกิดส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตประจำวันของเด็กและเยาวชน เกิดความเสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับอบายมุข วงจรการแพร่ระบาดยาเสพติดได้ง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานประกอบกิจการในรูปแบบสถานบริการ สถานบันเทิง ร้านอาหาร คาราโอเกะร้านบริการอินเทอร์เน็ต ร้านเกม หอพัก บ้านเช่า ที่พักเชิงพาณิชย์ ที่อาจเป็นแหล่งยั่วยวหรือแหล่งมั่วสุม ให้เด็กและเยาวชนหลงผิดได้ง่าย จังหวัดลำปางได้เล็งเห็นถึงปัญหาเหล่านี้จึงได้มีการดำเนินการดังนี้

(๑) การจัดระเบียบสังคม และป้องกันการปราบปรามการค้ามนุษย์

จังหวัดลำปางได้กำหนดให้มีการจัดระเบียบสังคม การออกตรวจเยี่ยมหอพัก การตั้งจุดตรวจ/จุดสกัดกั้นยาเสพติด และได้ตระหนักถึงความจำเป็นจากสภาพปัญหาสังคมในปัจจุบันที่ส่งผลโดยตรงต่อสถานการณ์ของปัญหายาเสพติดในระดับหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งในการเฝ้าระวังและดูแลปัญหายาเสพติดในพื้นที่จังหวัดลำปาง ได้มีการรวมตัวของกลุ่มผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน ผู้ประสานพลังแผ่นดิน (๒๕ ตาสับปะรด) ชุตรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน (ชรบ.) เพื่อเข้าไปมีส่วน

ร่วมในการป้องกันเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ภายใต้ความรับผิดชอบ ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาพื้นฐานด้านเศรษฐกิจและสังคมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยทางจังหวัดลำปางได้มีการจัดชุดรักษาความปลอดภัยหมู่บ้าน/ชุมชน (ชรบ.) ในรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านชุมชน อาทิ เช่น ป้องกันปัญหาการลักเล็กขโมยน้อย ปัญหาแหล่งมั่วสุมในพื้นที่ ปัญหายาเสพติด การตั้งจุดตรวจจุดสกัด การคัดค้านุชย์ ค่าประเวณี แรงงานเด็ก แรงงานต่างด้าว ฯลฯ เพื่อสนับสนุนการทำงานตามนโยบายของรัฐบาลและยังมีการออกตรวจสถานบริการ สถานประกอบการ ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะ ร้านเกม ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองลำปาง ซึ่งได้มีการให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการในการแก้ไขปัญหาในด้านต่างๆ

นอกจากนี้ ยังได้มีจัดฝึกอบรมผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ๒๕ ตำบลสัปดาห์ ในทุกตำบล ของอำเภอเมืองลำปาง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้สังคมไทยปลอดยาเสพติด และมีการจัดฝึกอบรมผู้ประสานพลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด ๒๕ ตำบลสัปดาห์ ในทุกตำบลของอำเภอเมืองลำปาง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้สังคมไทยปลอดยาเสพติด

ทั้งนี้ปัญหาต่างๆ ได้ดำเนินการแก้ไขโดยมุ่งเน้นไปที่การปราบปรามการผลิตและจำหน่ายยาเสพติดซึ่งเป็นสาเหตุพื้นฐานของการเกิด อาชญากรรม นำไปสู่ปัญหาการค้ำมนุษย์ ในบางกรณีก็มีพื้นฐานมาจากยาเสพติด เช่น การบังคับหรือเชืชวนให้ เด็กหรือกลุ่มเสี่ยงในการค้ำมนุษย์ นั้น ตกเป็นทาสของยาเสพติด จนก่อให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย อำเภอเมืองลำปางยังคงดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดพร้อมบำบัดรักษาฟื้นฟูควบคู่กันไปด้วย เพื่อทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นบรรเทาเบาบางลง

(๒) ผลการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดจังหวัดลำปาง ปี ๒๕๕๙

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นปีที่ ๒ ที่จังหวัดลำปางได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๒ ซึ่งแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ปี ๒๕๕๙ กำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามกรอบยุทธศาสตร์ ๘ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

๑. ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาผู้เสพติดยาเสพติด
๒. ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
๓. ยุทธศาสตร์การสร้างและพัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม
๔. ยุทธศาสตร์การควบคุมตัวยาและผู้ค้ายาเสพติด
๕. ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ
๖. ยุทธศาสตร์สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด
๗. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมภาคประชาชน
๘. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างบูรณาการ

แนวคิดและวิธีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดละปัญหาสังคม จังหวัดลำปาง ที่เป็น Best Practice ตามแนวทางของผู้นำราชการจังหวัดลำปาง ประกอบด้วย

๑. ปัญหายาเสพติด แบ่งเป็น ๒ มิติ คือ
 - ๑.๑ ถ้าไม่มีผู้ขาย ก็ไม่มีผู้เสพ เป็นโจทย์ยากที่ต้องใช้กลไกเจ้าหน้าที่หลักในการ

สืบสวนจับกุมปราบปราม หน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เรียกว่า “แข็งนอก”

๑.๒ ถ้าไม่มีผู้เสพ ก็จะไม่ค่อยมีผู้ขาย เป็นโจทย์ง่าย เพราะคำตอบอยู่ที่หมู่บ้าน ชุมชน กลไกกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการชุมชน ผู้นำตามธรรมชาติ และ ภาคประชาชนทั่วไป ต้องเฝ้าระวัง Re x-Ray ค้นหาผู้เสพ ผู้ติด ผู้ค้าในหมู่บ้านชุมชน แล้วดำเนินการ ตามแนวทางที่กำหนด เรียกว่า “แข็งใน”

๒. ปัญหายาเสพติดไม่มีใครรู้ดีเท่าชาวบ้านในหมู่บ้าน/ชุมชน “มังกรต่างถิ่น ไม่ สู้ดินลำปาง” เจ้าหน้าที่ของรัฐ เปรียบเป็นมังกรต่างถิ่นไม่รู้ดีไปกว่าชุมชน ภาคประชาชนต้องมีส่วนร่วม ใช้กฎกติกาหมู่บ้าน ธรรมนูญตำบล เป็นมาตรการทางสังคมกดดันผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้เลิก พฤติกรรม แจ้งเบาะแสบกเจ้าหน้าที่ดำเนินการ “ไม่เล็ก ไม่รอด”

๓. ปลุกจิตสำนึกร่วมของภาคประชาชนทั่วไป ให้ตระหนักถึงปัญหาของตน พึ่งตนเอง ประสานสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ บังคับใช้กฎหมายระยะแรก ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง พบปะกับทุกส่วนราชการระดับจังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วน ท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ เพื่อจุดประกาย ขยายความคิด ติดอาวุธทางปัญญา ให้ภาครัฐ ตรวจสอบตนเองและครอบครัวไม่ให้ตนเอง และคนในครอบครัวเป็นผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด แล้ว ขยายการปลุกจิตสำนึก เกิดจิตอาสาไปสู่หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัดในที่สุด เป็นการทำงาน ยึด หลัก ๓ ไม่ คือ “เราไม่ทำ เราไม่ให้คนอื่นทำ และเห็นใครทำเรายอมไม่ได้”

๔. การสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ๗ ประเภท คือ

(๑) หนีเรียน	(๒) ติดเกมส์
(๓) ก้าวร้าว ไม่เชื่อฟังพ่อแม่ ครู อาจารย์	(๔) แก๊งค์มอเตอร์ไซด์ซิ่ง(เด็กแว้นซ์)
(๕) สูบบุหรี่	(๖) ดื่มสุรา
(๗) ติดยาเสพติด	

มาให้ความรู้ถึงโทษ พิษภัย แนวทางการประพฤติตน และพาไปดูสภาพความเป็นอยู่ในเรือนจำกลาง ลำปาง เพื่อให้กลับตัวกลับใจ เป็นคนดีของครอบครัว สังคม เป็นการป้องกันผู้เสพรายใหม่ ไม่ให้เพิ่มขึ้น ในวงจร

๕. การประเมินผลการทำงานเชิงพื้นที่ ได้กำหนดตัวชี้วัดการทำงาน ทั้งด้าน กลไก กระบวนการและผลสัมฤทธิ์ ไว้ ๘ ตัวชี้วัด เพื่อประเมินผลการทำงานแล้วประกาศเกียรติคุณ ยกย่องเชิดชูเป็นกำลังใจ ใครทำดียกให้เด่นเป็นตัวอย่าง

(๑) มีคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) เป็นกลไกปฏิบัติงานด้านยาเสพติดใน หมู่บ้าน/ชุมชน ที่มีการแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร

(๒) คณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ที่เป็นกลไก ปฏิบัติงานด้านยาเสพติดอย่างน้อย เดือนละ ๑ ครั้ง เช่น ประชุม/ประชาคม/ตั้งจุดตรวจ – จุดสกัด

(๓) มีกฎ กติกา ของหมู่บ้าน/ชุมชน ร่วมกันเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายา เสพติด เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการประกาศให้ทราบ และถือปฏิบัติร่วมกัน

(๔) มีกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น กิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ติดตั้งกล้องวงจรปิด กิจกรรมส่งเสริมการกีฬาและการ

ออกกำลังกาย กิจกรรมสภาเด็กและเยาวชน หรือกิจกรรมของกองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นต้น

(๕) มีการค้นหา/ตรวจสอบ/ผู้เสพ/ผู้ติด/ผู้ค้ายาเสพติดหรือกลุ่มเสี่ยงเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยวิธีการต่างๆ เช่น ประชุม/ประชาคม/สุ่มตรวจ/เยี่ยมบ้านด้วยสันติวิธี อย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง

(๖) มีการรับรองครัวเรือนปลอดภัยโดยคณะกรรมการหมู่บ้าน/คณะกรรมการชุมชน รับผิดชอบ (๑ คน ต่อ ๒๐ ครัวเรือน) หรือตามความเหมาะสม

(๗) ราษฎรในหมู่บ้านไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ลงประชามติว่าไม่มีผู้ค้า/ผู้เสพในหมู่บ้านหรือมีไม่เกิน ๓ ต่อ ๑,๐๐๐ คน

(๘) รักษาสถานะของหมู่บ้าน/ชุมชน ให้เกิดความเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดสามารถควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนได้อย่างยั่งยืน

(๑๐) ด้านการบริหารจัดการ

(๑) การร้องเรียน/ร้องทุกข์ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดลำปางได้จัดตั้งขึ้นมาเพื่อเป็นหน่วยประสานงานหลักในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในด้านต่างๆ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกโดยกำหนดช่องทางการติดต่อรับ-ส่งเรื่องราวต่างๆ

ตารางแสดงผลการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ในช่วงปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ผ่านทุกช่องทาง

จำนวนเรื่องร้องเรียนทั้งหมด	จำนวนเรื่องที่ยุติแล้ว	คิดเป็นร้อยละ	จำนวนเรื่องที่อยู่ระหว่างดำเนินการ	คิดเป็นร้อยละ
๑,๑๙๖	๑,๐๐๓	๘๔	๑๙๓	๑๖

